nedeljski

Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 60 lir

TRST, nedelja, 30. junija 1968

Leto XXIV. - Št. 150 (7043)

Potrebni so odločilni sklepi za ozdravitev tržaškega gospodarstva

Prejšnji teden je dosegel boj tržaškega delavstva v obrambo delovnih mest in tržaškega prebivalstva v obrambo vsega gospodarstva sploh višek in največjo ostrino s splošno stavko, ki je povzročila v mestu popoln zastoj vseh dejavnosti in v popoldanskih urah pravo mrtvilo. To je bil najbolj odločen odgovor vsem tistim, ki zanemarjajo naše gospodarstvo in ki nočejo razumeti bistvenih potreb Trsta. Splošna stavka je bila ponoven opomin vsem, ki odločajo o gospodarski politiki do Trsta, da ne bo naše mesto moglo mirno prenašati nazadovanja. Ta splošna stavka je bila tudi povzetek vseh prejšnjih stavk kovinarjev in stavk samih delavcev Sv. Marka ter številnih demonstracij, ki so tako pretresle mesto. Tako se je o nevzdržnem položaju v Trstu lahko prepričal tudi sam minister Andreotti, ko ni doživel ravno prijaznega sprejema delavstva.

Glavno gibalo in povod teh stavk in demonstracij je neizpolnjevanje načrta CIPE oziroma zamude pri njegovem uresničenju, ki imajo zelo neugodne posledice za raven zaposlitve. Vzroki pa so globlji, saj zavrača na primer Nova delavska zbornica CGIL ta načrt v celoti, ker je prepričana, da je Trstu škodljiv, saj ga bo oropal še edine ladjedelnice. Toda za resni gospodarski položaj ni odgovoren le načrt CIPE, ker je začelo upadati število brezposelnih že pred njegovo napovedjo in uresničevanjem. Število zaposlenih se namreč krči že več kot štiri leta, to je od januarja 1964. Po podatkih same trgovinske zbornice se je to število skrčilo v štirih letih za 10.320 enot in še vedno upada.

Za položaj industrije v Trstu je tudi značilno, da tokrat ne protestirajo samo delavci in njihovi sindikati, marveč tudi Združenje industrijcev, Zveza trgovcev, Združenje obrtnikov, mali industrijci in sploh vsi, ki se ukvarjajo z gospodarstvom. To dokazuje, da je položaj zelo resen in da bi morali menjati gospodarsko politiko sploh, če bi ga hoteli zboljšati.

Načrt CIPE je seveda le še bolj poglobil gospodarsko krizo in razgalil šibke točke našega gospodarstva, ki v glavnem sloni na ladjedelstvu ter pomorstvu in pristaniških dejavnostih. Če se ta kriza ni pokazala v še bolj ostri obliki, je treba to pripisati splošni svetovni težnji po krepitvi terciarnih dejavnosti, ki zaposlujejo vedno več ljudi, kar se nekoliko, čeprav v zelo omejenem obsegu izraža tudi pri nas. Kljub temu pa ostajata industrija in pristanišče še vedno stržena našega gospodarstva.

Ravno zaradi pretežno ladjedelskega značaja naše industrije in zaradi številnih pomožnih obrtniških in maloindustrijskih dejavnosti okrog nje, je načrt CIPE zasekal Trstu tako globoke rane. Ker ne gradijo več ladij v Trstu, je zašlo v krizo nešteto malih podjetij, ki so se ukvarjala z delom pri opremljanju ladij, kar je pokazal v manjšem tudi primer stečaja ladjedelnice Felszegy, kjer je utrpelo veliko škodo tudi mnogo malih podjetij. O vsem tem nam priča zlasti nazadovanje lesne industrije.

Kar se tiče samega načrta CIPE, se vsi, od leve do desne, strinjajo s tem, da je njegovo počasno izvajanje in tudi neizpolnjevanje zagotovitev z njim v zvezi povzročilo veliko škodo ter da je treba zato pohiteti z njegovo uresničitvijo ter izpolniti vse začetne obljube. To so pokazali govori na velikem zborovanju na dan splošne stavke, razprava v občinskem svetu, ki je trajala celih osem ur, in prvi sestanek na deželni upravi, kjer so proučili izvajanje tega načrta. Pota pa se ločijo, ko gre za oceno načrta samega. Stranke leve sredine še vedno zagovarjajo ta načrt in se pritožujejo le proti zamudam in pomanjkljivosti pri njegovem izvajanju, medtem ko ga KPI in PSIUP v celoti zavračata ali vsaj zahtevata njegovo korenito preosnovo in prilagoditev resničnim tržaškim potrebam. Pri tem mislita kot tudi Nova delavska zbornica CGIL, predvsem na ladjedelnico Sv. Marka, ki bi jo morali ohraniti vsaj delno ter ji omogočiti, da bi gradila še nadalje nove ladje, ne pa bila vključena v Tržaški arzenal in s tem namenjena samo za popravila. Svoje zahteve opirata stranki in razredna enotna sindikalna organizacija na točne podatke o novem razcvetu ladjedelstva po svetu, vtem ko so še pred dvema letoma pristojni krogi trdili, da čaka v Italiji in v svetu ladjedelstvo stalno nazadovanje. Če so torej ohranili ladjedelnico Muggiano pri La Spezii, ki ji je bil tudi namenjen konec, bi morali še toliko bolj ohraniti ladjedelnico Sv. Marka, ki je tako velikega pomena za tržaško gospodarstvo.

Sicer pa je prišlo v stališčih do načrta CIPE do nekolikšnega razlikovanja tudi med strankami leve sredine same. Tako je na primer svetovalec Pittoni v razpravi v občinskem svetu dejal, da bi bilo sicer napačno zahtevati celotno revizijo načrta CIPE, da pa je treba zagotoviti nova delovna mesta tudi z drugimi pobudami. Tudi sindikalna organizacija CISL je zadnje čase nekoliko spremenila svoje stališče in pod pritiskom delavstva in vsega javnega mnenja začela bolj kritično ocenjevati ta načrt. To dokazuje tudi njena udeležba v enotni stavki.

Komunistična partija je v zvezi s položajem v Trstu in z boji delavstva orisala svoje stališče na tiskovni konferenci. Poleg tega pa je prišla v Trst delegacija njenih parlamentarcev, ki so se na kraju prepričali o resnem položaju in se obvezali, da bodo vso stvar načeli tudi v parlamentu, kjer naj bi posvetili temu vprašanju en cel dan razprav. Tukajšnja komunistična federacija pa je nakazala svoje stališče v štirinajstih zahtevah in predlogih, katerih uresničenje je nujni pogoj za odstranitev gospodarske krize. Vse te zahteve so stvarne in temeljijo na globoki proučitvi položaja, vendar bi predlagali, če bi smeli, še petnajsto točko. Poudariti bi bilo namreč tudi treba ne le splošno zahtevo po povečanju vloge Trsta v mednarodnih izmenjavah, marveč v izmenjavah Italije z Jugoslavijo, kjer nima mesto deleža, ki mu po svojem geopolitičnem položaju pripada, za kar so seveda odgovorni predvsem poslovni krogi, ki so pod vplivom določene miselnosti te zamenjave precej zanemarjali, ki pa začenjajo sedaj ugotavljati, kako važna je za Trst trgovina z Jugoslavijo. In tudi v okrepitvi te trgovine in sodelovanja je ena izmed možnosti za odstranjevanje krize, upoštevajoč, da pomen tercialne dejavnosti, kot smo dejali že v začetku, po vsem svetu narašča.

S splošno stavko je tržaško prebivalstvo soglasno in enotno opozorilo zlasti rimske oblasti na hudi gospodarski položaj v Trstu. Žal pa še ni te enotnosti pri vrhu, čeprav bi se lahko Trst zgledoval po drugih mestih in celo po bližnjem Tržiču, kjer nastopajo združeni vsi, ko gre za obrambo skupnih interesov. Zato bi bili lahko pričakovali tudi od občinskega sveta, da bi bil sprejel enotno resolucijo, v kateri bi bile omenjene zahteve Trsta in nakazane morebitne rešitve. Prav bi bili lahko sprejeli sklep o sestavi skupne delegacije, ki bi šla v Rim prikazat naše zahteve. Pri tem naj bi služila za zgled enotnost sindikalnih organizacij, čeprav ne gledajo vse enako niti na sam načrt CIPE. To enotnost bodo sindikati še enkrat pokazali jutri, ko bodo kovinarji ponovno stavkali in s to svojo borbo opozorili vse tiste, ki odločajo v gospodarski politiki, da je treba končno sprejeti odločilne sklepe za ozdravitev tržaškega gospodarstva.

Prizor z demonstracij tržaških delavcev med veliko protestno stavko, ki je v prejšnjem tednu omrtvičila vso dejavnost v mestu in pokrajini

OPOLNOČI OD DANES NA JUTRI

Ukinjene še zadnje carine med državami skupnega tržišča

Izjema je kmetijski sektor - Težave v zvezi s francoskimi omejitvenimi ukrepi

BRUSELJ, 29. — Jutri opolnoči bo carinska zveza med šestimi državami skupnega tržišča popolna z ukinitvijo zadnjih petnajst odstotkov carin, ki veljajo od leta 1958. Prosto kroženje blaga v notranjosti evropske skupnosti je v veliki meri prispevalo k razvoju trgovine med šestimi. Kakor se je predvidevalo, se je najbolj povečal uvoz v Francijo in Italijo, t. j. tisti dve drzavi, ki sta ob podpisu rimske pogodbe imeli najvišje protekcionistične carine. V desetih letih se je izvoz in uvoz povečal za 233 odstotkov in 626 odstotkov v Nemčiji, za 324 odstotkov in 388 odstotkov v Franciji, za 456 odstotkov in 396 odstotkov v Italiji, za 199 odstotkov in 200 odstotkov na Holandskem ter za 222 odstotkov in 172 odstotkov v Belgiji in Luksemburgu, ki sta bila ob podpisu pogodbe že gospodarsko združena.

Na drugi strani pa se je naglo razvila trgovina tudi z državami zunaj skupnosti. Zlasti se je povečala z državami vzhodne Evrope in z deželami v razvoju. Skupno je vrednost uvoza iz drugih držav, ki je leta 1958 znašala 16.156 milijonov dolarjev, dosegla lani 30.767 milijonov dolarjev. V istem razdobju se je izvoz od 15.911 dolarjev zvišal na 31.627 milijonov dolarjev.

Od jutri opolnoči torej ne bodo industrijski proizvodi v notranjosti meja šestih držav evropske gospodarske skupnosti pdvrženi več carinam. Istočasno bo stopila v veljavo skupna zunanja carina. To pomeni, da bo blago, ki bo prihajalo iz drugih držav, plačevalo enako carino v vseh šestih državah skupnosti.

Za kmetijske proizvode pa so stvari drugačne. Sprostitev izmenjave teh proizvodov je v funkciji postopne uveljavitve skupne organizacije trgov. Do danes je bilo sproščenih 47,6 odstotka kmetijske proizvodnje in 49,1 odstotka izmenjave med državami skupnosti. Po uveljavitvi enotnih cen za sladkor, mlečne izdelke in goveje meso bodo ti odstotki znašali 86,1 in 75,2 odst.

Včeraj je svet ministrov skupnosti dosegel v Luksemburgu sporazum za skupno tržišče konserviranega sadja in sočivja. Edini proizvodi, ki se jih rok 1. julija ne tiče, so tobak, vino, med, banane, semena, kava in nekateri drugi.

Kakor znano, pa je prav te dni povzročila francoska gospodarska kriza vznemirjenje med ostalimi petimi državami zaradi omejitvenih ukrepov, ki jih je Francija uvedla te dni, da zavaruje svoje gospodarstvo. Izvršna komisija evropske skupnosti je izrekla pridržke do teh ukrepov in o zadevi bodo razpravljali tudi na zasedanju sveta ministrov skupnosti, ki bo julija.

Titove čestitke papežu

BEOGRAD, 29. — Predsednik republike marsal Tito je poslal papežu Pavlu VI. naslednjo brzojavko: «Ob obletnici kronanja Vaše svetlosti Vam z zadovoljstvom pošiljam svoje prisrčne čestitke in najboljše želje za dolgo življenje, dobro zdravje in uspeh Vaše svetosti v plemenitih naporih v korist miru na svetu.»

Johnson o nadzorstvu nad jedrskim oboroževanjem

WASHINGTON, 29. — Predsednik Johnson je izjavil, da je prišel trenutek za ZDA in Sovjetsko zvezo, da nadzorujejo jedrsko oboroževalno tekmo. Napovedal je, da bo o tem povedal mnogo več v ponedeljek, ko bodo v Beli hiši podpisali pogodbo proti širjenju jedrskega orožja.

Poudaril je, da so to pogodbo sklenili po štirih letih dela. Pripomnil je, da pogodba, ki prepoveduje jedrske poskuse v atmosferi, predstavlja jasen dokaz volje, da se nadzoruje nevarnost v atomski dobi, toda mnogo je treba še storiti. «Sedaj se moramo posvetiti prav tako, če ne še bolj, zapleteni in težavni nalogi, da nadzorujemo jedrsko oboroževalno tekmo, bodisi kar se tiče ofenzivnega kakor tudi obrambnega orožja, toda tako, da se ne ogroža nevarnost ZDA, naših zaveznikov in drugih.»

«Lahko bi bilo, je dodal Johnson, za ZDA in Sovjetsko zvezo nadaljevati sedanjo tekmo s kopičenjem orožja in z izdajanjem milijard in milijard dolarjev, ne da bi nič dodali k varnosti teh dveh držav. Toda prišel je trenutek, da zajamčimo lastno varnost bolj racionalno.»

Vlada republike San Marino je javila, da je sklenila podpisati pogodbo proti širjenju jedrskega orožja, ki jo je nedavno odobrila glavna skupščina OZN.

Hajek o odnosih z Nemčijo, Avstrijo in Romunijo

PRAGA, 29. — Zunanji minister Jiri Hajek je sporočil, da bodo med ČSSR in Romunijo podpisali pogodbo o zavezništvu med napovedanim obiskom v Romuniji. Med obiskom bodo razpravljali o novih odnosih, ki so se ustvarili med obema deželama v zvezi z njih notranjim političnim razvojem. Hajek je dejal, da so ugotovili, da je Romunija v zadnjem razdobju zavzela zelo pozitivno stališče glede evropske varnosti.

Zunanji minister je tudi poročal o razgovorih, ki so jih imeli z Vzhodno Nemčijo in z Avstrijo. Izjavil je, da se zavedajo pomembnosti mednarodnega priznanja Vzhodne Nemčije in da ne obstaja nobeden razlog, da je ne bi na tem področju podprli. Vzhodna Nemčija je soseda in zaveznica ČSSR, je neodvisna država in je njeno priznanje v celoti v skladu z interesi Češkoslovaske.

Glede ideoloških vprašanj pa so se sporazumeli, da se bodo izognili polemikam, predvsem pa so hoteli pojasniti nemškim tovarišem, lastni koncept svobode tiska in dejstvo, da ne nameravajo vsiljevati stališč novinarjem, od katerih pa pričakujejo objektivnost in čut odgovornosti.

Glede Avstrije je zunanji minister dejal, da se rešuje vprašanje premoženja. Glede gospodarskih vprašanj pa gre za zapletene odnose z Evropsko gospodarsko skupnostjo, kateri je Avstrija zelo blizu. Treba je podpreti sile, ki se v Avstriji upirajo vospodarskemu «anschlussu».

DE GAULLE JE VČERAJ ZNOVA POZVAL VOLIVCE, NAJ VOLIJO ZANJ

Danes v Franciji drugi krog poslanskih volitev ki so izredno velikega pomena za nadaljnji razvoj

Razdelitev 316 poslanskih mest bo v veliki meri odvisna od glasovanja centristov - Ostra reakcija levice na de Gaullov govor - Komentiranje francoskih omejitvenih ukrepov v gospodarstvu

PARIZ, 29. — Dan pred drugim krogom volitev je general de Gaulle znova govoril po radiu in televiziji. Njegov govor so oddajali ob 13. uri in ob 20. Že zadnjič je priporočal Francozom, naj glasujejo za golistične kandidate, ker da bo od «širokega golističnega uspeha odvisna prihodnost Francije in Francozov, ki sta jim pred tremi tedni grozila anarhija in zmeda».

Jutri bo že drugo nedeljo zaporedoma odšlo na volitve 19 milijonov in 200 tisoč Francozov. Izvoliti bodo morali med 675 kandidati poslance za 316 okrožij, kjer ni bil pri nedeljskih volitvah izvoljen noben kandidat.

Jutrišnje glasovanje je zelo važno za Francijo. Golisti, ki so šli na volitve pod geslom «enotnost za obrambo republike», imajo možnost, da sami dobijo absolutno večino v parlamentu brez neodvisnih republikancev, ki jih vodi Giscard D Estaing. Absolutna večina znaša 244 poslancev. Opozicija pa upa, da bo omejila škodo, ki jo je utrpela pri nedeljskih volitvah.

Voditelji vseh političnih strank so ves teden pozivali volivce, naj se množično udeležijo volitev.

Dodelitev 316 sedežev bo v veliki meri odvisna od glasovanja centristov, predpostavljajoč, da se njihovi glasovi v enaki meri razdelijo za goliste in levico. Na podlagi sondiranja, ki ga je davi objavil francoski tisk, bi nova poslanska zbornica utegnila biti takole sestavljena: golisti in neodvisni republikanci 295 (do sedaj 241), zveza levica 78 (121), komunisti 44 (73), centristi 31 (42) in 7 drugih.

Toda tudi najmanjši premik na eno ali drugo stran lahko povzroči velike spremembe. Lani je pri drugem krogu volitev zadostovalo, da je 35 odstotkov centrističnih volivcev ostalo v opoziciji, da je padla večina golistov. To pot pa je stanje tako, da bi utegnili kandidati večine dobiti 244 sedežev, tudi če bi polovica centristov glasovala za levico. Potrebno bi bilo, da vsaj 60 odstotkov centristov glasuje za levico, da se golisti znajdejo zopet v takem stanju kakor pri lanskem drugem krogu volitev. Voditelj centristov Duhamel pa je izjavil, da bodo kandidati njegove skupine podprli predstavnike večine v tistih okrožjih, kjer bi imel možnost izvolitve komunistični kandidat.

General de Gaulle je v svojem govoru trdil, da se je bilo prejšnji mesec «bati, da bo republika izginila s svobodo». Dejal je, da se je prebivalstvo 30. maja odzvalo njegovemu pozivu in preprečilo, da bi šla Francija v prepad. Ponovil je celo vrsto fraz s pozivom na enotnost okrog golistične stranke in je nadaljeval, da bo tudi z močno večino potrebna politika težavna. Potrebni bodo namreč veliki napori za proizvodnjo, trdo delo, da se nasproti tujim konkurentom skrči razdalja, ki je povzročila krizo. Treba bo skrbeti, da se prepreči zvišanje cen, inflacija in padec vrednosti valute ter brezposelnost.

Zatem je de Gaulle dejal, da bo treba predvsem uresničiti obširne socialne spremembe, ki edine lahko omogočijo «človeško ravnotežje» in ti jih «instinktivno zahteva naša mladina». Pripomnil je, da je treba poskrbeti, da bo «pri vsej naši dejavnosti, na primer v podjetjih ali na univerzi, vsakdo od tistih, ki jim pripadajo, neposredno povezan z njihovim delovanjem, z rezultatom, ki ga dosežejo s storitvami za skupnost. Skratka treba je poskrbeti, da udeležba postane pravilo in spodbuda obnovljene Francije».

Reakcija med levičarsko opozicijo na de Gaullov govor je bila zelo ostra. Predsednik zveze levice François Mitterrand je izjavil, da je general de Gaulle govoril kot voditelj stranke, ki hoče postati edina stranka, ter da ga mora javnost presojati prav s tega posebnega vidika. Kakšna vrednost naj se daje generalovim obljubam, je dodal Mitterrand, če se upošteva, da je imel deset let časa za akcijo. Mitterrand je nato izjavil, da je politika vlade izzvala upor mladine in da se bo število brezposelnih kmalu povečalo. Na koncu je Mitterrand izjavil, da če bo de Gaulle zmagal na volitvah, se iz izkušenj lahko ve, da ne bo moč imeti zaupanja vanj.

Glavni tajnik komunistične stranke Waldeck-Rochet je izjavil, da je de Gaullovo vmešavanje v volilno kampanjo nedopustno. Pripomnil je, da se je de Gaulle v svojem govoru delal, kakor da je pozabil, da je na oblasti že deset let in da ni izpolnil svojih obljub. Premik na desno pri prvem krogu volitev je velika nevarnost za demokracijo in svobodo in nevaren korak na poti pofašistenja režima.

Drugi krog volitev sovpada z datumom, ko bi se morale uveljaviti določbe evropskega skupnega tržišča. Prav v zvezi s tem, pa je francoska vlada zaradi gospodarske krize, ki je izbruhnila z veliko ostrino, sklenila uvesti nekatere zaščitne ukrepe, ki so izzvali ostro reakcijo med ostalimi člani skupnega tržišča, tako da bodo o tem razpravljali na posebnem zasedanju sveta ministrov te skupnosti. Ostro reakcijo so francoski ukrepi izzvali tudi v ZDA, kjer so napovedali s svoje strani povračilne ukrepe.

V Parizu označujejo te ameriške ukrepe za diskriminacijsko dejanje in neke vrste maščevanje proti golistični politiki. V Washingtonu pa poudarjajo, da so bili prisiljeni ostro odgovoriti. Ameriška vlada je videla v francoskih ukrepih kršitev sporazumov GATT in je reagirala z napovedjo dodatnih carin na francosko blago, ki se uvaža v ZDA.

V ameriških političnih krogih poudarjajo, da je treba razloge za ameriški odgovor iskati v bojazni, da se ne bi okrepili tisti krogi kongresa v Washingtonu, ki bi hoteli znova uvesti v ameriški trgovinski politiki protekcionizem, kakršen je veljal pred 30 leti. Ti krogi že več mesecev vztrajajo, naj se uvede režim kontingentov za uvoz jekla, tekstilnih mlečnih in drugih izdelkov. Če ne bi vlada ostro reagirala proti francoskim protekcionističnim ukrepom, bi jo kongres prav gotovo obtožil šibkosti in protekcionisti bi pridobili nove glasove.

V političnih krogih pa gledajo na stanje dokaj hladno. Ugotavljajo, da pariški in washingtonski ukrepi ne bodo hudo škodovali trgovinskim odnosom med ZDA in Francijo. Ameriško vlado bolj zaskrblja francoski sklep o dajanju podpore izvoznikom, zato da premagajo razliko proizvodnih stroškov, ki so nedavno narastli za 6 odstotkov. Prav zaradi tega je ameriška vlada sklenila uvesti dodatne carine na uvoz nekaterih proizvodov iz Francije.

Na splošno prevladuje mnenje, da želi ameriška vlada miren sporazum s Francijo. V ponedeljek bo v Ženevi konferenca GATT in tu bodo skušali doseči kompromis. Ugotoviti je treba, da bodo v ponedeljek dokončno padle še zadnje carinske pregrade med državami skupnega tržišča, in tedaj bodo stopili v veljavo tudi sporazumi v okviru Kennedyjeve runde. Na podlagi teh sporazumov bodo ZDA znižale za eno petino vse svoje carine, medtem ko bodo države skupnega tržišča izvedle znižanje dveh petin.

Kar se tiče politične plati, pa so opazovalci mnenja, da so zadnji dogodki v Franciji močno omajali položaj de Gaulla v svetu. V Washingtonu se zavedajo, da volilni uspehi de Gaulla niso rešili problemov Francije. Ne izključujejo se nove študentovske akcije, in tudi nezadovoljstvo delavcev se ni pomirilo. Lahko se pričakujejo nove stavke in nova tendenca k inflaciji. Ugotavljajo namreč, da so se golizmu močno zamajali temelji.

Francoska zveza hotelske industrije je začela pozivati Francoze naj preživijo svoje počitnice v Franciji. Sporočilo zveze ugotavlja, da je turistična industrija uvedla vrsto krajevnih in deželnih pobud, ki naj zadržijo Francoze v raznih klimatskih krajih

Sovjetsko madžarski razgovori

MOSKVA, 29. — Agencija Tass je objavila sporočilo o sovjetsko madžarskih razgovorih, ki se odvijajo v prijateljskem ozračju in v katerih je prišla do izraza popolna enotnost pogledov. Na razgovorih obravnavajo mednarodni položaj in nekatera vprašanja mednarodnega delavskega gibanja.

ZAKLJUČEN KONGRES ZVEZE SINDIKATOV V JUGOSLAVIJI

Resolucija o nalogah sindikata v samoupravljanju in izvajanju reforme

Sprejeta vrsta resolucij, ki zahteva izvedbo ukrepov, nakazanih v Titovem govoru in v referatu - Sprejet nov statut Zveze

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 29. — Šesti kongres sindikatov Jugoslavije je končal danes svoje štiridnevno zasedanje s sprejemom novega statuta Zveze sindikatov, osnovne resolucije o nalogah sindikatov v razvoju samoupravljanja in izvajanja reforme ter 11 posebnih resolucij.

Kongres je izvolil novi 107-članski osrednji svet in 17-članski nadzorni odbor. Kongres je z aplavzom sprejel resolucijo, da se od zvezne skupščine zahteva, naj do konca letošnjega leta sprejme zakon o zmanjšanju delovne dobe za pravico do polne pokojnine, in to za moške od 40 na 35 let, za ženske pa od 35 na 30 let. V resoluciji se nadalje zahteva, da se starostna meja za pokojnine zmanjša za moške od 60 na 55 a za ženske od 55 na 50 let.

Poleg resolucije o obsodbi ameriške napadalnosti v Vietnamu je kongres sprejel sklep o ustanovitvi sklada solidarnosti, katerega sredstva bodo uporabljali za pomoč sindikalnim gibanjem v nezadostno razvitih državah in v državah, ki se bore za svobodo, in tistim državam, ki bi jih zadele elementarne in druge nesreče. Kongres je naložil osrednjemu odboru, da najmanj enkrat letno obvešča članstvo o tem, kaj je bilo storjeno za uresničenje kongresnih resolucij, in da prouči, vse pripombe, ki so bile med razpravo izrečene v duhu smernic CK ZKJ in govora predsednika republike in ki niso našle mesta v resolucijah, proučitev o njih seznani vse družbene forume.

Z osnovno kogresno resolucijo o nalogah sindikatov v razvoju samoupravljanja in izvajanja reforme daje kongres vso podporo smernicam predsedstva in izvršnega komiteja CK ZKJ in zahteva med drugim deetatizacijo sredstev vseh družbenih investicijskih skladov, radikalno odstranjevanje razlik v pogojih pridobivanja dohodkov, spremembo sedanjega položaja in dejavnosti poslovnih bank, izvajanje take gozdarske politike, ki bi podpirala proces modernizacije in rekonstrukcije, pospešen sprejem zakona o družbenem načrtovanju Kongres se je nadalje zavzel za sprejem politike polne zaposlitve, za spremembo predpisov o delovnih odnosih, ki bi spodbujali večjo zaposlitev strokovnih kadrov in za uvedbo takih samoupravnih odnosov, v katerih bi bil delovni človek dejanski nosilec družbene reprodukcije.

Kongres zahteva, da se uresničijo besede Tita, da se na vodilne funkcije v družbi in gospodarstvu postavijo samo sposobni kadri. Kongres zahteva hitrejše izpopolnjevanje zunanjetrgovinskega, carinskega in deviznega sistema. Kongres nadalje zahteva, da se z ukrepi onemogoči neupravičena bogatitev posameznikov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRIČETEK POČITNIŠKEGA RAZDOBJA V ITALIJI

Na tisoče prebivalcev mest se je odpeljalo na plaže in v gore

Otežkočen promet na vseh glavnih prometnih žilah, tako da so avtomobili vozili celo v treh kolonah - Vsedržavni svet PRI - Napovedana mladinska konferenca PSU, KD in ACLI - 5. julija splošna stavka v Palermu

RIM, 29. — Današnji prazični dan, ki sovpada z nedeljo in pričetkom julija je povzročil, da je prišlo do masovnega odhoda prebivalcev iz mest na plaže in v gorske kraje. Mnogi so odšli na oddih za dva dni, mnogi pa so tudi že pričeli počitnice, ki so jih tako lahko podaljšali za soboto in nedeljo. Iz vse Italije poročajo o dolgih kolonah avtomobilov, ki so kot moderna reka preplavile ceste in to celo moderne avtostrade, kjer ponekod avtomobili vozijo celo v treh vrstah.

V Milanu so se ustvarile kolone avtomobilov dolge tudi do dvajset km, ki so blokirale vhode v vse avtostrade. Cestna policija je intervenirala z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago, vendar je bilo vse zaman in je prišlo do prave zmešnjave prometa. Tudi na osrednji železniški postaji je promet izredno močan in je na tisoče oseb stopilo na vlake zlasti proti ligurski in jadranski obali.

Na področju Bologne je zelo vroče, saj so v Parmi zabeležili 34 stopinj v senci. Ustvarile so se dolge kolone vozil zlasti na avto cesti Bologna - Riccione. Zabeležili so številne prometne nesreče, vendar gre k sreči predvsem za lažja trčenja in ni bilo resneje ranjenih.

Na ligursko obalo je po ocenah prispelo danes okrog 350 tisoč turistov in računajo, da se po cestah vozi preko 50 tisoč avtomobilov. Kolone so dolge in promet je otežkočen. Za vožnjo iz Savone v Genovo, ko je treba po avtocesti prevoziti 45 km, so danes zjutraj potrebovali preko dve uri. Neki mladenič bi se moral poročiti ob 9.30 v Cogoletu, pa je bil ob 10. uri še vedno blokiran v Voltri kraju, ki je oddaljen kakih 20 km. Moral je prositi karabinjerje za telefonsko zvezo, da je lahko potolažil zaročenko.

V Genovi je na plažah polno kopalcev, ki pa ne morejo v morje, ker je polno odpadkov, madeževe nafte in druge nesnage. Številni kopalci so zahtevali, da se jim vrne vstopnico v kopališča.

Že od prvih jutranjih ur je bila cesta Firence - morje polna avtomobilov in so vozili celo v treh kolonah, tako da so izkoristili tudi progo, ki služi za izredne slučaje in za parkiranje.

Računajo da je dobra tretjina Rimljanov zapustila prestolnico. Promet je bil zelo živahen že včeraj popoldne. Temperatura je v mestu dokaj visoka in so ceste ter trgi kot izumrli in so nekoliko oživeli šele po 18. uri.

Dvodnevna praznična dneva kot tudi pričetek počitnic sta potisnila v ozadje politična vprašanja v zvezi s sestavo nove vlade in v zvezi s polemikami, ki so se vnele v krogih PSU. Vendar pa se v Rimu mnogo govori, da je Leonejeva vlada še vedno v težavnem položaju in da perspektive niso povsem rožnate, zlasti ker so socialistični senatorji sklenili, da se bodo odločili šele po programski izjavi in so dopustili samo možnost dobrohotnega vzdržanja, nato pa do kritičnega odnosa glede posameznih vprašanj.

Danes se je pričelo zasedanje vsedržavnega sveta PRI, na katerem je poročal tajnik stranke La Malfa, ki je dejal, da bi se lahko takoj objavila odgovorna vlada levega centra, ki bi pričela z delom na osnovi preteklih izkušenj. Odnosi v socialistični stranki pa so privedli do poslovne vlade, ki ni tako reprezentantivna, kot bi želeli, kar dokazuje, da je prišlo do ločenih mnenj tudi v okviru KD. Vendar pa je La Malfa zaključil, da je začasna vlada v okviru okoliščin vseeno potrebna, da se reši nekatera nujna vprašanja, dokler se ne bodo jeseni sestali kongresi.

Mladinska socialistična federacija je danes objavila skupno resolucijo mladih socialistov, demokristjanov in pripadnikov ACLI, v kateri napovedujejo skupno zasedanje, ki bo v Rimu od 13. do 15. julija. Na zasedanju bodo iskali «nove odnose do baze» in preučili mladinske težnje, do katerih prihaja po vsem svetu. V resoluciji je tudi omenjeno, da se odpirajo možnosti za skupno sodelovanje tudi z drugimi mladinskimi silami.

Predsednik republike je poslal pozdravni telegram papežu Pavlu VI. ob obletnici njegove proglasitve za papeža. V telegramu se omenja napore papeža za mir in pravičnost na svetu.

V Palermu bo 5. julija splošna stavka zaradi kritičnega gospodarskega položaja. Na mestni skupščini v prostorih trgovinske zbornice je spregovoril tudi predsednik dežele Carolo, prisoten je bil župan, poslanci, sindikalisti in predstavniki gospodarskih krogov. Predsednik Carollo je dejal, da hočejo s to stavko opozoriti na nujnost resnične politike v korist Juga in da se čuti blizu onim, ki bodo stavkali. Sindikalni ter gospodarski predstavniki pa so govorili o izredno težavnem gospodarskem položaju, ki je posledica potresa, zaprtja električnega podjetja in stavke ladjedelnice, ki traja že 50 dni. Zahtevali so državne pobude, da se prepreči zaporo električnega podjetja, za okrepitev pristanišča s «containerji» in celotno odobritev občinskega proračuna.

Kuba ne bo sodelovala na mladinskem festivalu

LIMA, 29. — Kot poroča list «Juventud rebelde», glasilo kubanske komunistične mladine, ne bodo sodelovali na devetem mednarodnem mladinskem festivalu, ki bo letos v Bolgariji.

Kuba je že prej sporočila, da se ne bo udeležila mednarodne konference komunističnih partij v Moskvi, ki bo novembra. Sedaj pa je mladinska organizacija sporočila, da ne bo sodelovala niti na festivalu. V sporočilu je rečeno, da je bilo pravilno, da je festival tokrat posvečen boju vietnamskega ljudstva, vendar pa se kritizira oblika vabila in način sklicanja festivala, zaradi česar ne bo mogel biti na ravni pričakovanj študentskega in mladinskega gibanja.

IZJAVA NAD STO PREDSTAVNIKOV UNIVERZITETNIH ORGANIZMOV ZDA

Upirali se bodo vojaški službi dokler bo trajala vojna v Vietnamu

V Sajgonu se bojijo novih močnih napadov osvobodilnih sil

Uničena utrjena vas nasprotnikov osvobodilnega gibanja

NEW YORK, 29. — Nad sto voditeljev univerzitetnih predstavniških organizmov in ravnatelj študentovskih glasil je objavil izjavo, s katero poudarjajo, da so odločeni upreti se vojaški službi, dokler bo trajala vojna v Vietnamu. Pri tem poudarjajo, da ne morejo sodelovati v vojni, «ki je nemoralna in krivična». Dodajajo, da so čutili potrebo izreči se javno in kolektivno o zadevi, «kako naj se uskladi vojaška obveznost z individualno postenostjo in vestjo».

Kardinal Casaroli je sinoči v svojem govoru po radiu omenil tudi svoje posredovanje pri severnovietnamskih predstavnikih po nalogu papeža, o čemer se te dni piše. Dejal je, da se papež ni omejil na javne ali tajne pozive obema stranema. V zadnjih mesecih je dal na razpolago vatikanske urade, da se v mejah možnosti omogoči začetek dialoga med obema stranema ali vsaj zanesljiva zamenjava važnih novic ene in druge strani, pri čemer bi se eventualno poslužili vlad, ki so v odnosih z Vatikanom, ter prijateljev na eni ali drugi strani, da se pripravi pravi začetek neposrednega dialoga. V ta namen so odposlanci Vatikana obiskali nekatere evropske in druge prestolnice v največji tajnosti. Po kratkem obisku Johnsona v Vatikanu 12. decembra je papež odredil, naj se po kvalificiranih predstavnikih neposredno obvesti severnovietnamska vlada o vsebini tega razgovora in naj se ponovi, da je Vatikan pripravljen na vsako uslugo in pomoč v korist prebivalstva Severnega in Južnega Vietnama. Kardinal Casaroli je dejal da je bilo to poslanstvo poverjeno njemu.

Eden glavnih članov severnovietnamske delegacije v Parizu Le Duk To je odpotoval danes z letalom v Moskvo, od koder bo skozi Peking nadaljeval pot v Hanoj. Pred odhodom ni hotel podati nobene izjave. Njegov predstavnik pa je izjavil, da se bo v kratkem vrnil v Pariz.

V Sajgonu so danes začeli vaje za pasivno obrambo Ob piskanju siren so se ceste izpraznile in ljudje so se zatekli v zaklonišča. Danes so javili ustanovitev mešanega ameriško - južnovietnamskega glavnega štaba za obrambo mesta. Poveljeval mu bo južnovietnamski general, ki bo koordiniral obrambo mesta. Ameriški general John Hay, ki vodi obrambo Sajgona, je izjavil, da je treba pričakovati «srdite boje v bližnji prihodnosti».

Osvobodilne sile so danes 160 kilometrov južno od Dananga vdrle v utrjeno vas, v kateri so Američani naselili 5000 nasprotnikov osvobodilnega gibanja Osvobodilne sile so porušile okoli 85 odstotkov stanovanj z eksplozivnimi naboji. Bilo je tudi več mrtvih in ranjenih.

Večji ali manjši spopadi so bili v raznih krajih Južnega Vietnama. Včeraj so ameriška letala izvedla 136 napadov na Severni Vietnam.

Stavka pomorščakov v ZDA

NEW YORK, 29. — Od polnoči po krajevnem času bodo posadke 70 odstotkov ameriške trgovske mornarice začele stavkati. Stavko je sinoči razglasila «American National Maritime Union», ki ima 55.000 članov, zaradi neuspeha pogajanj za podpis nove delovne pogodbe. Predsednik sindikata pa je izjavil, da ladje, ki prevažajo vojaške tovore v Vietnam, ne bodo podvržene stavki.

SOFIJA, 29. — Glavni tajnik OZN U Tant je prispel z letalom v Sofijo na privaten obisk. Pozneje bo obiskal Bukarešto, Dunaj, Ženevo in Dublin; 12. junija se bo vrnil v New York.

Delegacija KP SZ v Neaplju

NEAPELJ, 29. — Delegacija sovjetske komunistične partije, ki je na obisku v Italiji je danes prispela v Neapelj, kjer so sovjetske predstavnike pozdravili senatorja Chiaromonte in Fermariello ter pokrajinski voditelji federacije KP. Jutri se bodo sovjetski predstavniki odpeljali z ladjo na Capri, kjer bodo ostali en dan.

Zapor Spandau bodo porušili

BONN, 29. — Predstavnik berlinskega senatorja, ki se zanima za pravne zadeve, je sporočil, da bodo zapore v Spandau v Berlinu porušili. Edini jetnik v teh zaporih, bivši Hitlerjev sodelavec Rudolf Hess, ki je bil v Nürnbergu obsojen na dosmrtno ječo, bo premeščen drugam skupno z njegovimi stražarji, ki so izmenoma po tri mesece na leto angleški, ameriški, ruski in francoski vojaki.

Po izpustitvi bivšega nacističnega ministra Speera in bivšega voditelja Hilterjevske mladine von Schiracha je Hess postal najdražji jetnik na svetu. Vzdrževanje zapora Spandau, kjer je bilo prostora za 600 jetnikov, stane namreč 800.000 mark letno.

FORMALNO ZAKLJUČENA PREISKAVA

Temačno ozadje samomora polk. Rocce

Zanimive podrobnosti o njegovi karieri

Čudno vmešavanje agentov SID

RIM, 29. — Namestnik javnega tožilca dr. Pesci je danes izdal dovoljenje za pogreb bivšega polkovnika italijanske vojske Renza Rocce, ki so ga predvčerajšnjem našli mrtvega v njegovem uradu v Ul. Barberini. Sodnik je izdal odlok po proučitvi rezultatov obdukcije, ki jo je opravil včeraj v inštitutu za sodno medicino rimske univerze prof. Giorda.

Čeprav se zdi, da sta sodna in policijska preiskava o polkovnikovi smrti nekako že zaključeni, vlada okrog dogodka več dvomov in nasprotujočih si mnenj. Kot je znano, je bila prva reakcija na vest samomora vprašanje, ki ga je senator Lino Jannuzzi predložil ministru za notranje zadeve. V svojem vprašanju Jannuzzi sploh ne govori o samomoru, pač pa o «usmrtitvi». Za datum smrti navaja Jannuzzi 26. junij, medtem ko govori policija o 27. juniju. Časnikarjem, ki so ga vprašali za razloge o tej različnosti, je senator odgovoril, da je bil obveščen, da je Rocca umrl nekaj ur pred časom, ki ga je najavila policija.

Dejal je tudi, da ne gre tu za vprašanje, če je Rocca napravil samomor, ali pa je bil umorjen, oziroma če so ga ubili, ker je nekoga izsiljeval, ali pa se je sam usmrtil, ker ga je nekdo izsiljeval. Gre za to, je nadaljeval Jannuzzi, da tudi ta tragična epizoda potrjuje dejstvo, da se je v senci obveščevalne službe ustvarila prava mreža spletk, nepoštenih kupčij in nejasnih odnosov med ekonomskim in uradnim političnim svetom.

Tudi o načinu, kako je bila izvedena preiskava obstajajo številni dvomi in sumi. Tako se zdi, da je v preiskavo posegla tudi obveščevalna služba, čeprav ni bil Rocca več njen član, vsaj uradno ne. Kot piše danes list «Paese sera», so možje obveščevalne službe včeraj odpeljali s sabo polkovnikovo tajnico Lauretto Manzini por. Allegrucci, ter jo držali skrito za celih dvajset ur, tako da celo policija in sodni organi niso mogli do nje.

Danes so prišli na dan tudi številni podatki o polkovnikovi javnosti v in izven obveščevalne službe. Kot je znano, se je začel Rocca po letu 1967, ko je bil upokojen, baviti s komercialnimi predstavništvi in je v ta namen tudi odprl urad v Ul. Barberini. Čudno je pa, da je Rocca dobival v urad zelo malo pošte, in še ta je bila v glavnem naslovljena na njega samega, ne pa na urad. Ogromno pošte pa je bivši polkovnik dobival v gosposki in ogromni vili v Ul. Momentana, nekaj kilometrov iz Rima, ki si jo je bil dal zgraditi pred dvema letoma.

Renzo Rocca je začel svojo vojaško kariero v topništvu, takoj po vojni pa je stopil v obveščevalno službo, v takratni SIFAR, ki se sedaj kot je znano, imenuje SID. Ko je bil star 48 let, t. j. pred desetimi leti, je praktično manevriral ves denar SIFAR ter vzdrževal — kot sta svoj čas pisala «Espresso» in «Vie nuove» — stike med organizacijo in Confindustrio.

Zanimivo je tudi brati, kaj sta omenjena lista pisala v času, ko je izbruhnila «afera SIFAR». Polkovnik Rocca — je pisal Jannuzzi v Espressu — je dvajset let vodil enega od najbolj delikatnih oddelkov SIFAR, ker je spreten in dragocen častnik, ki uživa zaupanje in podporo pri vseh demokrščanskih ministrih, ki so se vrstili na ministrstvu za obrambo, ter pri nekaterih od najvplivnejših svetovalcih najmanj dveh predsednikov republike, Gronchija in Segnija. Za celih dvajset let ga niso premestili, ker pozna vse skrivnosti zgodovine republike in še posebno tiste, ki zadevajo ekonomične in politične vezi med KD in najbolj mogočnimi silami italijanskega ekonomskega sveta. V istem članku je Jannuzzi dodajal tudi vrsto zanimivih in presuljivih podatkov o realni «moči» polkovnika Rocce.

O svojevrstnih dejavnostih polkovnika je bil govor tudi v senatu, ko je januarja 1967 demokrščanski senator Gerolamo Messeri predstavil tedanjemu ministru Tremelloniju vrsto perečih vprašanj v zvezi s polkovnikovo kariero.

MED OBISKOM PREDSEDNIKA PETRILLIJA V MOSKVI

Sporazum med IRI in SZ o znanstvenem sodelovanju

MOSKVA, 29. — Predsednik IRI Petrilli in podpredsednik državnega odbora za znanost in tehniko SZ Gviščani sta podpisala sporazum o tehničnem in znanstvenem sodelovanju, ki predvideva obsežno izmenjavo med italijansko državno industrijo in sovjetskimi ustanovami.

Delegacija IRI je bila v Moskvi na tridnevnem uradnem obisku, med katerim je imela razgovore z visokimi funkcionarji sovjetskega gospodarstva. Tako so se na sedežu državnega odbora za znanost in tehniko razgovarjali o novih osnovah, na katerih je treba organizirati obstoječo tehnično in trgovsko sodelovanje med SZ in Italijo. Z ministrom za zunanjo trgovino Patoličevim so govorili o trgovinski izmenjavi med podjetji IRI in SZ in o nekaterih specifičnih vprašanjih, med katerimi tudi o dobavah cevi za sovjetsko naftno industrijo. S podpredsednikom «gosplana» Mizknikom so izmenjali informacije o metodah načrtovanja skupine IRI in o planiranju v SZ s posebnim poudarkom na deželno razdelitev investicij. Ob zaključku razgovorov je delegacijo IRI sprejel podpredsednik ministrskega sveta Kirilin, ki je tudi prisostvoval podpisu sporazuma.

Sporazum med drugim predvideva ustanovitev stalne paritetične komisije, ki bo sestavljena iz šestih članov in po treh z obeh strani.

Ustavitev vzhodnonemške rečne ladje

HAAG, 29. — Zapadnonemške oblasti so ustavile rečno ladjo «Sandau», ki je plula po kanalu v bližini Hanovra namenjena v holandsko pristanišče. Ladja je prevažala velike količine cinka in je hotela pluti v tranzitu skozi Zahodno Nemčijo, kar se je menda pripetilo prvikrat po vojni. Zahodnonemške oblasti opravičujejo ta ukrep, češ da Vzhodna Nemčija ne dovoljuje njih tovornim ladjam tranzit na Poljsko in Češkoslovaško in da tega ne bodo dovolili, dokler se celotno vprašanje ne reši.

Vendar pa govore komentarji, da gre verjetno za bolj zapleteno ozadje. Menda sta v preteklem mesecu že dve vzhodno-nemški ladji prevažali tovor za Holandsko in da so ju pustili, čeprav so jima rekli, da dokumenti, s katerima sta razpolagali, niso zadostni. Zato gre verjetno za poskus, da se ugotove razna stališča v zvezi z zaostritvijo cestnega prometa med Zahodno Nemčijo in Berlinom. Poleg tega ima Vzhodna Nemčija resne možnosti, da izvede sankcije, saj se sedaj odvija zelo pomemben rečni promet med zahodom Berlinom in Zvezno nemško republiko, katerega niso ovirali.

«Expo 70»

RIM, 29. — Že nekaj dni je v Italiji izredni japonski veleposlanik, ki je zadolžen s pripravami za svetovno razstavo «Expo 70», ki bo v mestu Osaka od 15. marca do 13. septembra 1970. leta. Veleposlanik Hotta je na tiskovni konferenci povedal, da je do sedaj sporočilo že 38 držav, da se bodo razstave udeležili. Razstava bo prvikrat v Aziji in bo imela za moto: Harmoničen progres za človeštvo».

Jugoslavija

(Nadaljevanje s 1. strani)

V resoluciji o izobrazbi se odločno zahteva deetatizacija šolskega sistema, da namesto državnih organov združeni delavci odločajo o sistemu in politiki izobrazbe in šolanja. V resoluciji o kulturi se med drugim poudarja potreba povečanja demokratizacije kulturne politike in odločanja o njej. V resoluciji o pogojih dela in zaščite na delu se zahteva, da se delo vseh služb tako organizira, da se zagotovi vpliv delavcev na ukrepe in akcije o zaščiti dela. V resoluciji o stanovanjskih vprašanjih se zahteva, da se prvenstveno gradijo preprosta stanovanja, da se daje možnost za rešitev stanovanjskega vprašanja delavstva z najmanjšimi plačami. V resoluciji o razvoju zdravstvene zaščite in socialnega zavarovanja se ostro kritizira sedanji pokojninski sistem, po katerem nastajajo vedno večje razlike med starimi in novimi upokojenci, in zahteva sprejem takega pokojninskega zakona, ki bi odstranjeval te razlike.

Po novem statutu se bo osrednji svet v bodoče imenoval svet zveze sindikatov. Novo izvoljenemu svetu je kongres dal nalogo, da pripravi drugo konferenco samoupravljavcev, ki bo leta 1970 ob 20-letnici uvedbe delavskega samoupravljanja. Sprejet je bil tudi sklep o sklicanju konference Zveze sindikatov Jugoslavije, ki bo pred koncem letošnjega leta. Ta novi visoki organ sindikatov bo razpravljal o izvajanju sklepov in zahtev 6. kongresa.

B. B.

Jarringov sestanek z Gromikom

MOSKVA, 29. — U Tantov predstavnik za Srednji vzhod Gunnar Jarring se je danes pogovarjal s sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom. Govorila sta o Srednjem vzhodu. Jarring je prišel v Moskvo v četrtek in včeraj se je sestal s Kosiginom ter s pomočnikom zunanjega ministra Kuznjecovom. V ponedeljek bo odpotoval v Stockholm.

Egiptovski zunanji minister Riad, ki je na uradnem obisku v Oslu, se je včeraj pogovarjal z norveškim zunanjim ministrom in s predsednikom vlade. Na tiskovni konferenci je Riad izjavil, da je ZAR pripravljena sprejeti resolucijo OZN, ter je pozval Jarringa, naj pripravi koledar za izvajanje te resolucije. Jarring se je v sredo ustavil v Haagu med potjo v Moskvo. Tam se je sestal z izraelskim zunanjim ministrom Ebanom.

Kakor je znano, poziva resolucija OZN, ki jo je omenil Riad, na umik izraelskih čet z zasedenega ozemlja.

Izraelski zunanji minister Eban se je včeraj vrnil in Haaga v Tel Aviv. Ob prihodu v Tel Aviv je izjavil, da Jarringov razgovor v Moskvi z Gromikom ni bil v neposredni zvezi s Srednjim vzhodom. Pripomnil je, da je Jarring tudi švedski poslanik v Sovjetski zvezi. Eban je izrazil nezadovoljstvo zaradi «majhnega napredovanja» Jarringovega posredovanja. Dodal pa je, da Jarring nadaljuje z vso odločnostjo svoje napore. Zanikal je nato, da je predviden njegov sestanek z jordanskim zunanjim ministrom. Dodal je, da bo v nedeljo poročal na seji vlade o svojih razgovorih v evropskih prestolnicah.

WASHINGTON, 29. — Policija je včeraj aretirala 77 oseb pred stopniščem kapitola, kjer so manifestirale za kampanjo revnih.

šport šport šport

TOUR DE FRANCE: 2. ETAPA

Zilioli le še sedem sekund zaostanka za Grosskostom

Etapa se je odločila kljub številnim poskusom pobegov šele v zaključnem delu

Že takoj po startu je prišlo do prvega poskusa pobega, katerega pa je glavnina po približno enem kilometru vožnje zatrla. Do 68. km je potem vladalo med vozači zatišje, nato pa je postala vožnja vse bolj živahna in kolesarji so v manjših in večjih skupinah neprestano silili v ospredje. Glavnina pa je ves čas budno pazila na nevarnejše pobudnike takih akcij in je vsak poskus že po kratkem zasledovanju zatrla. Pri 150 km je začel močno zaostajati Švicar Hagmann, ki je kmalu nato odstopil. Pri 155. km je ušla skupina sedmih vozačev, v kateri so bili Godefroot, Van Springel, Bracke, Janssen, Poulidor, Perez Frances in Wright. Ta skupina si je priborila dobro minuto naskoka. Za njo pa se je s svojim moštvom pognal Grosskost in jo je pri 192. km ujel. Ker so se zasledovanja lotila tudi glavnina je bila vsa skupina zopet kmalu enotna.

V zaključnem obodobju vožnje, na vzponu na D'Alsemberg pa so silovito potegnili Vlaeminck, Houbrechts in Genet. Za njimi so se pognali še Monteyne, Pintens, Echevarria in Van Ryckeghem. Sedmerica se je pognala proti cilju, najhitrejši pa je bil Vlaeminck, ki si je z malenkostno prednostjo zagotovil etapno zmago.

LESTVICA 2. ETAPE

1. Eric de Vloemynck (Bel. B), ki je prevozil 210,500 km dolgo pot od Arona do Foresta v 5.31'41"
2. Genet (Fr. A) 1" zaostanka
3. Pintens (Bel. A) z enakim zaostankom
4. Schevarria (Šp.) 2"
5. Houbrechts (Bel. A) v enakem času
6. Monteyne (Bel. B) 9"
7. Van Ryckeghem (Bel. A) 14"
8. Vianen (Niz.) 24" zaostanka, nakar je sledilo v njegovem času, več drugih vozačev, med katerimi so bili:
9. Schutz (Šv.-Luks.)
10. Bitossi (It.)
14. Van Springel (Bel. A)
16. Janssen (Niz.)
19. Zilioli (It.) itd.

SKUPNA LESTVICA

1. **Grosskost (Fr. B) 10.15'36"**
2. **Van Springel (Bel. A) 5" zaost.**
3. **Zilioli (It.) 7"**
4. **B. Guyot (Fr. A) 23"**
5. **Samyn (Fr. A) 24"**
6. **Vianen (Niz.) 30"**
7. **Pintens (Bel. A) 35"**
8. **De Vlaeminck (Bel. A) 37"**
9. **Ciappano (It.) 48"**

Današnja tretja etapa bo razdeljena na dve poletapi. Najprej se bodo ekipe pomerile v ekipni vožnji na kronometer v Forestu na 15.700 km dolgi progi, nato pa bodo morali vozači opraviti še pot do 111,500 km oddaljenega Roubaixa.

ODBOJKA

Zmaga Partizana z Reke na turnirju v Št. Petru

Med ostalimi udeleženkami je bil Bor tretji, Sokol pa četrti

Na ženskem mladinskem odbojkarskem turnirju v Št. Petru ob Soči je včeraj zmagala odlična šesterka reškega Partizana, ki je pred dnevi osvojila tudi naslov republiškega prvaka Hrvaške. Rečanke so pokazale za dva razreda boljšo igro od ostalih udeleženk, razen ekipe AGI, ki je predstavila zelo dobro in učinkovito šesterko, ki pa mladim Hrvaticam vseeno ni bila kos.

Turnir je bil zelo dobro organiziran in so mu kot gostje prisostvovali tudi predstavniki domačih krajevnih oblasti.

Tekmovanje je dalo naslednje izide:

Kvalifikacije

Partizan-Corridoni	2:0 (15: 2 15:1)
Bor-Sokol	2:0 (15:12 15:8)

V finalno skupino sta se tako uvrstila Partizan in Bor, AGI pa je postal finalist z žrebom.

Tekma za 4. mesto

Sokol-Corridoni	2:0 (15:12 15: 9)

Finalni turnir

Partizan-AGI	2:0 (15: 4 15:13)
AGI-Bor	2:0 (15: 9 15:13)
Partizan-Bor	2:0 (15: 3 15:11)

Končna lestvica

1. **Partizan Reka**
2. **AGI Gorica**
3. **Bor Trst**
4. **Sokol Nabrežina**
5. **Corridoni Št. Peter**

Partizan, Bor in Sokol so nastopili z naslednjimi postavami:

PARTIZAN: Erniša, Stojčić, Porobat, Begonja, Radulović, Brozić, Peršić, Rotar, Mikulić, Unković.

BOR: Barej, Pahor, Rogelja, Bezeljak, Pernarčič, Čandek, Kalan, Bole.

SOKOL: Filipčič, Gabrovec, Radovič, Batagelj, Zidarič, Maganja, Pertot, Colja.

* * *

V zadnjem kolu moškega promocijskega odbojkarskega prvenstva bi se morala pomeriti tudi Sokol in ACLI. Igralci ekipe ACLI pa se na igrišču niso predstavili in tako je Sokol v tem srečanju zmagal brez borbe s 3:0. Sokol je tako postal član finalnega kvalifikacijskega turnirja, na katerem se bodo ekipe potegovale za vstop v D ligo v soboto in nedeljo v Nabrežini.

Zmaga Poljakinj v Modeni

Na svoji turneji po Italiji je ženska odbojkarska reprezentanca poljskih sindikatov v Modeni premagala italijansko prvoligaško šesterko Forni Cabassi s 3:0 (15:9, 15:7, 15:3).

NOGOMET

Danes zadnje dejanje finalnega tekmovanja za italijanski pokal

Drevi bo na sporedu poslednje kolo nogometnega tekmovanja za Italijanski pokal.

V Milanu se bosta pomerili enajsterici Interja in Torina. Inter si je z zadnjim porazom proti Milanu zapravil se zadnjo priložnost za morebitno zmago na tem turnirju in s tem za vstop v mednarodne nogometne arene. Torino pa se nasprotno zopet vrača na položaje, s katerih bi v primeru drevišnje zmage lahko zopet po daljšem času vstopil v stik z mednarodnim nogometom.

Verjetni postavi obeh enajsteric v današnji tekmi bosta naslednji:

TORINO: Vieri; Fossati, Trebbi; Puia, Cereser, Agroppi; Corni, Ferrini, Combin, Moschino, Facchin.

INTER: Barluzzi; Poli (Facco), Facchetti; Bedin, Landini, Benitez; Domenghini, Mazzola, Cappellini, Suarez, Corso (Achilli).

Sodil bo D'Agostini.

* * *

V Bologni se bo domače istoimensko moštvo pomerilo z državnim prvakom Milanom in zato seveda ne goji nikakšnih upanj na zmago. Milan je pač trdno odločen pobrati celotni izkupiček in se izogniti dodatni tekmi, katero naj bi odigrali 3. julija. Če bi Milanu podvig res uspel, potem bi si s tem zagotovil že tretji naslov v tej sezoni. Bologna nima posebnih izgledov, da bi se Milanu uspešno uprla, ker ima trenutno več igralcev poškodovanih.

Postavi obeh ekip:

BOLOGNA: Vavassori; Furlanis, Roversi; Guarneri, Janich, Tentorio; Perani, Fogli, Clerici, Turra, Pace.

MILAN: Cudicini; Anquilletti, Schnellinger; Trapattoni, Rosato, Lodetti; Hamrin, Rognoni, Sormani, Rivera, Prati.

Sodnik: Lo Bello.

Obe tekmi se bosta začeli ob 21.15.

TENIS

Presenečenja v Wimbledonu

V nadaljevanju mednarodnega «odprtega» teniškega turnirja v Wimbledonu je prišlo do velikih presenečenj. Trije izmed največjih teniških igralcev v zadnjih dvajsetih letih so v šestnajstinki finala moških posameznikov doživeli poraz. 34- letnega Hoada je premagal Južnoafrikanec Hewitt, Sovjet Metreveli je odpravil 40-letnega Gonzalesa, Avstralec Emerson pa je premagal 32-letnega Olmeda. Vsi trije poraženci so bili že vrsto let med najboljšimi profesionalnimi igralci na svetu, medtem ko so vsi trije zmagovalci amaterji. V tretjem kolu je presenetil tudi 21-letni Južnoafrikanec Moore iz Johannesburga, ki je premagal nosilca skupine št. 3 profesionalca španskega poklicnega igralca Gimena.

OBVESTILA

Kot vsako leto, bo tudi letos v Rovinju poletni odbojkarski tečaj za člane slovenskih zamejskih odbojkarskih odsekov. Predstavniki društev, ki bi radi poslali na tečaj svoje člane, naj se zbero v torek 2. julija ob 20.30 na stadionu «1. maj» v Trstu. S seboj naj prineso točno število kandidatov za tečaj.

Tečaj bo predvidoma v prvi polovici avgusta in bo trajal približno 10 dni.

* * *

Tajništvo glavnega odbora ŠZ Bor sporoča, da bo odborova seja v četrtek 4. julija ob 20.30 na društvenem sedežu v Trstu, Vrdelska cesta 77.

DOMAČI ŠPORT

DANES

30. junija

ODBOJKA

Moška D liga

Ob 8.30 v Gorici
OLIMPIJA — BOR

* * *

Ob 10. uri v Turjaku
LIBERTAS — KRAS

* * *

Ob 10. uri v Gorici
GASILCI — BOR

* * *

Moška promocijska liga

Ob 10. uri v Miljah
ACEGAT — POLET

* * *

Ob 10. uri v Dolini
GASILCI TS — BREG

10. IN 11. AVGUSTA V NABREŽINI

Močna udeležba na «2. trofeji Sokola»

Letošnji mednarodni ženski odbojkarski turnir za «2. trofejo Sokola» v Nabrežini, ki bo na sporedu v dneh 10. in 11. avgusta, bo letos gotovo zabeležil prav tak uspeh kot lani, ali pa še boljšega. V sistem tekmovanja bodo organizatorji vnesli nekaj sprememb, ki pa ne bodo bistvene važnosti. Tako bodo na primer vse tekme odigrali na tri dobljene sete. Zaključni del turnirja bo v nedeljo zvečer in ne dopoldne, kot je bil lani. Poleg domačega Sokola bodo nastopile še lanske zmagovalke igralke Partizana iz Celja, italijanska prvoligaška ekipa Pallavolo Bergamo in pa šesterka prve jugoslovanske lige Partizan z Reke.

(Na sliki: udeleženke lanskega turnirja).

LESLIE CHARTERIS: • DEKLE V ZELENI OBLEKI

Simon Templar je sedel na terasi hotela «Paradise» v Miami Beachu obkrožen z reporterji.

Samo pet dni mu je uspelo ostati nepoznan in v miru. Premalo je bil previden in tako ga je odkrila Ivette Lang, reporterka lokalnega časopisa. Simon namreč ni niti slutil, da bi takšna lepotica bila član sedme sile — ugriznil je v nastavljeno vabo.

In zdaj ni bilo več izhoda. Radovedni novinarji so mu obljubili, da ga bodo pustili pri miru pod pogojem, da jim pove kako svojo dogodivščino, o kateri ni še nikomur pripovedoval.

«Prav, če že ne gre drugače,» se je nasmehnil Templar. «Povedal vam bom, kaj se mi je pripetilo, ko sem prvic odpotoval v Chicago na vabilo svojega prijatelja bankirja Blancharda. Pripeljal sem se z jutranjim vlakom, češ da imam zvezo z — ubojem...

Na kolodvoru me je čakal Blanchardov sekretar, visok elegantno oblečen mladenič prijetnega videza:

«Dobrodošli v našem mestu, gospod Templar. Slišal sem, da ste prvič v Chicagu. Ne bodite razočarani, če ne boste takoj srečali kakšne tolpe plačanih morilcev. Časopisi vedno pretiravajo, posebno pa kadar pišejo o Chicagu. Gospod Blanchard vas prosi, da mu oprostite, ker ni prišel osebno. Nenadoma je moral na važen sestanek, pa me je prosil, naj vam delam družbo do večera.»

Jutro je bilo soparno, konec julija — toplo, toda oblačno. Sekretar mojega prijatelja, pozabil sem vam povedati, se je pisal Lowson, je poklical taksi in odpeljala sva se proti hotelu. Nisem bil niti najmanj utrujen, pa sem predlagal Lowsonu, naj mi pokaže Chicago.

Vozila sva se po Chicagu podolgem in počez. Občudoval sem čudovito chicaško univerzo, prevzel me je hrup na veliki borzi in prijetno sem se počutil v zelenju Lincolnovega parka.

«Ne smete se jeziti zaradi naših šal o ubojih,» se je Lowson nekajkrat opravičeval, potem ko je povedal nekaj duhovitih šal o gangsterjih. «Na ta način pri nas plašimo Newyorčane. Chicago v nobenem pogledu ni slabši od drugih velikih mest. Vi se pač ne razburite zlepa, kajne?»

«Doživel sem že veliko razburljivih reči in to najrazličnejših...» sem odvrnil nedoločno.

Največji vtis je name napravila umetnostna galerija. V njej bi ostal vsaj uro ali dve, če ne bi moj spremljevalec stalno pogledoval na svojo zlato uro:

«Gospod Templar, pokazal vam bom še teraso. Od tam je čudovit razgled.»

Imel je prav. Pod teraso se je razprostiral bujen park, poln razkošnega zelenja, in njegov zid je mejil na Michiganski bulvar.

Spet je začel pršiti dež. Vidljivost je bila zelo slaba.

«Megla,» je rekel Lowson. «Najbrž je takšno vreme tudi v New Yorku. Imamo pač spet enega od mokrih in meglenih chicaških dni.»

Neka zelo lepa plavolaska v živo zelenem dežnem plašču se je pokazala na terasi, naju premerila z jeznim pogledom, kakor da bi hotela reči, kaj tu iščeva, in po ozkih stopnicah, ki jih prej niti opazil nisem, odšla v park. Spremljal sem jo s pogledom, dokler ni izginila v gostem zelenju med stezo in zidom.

«Tamle na levi je planetarij,» je pokazal Lowson proti bližnjemu poslopju, «tamle pa je koncertna...»

Zdelo se mi je, da sem zaslišal neki čuden zvok.

«Lowson, nekdo je kriknil!»

Začudeno sem pogledal:

«Ne bi rekel...»

Prisluhnila sva. Razen škrebljanja dežja, pobnenja podzemeljske železnice od časa do časa in hrupa avtomobilov na bulvarju, ni bilo slišati ničesar.

Buljil sem proti grmovju, za katerim je izginilo dekle v zelenem. Bil sem prepričan, da sem zaslišal krik. Skoraj v istem trenutku se je tam spet pokazala živo zelena barva dežnega plašča in za njim ženski obraz, obrobljen s prameni črnih las. Grmovje je bilo na tem mestu malo redkejše.

«Toda to ni isto dekle! Tu se nekaj dogaja, Lowson, pojdiva...»

«Gospod Templar, vi se šalite,» se je smejal Lowson.

Nisem se šalil. Nasprotno, bil sem zaskrbljen. Dekle v zelenem plašču se je pokazalo še enkrat, nato pa izginilo v smeri proti cesti.

«Pogledat grem!»

«Ne bodite umazali se boste! Jaz bom šel dol...»

Stekel je po stopnicah v park. Dež je postal še gostejši in gosta zavesa megle se je spustila še niže. Dvignil sem ovratnik in pohitel za njim.

V gostem grmovju sem se skoraj zaletel vanj. Lowson je bil bled, razburjen, prestrašen.

«Tam leži neka ženska... Mrtva je! Kaj naj storiva?» je jecljal.

«Obvestite policijo! Sporočite najbližjemu prometnemu stražniku!»

Odhitel je proti terasi, jaz pa sem zakoracil v grmovje. Tam je ležalo dekle v zelenem dežnem plašču. Dež je padal na njen nepremični obraz, njeni sveti kodri so bili blatni in na čelu je imela modro oteklino. Da to je bilo dekle, ki sva jo srečala na terasi.

Potipal sem ji pulz. Lowson je imel prav. Dekle je bilo mrtvo... ustreljeno. Poka pištole nisva slišala, ker je ubijalec najbrž sprožil prav v trenutku, ko je mimo drvela podzemeljska železnica. Zelo dobro pripravljen zločin na neverjetno primernem kraju.

Po glavi so se mi podile misli. Druga ženska v zelenem plašču zdajle beži. Kaj naj storim? Ko bo Lowson pripeljal policijo, bo ona lahko že daleč, na varnem in nihče od naju ne bo v staju, da bi jo opisal.

Odšel sem v smer, v katero se je izgubila, in kmalu sem prišel na bulvar. Opazil sem jo. Stala je na avtobusni postaji, komaj kakih dvesto metrov daleč od mene. Nisem prišel niti do polovice te poti, ko je pripeljal avtobus in dekle je vstopilo.

Imel sem srečo. Mimo je pripeljal prazen taksi. Skočil sem vanj in ukazal šoferju:

«Spremljajte tistile avtobus za vsako ceno. Pazite, da se nama ne izgubi izpred oči!»

Na stotine avtomobilov naju je dohitevalo, prehitevalo, in zavijalo v raznih smereh. Toda šofer taksija je vozil, kot da bi mu kdo tiščal revolver v hrbet. Vprašujoče me je gledal v ogledalcu poleg volana in, kot bi me hotel pomiriti, dejal:

«Tole pa bo dolga vožnja!»

In res je bila dolga. Vozila sva tik za avtobusom, čeprav bi na mokrem asfaltu lahko prišlo do nesreče. Na vseh postajah sva se ustavljala in gledala, če bo izstopilo dekle v zelenem plašču. Vozila sva okrog jezera, drvela po bulvarjih in nato je avtobus zavil v smer, od koder smo prišli.

«Kaj je zdaj?» sem vprašal šoferja. «Kje sva?»

«V Evanstonu, na periferiji. Avtobus se vrača v Chicago. Ga bova še naprej spremljala?»

Prikimal sem. Ženska v zelenem plašču še ni izstopila, biti mora torej še vedno v avtobusu. Bilo je tako tetmačno in dež je bil tako gost, ko je na neki postaji skočila iz avtobusa.

Vrgel sem šoferju dva bankovca po deset dolarjev in stekel proti podzemeljskemu prehodu za pešce, v katerem je izginilo dekle. Spet sem jo dohitel v nekem parku ob jezeru. Dekle je hitelo skozi park, njen živo zeleni plašč mi je pomagal, da je nisem zgubil izpred oči.

Dohitel sem jo in jo zgrabil za roko. Branila se je, se metala sem in tja in me bronila v piščal. Bila je huda in razburjena, toda nisem je izpustil iz rok. Zdaj sem jo prvič bolje pogledal. Bila je brez dvoma zelo lepa, mlada ženska. Posebej so se mi vtisnile v spomin njene velike črne oči.

«Vi... vi...» je divjala, nato pa je nekomu za mojim hrbtom zavpila: «Primite tega vsiljivca. Že nekaj ur me zasleduje.»

Dva krepka policaja sta stala ob meni, kot bi zrasla iz zemlje. Eden od njiju je izbuljil oči in dejal:

«Saj to je vendar on! Simon Templar, aretirani ste. Celo popoldne vas že iščejo. Vsa policija se podi za vami. Obtoženi ste uboja.»

«In zdajle ste hoteli ubiti še tole dekle,» je zarežal vame drugi policaj.

Ne, tu ni bilo priložnosti za pojasnjevanje. Sprijaznil sem se z usodo, vendar sem ju vljudno prosil, naj aretirata tudi dekle v zelenem plašču. Šele ko sem to izgovoril, sem videl, da je spet izginila. Izrabila je priložnost, ko smo se mi prepirali in izginila...

* * *

Na policijski postaji so mi dovolili, da sem telefoniral prijatelju Blanchardu, ki je kmalu prišel z advokatom in sekretarjem Lowsonom. Po kratkem prepričevanju in natezanju so mi povedali, da sem prost. Mladi Lowson je potrdil moj alibi in pojasnil, kaj se je zgodilo. Policija ni verjela, ko jim je dejal, da sem jaz samo očividec nenavadnega zločina. Mojo odsotnost so imeli za zelo sumljivo znamenje in razpisali za menoj tiralico.

Blanchard je bil ves divji na svojega sekretarja:

«Lowson, odpuščeni ste,» mu je dejal.

«Samo trenutek, prosim,» sem skočil v besedo. «Lowson, ali ste oženjeni?»

«Da,» je odgovoril.

Obrnil sem se k inšpektorju:

«Kdo je ubito dekle?»

«Piše se Mary Gartain, samska, živela je sama v zelo luksuznem stanovanju. V njeni torbici smo našli precejšnjo vsoto denarja. Ne gre torej za roparski uboj, toda ne vemo, kaj je bil motiv uboja.»

«Gospod Lowson, opišite mi podrobno, kaj se je zgodilo potem, ko sva se ločila v parku?» sem vprašal.

«Obvestil sem najbližjega prometnega stražnika. Kmalu je prispel policijski rešilni avto. Truplo so odpeljali, mene pa odvedli na policijsko postajo na zaslišanje. Nisem vedel, kaj se je zgodilo z vami, in zato sem bil seveda zaskrbljen. Policiji sem rekel, da vi nimate nobene zveze z ubojem.»

«Na kakšen način je bilo dekle ubito?» sem vprašal inšpektorja.

«Z revolverskim strelom. Naravnost v srce.»

«Ali ste opazili na njenem obrazu kako rano ali poškodbo, ki bi lahko povzročila omedlevico?»

«Na obrazu je poškodba, vendar ne vemo zagotovo, če ji je bila povzročena pred smrtjo.»

«Ali ste našli revolver?»

«Nismo.»

«Ali si kdaj videl Lowsonovo ženo?» sem vprašal Blancharda.

«Seveda sem jo. Majhna, simpatična ženska, temnih las in velikih črnih oči.»

Bil sem jezen in utrujen.

«Pustite me, da grem v hotel,» sem dejal. Ubijalec pa stoji pred vami. To je Lowson. Zaslišite njegovo ženo. Izprašajte fanta, odkod ima toliko denarja. Glede na svojo plačo se je preveč lepo oblačil. Najdite koga, ki ga je zagotovo videl z žrtvijo. Lowson se je o svojem načrtu pogovarjal z ženo. Nato pa je telefoniral Mary Gartain in se dogovoril z njo za sestanek na kraju, kjer ste jo našli mrtvo. Mary je šla preko terase, jezno pogledala Lowsona, vendar sta se oba delala, kot da se ne poznata. Tako sta se prej dogovorila. Odšla je po stopnicah v park, da bi ga tam počakala. Toda tam jo je že čakala Lowsonova žena, oblečena v dežni plašč enake živo zelene barve, kot je bil njen, in jo udarila. Dekle je kriknilo. Lowsonova žena se je namenoma pokazala pred grmovjem, da bi jaz opazil.

LEVSTIKOVE NAGRADE

★

V prejšnjem tednu je Mladinska knjiga podelila Levstikove nagrade za leto 1967. Nagrajeni so bili: Anton Ingolič za leposlovno delo «Gimnazijka», France Planina za poljednoznanstveno delo «Jugoslavija», Milan Bizovičar za ilustracije v knjigi «Solzice» in v knjigi «Salomonovi rudniki», Ive Šubic za ilustracije v knjigi «Jugoslavija» in Jože Ciuha za ilustracije v knjigi «Jugoslavija».

★

Anton Ingolič

Ive Šubic

France Planina

Milan Bizovičar

Jože Ciuha

JOŽE ŽUPANČIČ

Srečanje s pesnikom Jožetom Šmitom

Jože Šmit

Pesnik Jože Šmit je med slovenskimi književniki znano in cenjeno ime. Po duši je miren. V pogovoru z njim občutiš njegovo globino, a tudi vedrino. Spoznaš njegovo bogato notranjost. Iz te zajema svoja dela in na naših policah je že precej njegovih del. Priljubljen je pri odraslih in mladih bralcih.

Pred leti sva bila krajana. Po poroki z Litijanko profesorico Mijo Lančevo, hčerko zdaj že pokojnega železniškega uradnika in predilniške nameščenke. Lani se je naselil v Litiji. Tiste čase je bilo v Ljubljani, kjer je Jože Šmit služboval v uredništvu Kmečkega glasa, za stanovanja še hudo. Takrat je zjutraj odhajal v Ljubljano in se je vračal popoldne domov. Večkrat sem ga obiskal in sva kramljala. Spomini na pogovore s Šmitom so mi v toplem spominu in so ostali svežI vse do danes. Zdaj je v službi v uredništvu ljubljanske založbe Mladinska knjiga.

Nedavni dan ko sva se spet srečala, se mi je pohvalil: «Med knjigami se počutim presrečnega!...»

Član Društva slovenskih književnikov Jože Šmit je vsestransko ploden literat. Piše za mladino in odrasle, prozo in pesmi. Kot pesnik je tenkočuten lirik.

V pesmih prikazuje prva mladostna občutja, razmišlja pa tudi o življenju, sedanjosti in izpoveduje tudi svoja domovinska čustva. Včasih se razneži tudi v erotičnih motivih, tu je poln iskrene prisrčnosti. Kritiki ga razporejajo v čas zapoznelega ekspresionizma. Z motivi pa sega tudi v realnost.

Iz pogovorov s pesnikom Šmitom si ustvariš o njem tako podobo: Visok in slok mož zna prijetno kramljati. Čustveno in odkritosrčno odkriva svojo mladost, ki se je začela 1. februarja v Tlakah pri Rogatcu. Njegova rojstna vas leži pod znano štajersko Donačko goro. V nekaterih svojih spisih nas povede v ta skromni slovenski svet na meji sosednje Hrvaške. Donačka gora se dviga 885 metrov visoko in pogled z njenega temena ti prikazuje sosednji Boč nad Poljčanami, Macelj ob Sotli, pa tudi Pohorje.

«Sem kmečki sin!» rad poudari. O njegovi mladosti pa izvemo iz nekaterih spominov, ki jih je napisal v raznih zgdobah. Črtica o njegovih prvih hlačah je klasična.

V pesniški zbirki Trepetlika nas vodi v svoj rojstni kraj, kjer se spominja deželice z slovnatimi tli:

«Po štirih sem se kobalil
pod jablano stare hiše,
s črdo po gmajnah sem tekal
in vole priganjal za plugom.»

Doslej je izdal Šmit že več pesniških zbirk, tako Srce v besedi — leta 1950, 1953: Dvojni cvet. Tudi nekaj mladinskih, med drugim Marjetico leta 1953 in nato zbirko mladinskih pesmi «Pol za šalo pol za res.»

Vredno je zapisati, da je Jože Šmit profesor klasičnih jezikov in tudi dober prevajalec, klasike in iz srbske in hrvaške literature.

Ob nedavnem srečanju v uredništvu Mladinske knjige, kjer sva se zapredla v pomenek in sva govorila o njegovih novejših delih in prevodih, mi je dejal:

«Življenje v Litiji, sredi prijazne zasavske doline, je bilo lepo. Le vsakodnevne vožnje z vlakom so bile zame prenaporne. Zato se zdaj v Ljubljani laže predajam izvirnemu pesništvu in tudi prevajanju.»

Jože Šmit je bil med NOB tudi partizanski borec. Iz te dobe ima nekaj lepih pesnitev.

Na motiv iz osvobodilne vojne je Jože Šmit napisal tudi zgodbo za otroke o Marjetki. Podnaslov: Vesela, žalostna, pa zopet vesela zgodba za otroke. Knjiga je ilustrirana (Jože Ciuha), izdala pa jo je Mladinska knjiga leta 1951. Avtor je na svojski način prikazal življenje deklice med nemško okupacijo v obliki pisem, ki jih piše Marjetka. Šmit zna biti zmeraj izviren. Originalen je v motivih in načinu podajanja. Piše pa tako, da je za otroke umljiv in to je njegova velika vrlina.

Uvodoma sem že povedal, da je začel Jože Šmit z delom v uredništvu Kmečkega glasa. Pozneje je postal urednik štirinajstdnevnika «Socialistično kmetijstvo in gozdarstvo.»

Šmitu je bilo lahko prijeti za novinarsko in uredniško pero v kmetijski stroki, ker je doma s kmečkega podeželja.

Pripovedoval mi je: Moja rojstna vas Tlake ima še poseben zaselek Vičja vas. Vas Tlake ima s slovenskem krajepisnem seznamu še nekaj posester tako Klake na Kozjanskem. Zanimivo je, da tudi mojo rojstno vas Tlake nazivajo domačini kot Klake. Vas Tlake so tudi v grosupeljski občini. Vas z imenom Tlake pa je tudi v naši litijski okolici sem mu pristavil v pomenku in opozoril pesnika Šmita na vas Tlake, kakih dvajset kilometrov od Litije, v bližini graščine Turn, kjer je bil pisatelj Levstik kot mlad fant za domačega učitelja pri grofu Paceju.

Tudi v okolici Tlake, rojstnega kraja Jožeta Šmita, je bilo več gradov. V nekem pogovoru sva se podala na pot pesnikove umetniške rasti in njegovega razvoja.

O tem mi je takole pravil:

«Za pisateljevanje sem se vnel v drugem razredu osnovne šole. Učiteljica Magda Šoukalova nam je znala nad vse lepo prikazati pisatelja Frana Levstika. Moja nekdanja učiteljica Magda je menda zdaj žena skladatelja Mizerita in živi v Dubrovniku. Ob branju Levstikovih zgodb in razlagi o pisatelju sem se lotil pisanja tudi sam.

Začel sem pisati pravljice in pesmi. Včasih tudi zbadljivke na součence.

Zvezek z mojimi pesmimi so naši domači kazali s ponosom vsem boljšim obiskovalcem in gostom. Prav zaradi želje, da bi se izpopolnil in postal resnični pisatelj, sem silil pozneje v višje šole. Moji starši so mi res ustregli, čeprav smo bili bolj revni kmetje in je bilo v družini devet otrok, štirje bratje in pet sester. Šel sem v šole iz lesene kmečke hiše, to starinsko poslopje stoji danes le še s težavo, saj je hiša stara že tristo let...

Da sem zmogel skozi gimnazijo, mi je pomagal tudi stric, ki je prav tako dokončal višje šole in je bil ob času mojih dijaških let na visokem položaju in me je s ponosom podpiral. Zato se mi je uresničila želja in sem dokončal študije, malo ob podpori z doma, nekaj pa s stričevimi darili.»

Jože Šmit zna živahno pripovedovati tudi o svojih dijaških letih. Klasično gimnazijo je študiral v Ljubljani, njegov profesor slovenščine je bil pisatelj dr. Ivan Pregelj; v osmem razredu gim nazije pa pesnik in slovstveni zgodovinar Alfonz Gspan, zdaj na Slovenski akademiji. Gspan je bil med najbolj intimnimi prijatelji pokojnega kraškega pesnika Srečka Kosovela. Ob takih učiteljih je Šmit nabiral vse potrebno znanje. Nekaj časa — dve leti — je bil njegov profesor tudi slavist dr. Mirko Rupel. Dijak Jože je imel torej močne vzgojitelje, ki so ga vodili v svet književnosti.

Nekoč sva z Jožetom Šmitom prehodila v mislih njegovo literarno pot od prvih začetkov in poizkusov.

Šmit se spominja:

«Kot srednješolec sem napisal povest o roparjih, kot šestošolec pa sem začel zahajati k dr. Joži Lovrenčiču, pesniku in uredniku dijaškega lista Mentor. Ta me je bolj spodbujal k prozi kakor k poeziji, vendar mi je leta 1938 — pred 30 leti — tiskal prvo pesem «Vsak večer». Od tedaj je preteklo že toliko časa, da se te pesmi ne spominjam več v podrobnostih.

Bil sem sedmošolec in tedaj sem prodrl v Mladiko, potem ko me je v «listnici uredništva» dolgo likal profesor Leopold Stanek, tudi sam pesnik. Leta 1941, na pragu druge svetovne vojne, tedaj sem bil osmošolec, sem spomladi objavil prve moje pesmi v Domu in svetu. To so lepi spomini na moja dijaška leta, ko so bili moji prijatelji sošolci pesnik Frane Balantič in Franc Kosmač ter padli slikar Srečko Potnik.»

Včasih pomeni nekaj malega, preprostega, ki obdaja človeka, značilno zanj in za njegove izpovedi. Tako je tudi s pesnikom Šmitom. Eni svojih pesmi je dal naslov Trepetlika in tako je poimenoval svojo celotno pesniško zbirko. Zanimalo me je, kako da se je odločil za trepetliko in zakaj. Občudovalce Šmitove poezije bo gotovo zanimala razlaga, ki je tu prvič napisana: «Drevo trepetlika (Die Espe, Bitterpappel) mi kot tako ne pomeni veliko, a sem že kot otrok na paši začuden opazoval večno trepetanje njegovih listov. Zato mi je trepetlika postala takrat in pozneje podoba nemirnega človeka, njegovega srca in duše. Pesem Trepetlika sem napisal leta 1961 in je lirična sinteza vseh drugih pesmi, zato njen naslov tudi najbolj ustreza celotni zbirki, ki je — po strogi izbiri — nastajala v osmih letih mojega dela, mi je tolmačil moj sobesednik Jože Šmit.

Pesniška zbirka Trepetlika objavlja na 63 straneh 40 pesmi.

Ena izmed pesniških zbirk, ki je izšla že leta 1953 ima naslov Dvojni cvet. Kritiki so jo označili, da tu ne poje, le pripoveduje o poeziji in so opazni zlasti socialni motivi.

O dosedanjem literarnem delu Jožeta Šmita bi se dalo napisati še mnogo. Saj je mož marljiv in hiter delavec. Njegovo ime najdemo čestokrat v raznih revijah. Tempo današnjice je zelo hiter in res le s težavo slediš vsemu, kar napiše ta ali oni naš ustvarjalec. Kako leto izideta celo kar po dve njegovi pesniški zbirki, tako leta 1965, ko je pri Državni založbi izšla njegova Lirična postila, zbirka deloma objavljenih, deloma do tedaj še neznanih neobjavljenih pesmi. Pri založbi Borec pa je izšla istočasno Lirika časa, zbirka pesmi, ki so nastale v letih 1941-1945.

«Zaradi stilnih posebnosti jih nisem hotel izdati,» mi je pripovedoval, pa so me k izdaji pregovorili moji prijatelji.

Zanimivo in značilno je dejstvo, da je prav za to zbirko prejel Kajuhovo nagrado.

Kako plodovit je pesnik Jože Šmit, mi je dokazala pravkar izšla Bibliografija založbe Mladinska knjiga, ki mi jo je osebno poklonil njen glavni urednik pisatelj Ivo Potrč. V knjigi so objavljene izdaje v letih 1945-1966. Jože Šmit ima v Bibliografiji kar 17 gesel. Razen izvirnih izdaj tudi precej prevodov. Uspeh, ki ga je zlahka vesel! In ga je gotovo vesel, in to povsem upravičeno.

Nastop folklorne skupine v Doberdobu ob dnevu slovenske kulture

O KULTURNIH STIKIH MED SLOVENCI IN ITALIJANI

ŽIGA ZOIS IN DOBA NJEGOVEGA MENTORSTVA

Po vrnitvi na Kranjsko je dal Zois katalogizirati svoje knjige. Od italijanskih del je imel Zois leta 1782 v knjižnici Goldonijeve komedije in 192 opernih tekstov, med temi številna Metastasijeva dela. V tem času je začel ustvarjati svoj prerodni krožek. Prva slavista tega krožka sta bila Kumerdej in Japelj. Tudi z Devom je Zois bil v stiku. Že leta 1780 je pomagal Zois usmerjati nove Kumerdejeve filološke načrte, čeprav ni sprožil pobude zanje. Ni dokazano, ali je podpis B. E. v 3. zvezku Pisanic iz leta 1781 Zoisov, to je «Baron Edelstein», kot bi nekateri hoteli. Če bi to bilo res, bi bil Zois avtor ljubezenske pesmi «Amint na oči svoje Elmire». Dev sodi, da gre za Pohlina in ne za Zoisa.

Zoisova zasluga je, da se je tudi Linhart vnel za slovensko prerodno miselnost, ko je prišel leta 1780 z Dunaja v Ljubljano. Linhart je še nekako osem mesecev po povratku v Ljubljano imel namen, da se bo književno udejstvoval le v nemškem jeziku. 15. novembra 1780 je poslal Kuraltu v Florenco oglas za svoj nemški almanah, ki naj bi po njegovi trditvi združeval nemški okus z italijanskim. 5. aprila 1781 pa je izrekel upanje, da mu bo Zois pomagal natisniti nemško dramo o angleškem majorju Andreju, ki ga je dal ameriški predsednik Washington obesit.

Do Linhartove preusmeritve v slovenskem prerodnem duhu je prišlo leta 1781, prav gotovo pa pred 2. aprilom 1782, to je dnevom smrti italijanskega pesnika Metastasia. Dokazano je namreč, da je ljubljanski kanonik Ricci menda v drugi polovici leta 1781 imel z Metastasiem na Dunaju razgovor o slovenskem pesništvu. Metastasio je rekel Ricciju: «O kranjskem jeziku sem čul toliko lepega, da bi rad slišal kako kranjsko pesem.» Ricci je nato zapel neko Linhartovo. Metastasio jo je zamaknjeno poslušal in rekel: «Noben glas vaše pesmice ni bil neprijeten mojim ušesom.» Ni izključeno, da gre za kak Linhartov prevod za italijanske operiste v Ljubljani.

Najpomembnejši prerodni krožek v Ljubljani je bil Zoisov. K njemu so spadali leta 1782 Kumerdej, Japelj, Linhart, kanonik Ricci, Makovic, Kuralt in Breckerfeld. Tega je za prerodno stvar pridobil spet sam Zois. Krožek si je zastavil za glavno nalogo podpiranje Kumerdejevih jezikoslovnih prizadevanj. Razen tega je imel Zoisov prerodni krožek v načrtu tudi pospeševanje pesništva. Zois in Linhart sta glede tega mislila na arije, ki bi bile kakor one iz Devovega «Belina» prikladne za petje. Okoli let 1781—1782 so začeli v Ljubljani prevajati v slovenščino razne italijanske operne napeve, ki so jih gostujoči italijanski operni pevci, kateri so skozi Ljubljano potovali na Dunaj, peli v stanovskem gledališču, da so si tako pridobili naklonjenost slovenskih poslušalcev. Ni gotovo, ali je bil Zois prvi prevajalec teh italijanskih napevov, vsekakor pa drži, da je prav Zois dal pobudo za to Linhartu. Iz Kopitarjeve korespondence izhaja, da je ljubljanska publika navdušeno ploskala italijanskim opernim pevcem, ki so razne napeve peli v slovenskem jeziku. Zois je bil sploh svetovalec stanovske gosposke v Ljubljani za italijanske operne in glasbene zadeve.

Zaradi svoje velike prerodne vneme se je Zois do leta 1785 razvil do glavnega mentorja slovenskega preroda na Kranjskem. Članom svojega krožka je dajal na razpolago svojo slavistično biblioteko, kot je tudi prirejal zabave, igre in gostije. Glavno je bila seveda njegova knjižnica, v kateri so bila zbrana slavistična dela v vseh slovanskih jezikih, in sicer v tako popolnem izboru kot malokje drugod, razen v Pragi.

V tem času je Zois začel zbirati slovanske ljubezenske in druge «viže», ki jih je zbiral med Gorenjci ali pa jih z Japljem tudi sam sestavljal. Leta 1782, ko je spet potoval po Nemčiji in Holandski, si je v Tübingenu napravil seznam južnoslovanskih protestantskih del. Leta 1784 je imel v načrtu, da bi zbral slovenska rastlinska in živalska imena v poseben «Landwörterbuch».

V Trstu so leta 1785 v glavarski tiskarni natisnili «Cerkvene pesmi», to je ponatisnili so Japljevo pesmarico. Japelj je bil v stiku s primorskimi slovenskimi in italijanskimi kulturnimi krogi. Od Slovencev je tu prednjačil preporoditelj Lavrin. Japelj je 21. aprila 1789 naslovil latinsko poslanico na goriško «Akademijo arkadijcev», ki sta jo ustanovila grof Gvidon Cobenzl in goriški deželni glavar Raimund Thurn. V njej je Japelj razložil goriškim arkadijcem bistvo svojega pesnikovanja v slovenskem jeziku.

Zois je leta 1789 zaradi poslabšanja revmatičnega obolenja opustil nadzorovanje fužin in ostajal večinoma doma v sobi ali postelji. Njegov krožek je zato pridobil na intimnosti, zanj pa je postalo prerodno prizadevanje prava uteha. Leta 1793 je Zois pridobil v Bohinju za prerodno stvar Valentina Vodnika, ki je bil po začetnem uspehu z «Zadovoljnim Kranjcem» nedelaven že 13 let. S Zoisovim posredovanjem se je Vodnik spoprijateljil z Linhartom. Zoisov prerodni načrt je postal medtem širši. Poleg stremljenja po filozofski kritični slovnici in slovarju se je začel zanimati tudi za slovenska dela s področja zemljepisja, naravoslovja in poezije. Osvojil je misel Kumerdeja, Linharta in Japlja o preureditvi stare «Kmetiške pratike». Dopisoval je s sorodniki v Italiji za sestavo zgodovine svojih prednikov. Zois je pripravil Linharta, da se je lotil prireditve Beaumarchaisovega «Figara» v slovenskega Matička in Richterjeve «Feldmuehle» v slovensko «Županovo Micko». Zois je za slednjo tudi pripravil dve diletantski predstavi. Nespretno je tudi prevedel v slovenščino Bürgerjevo «Lenoro». Z «Županovo Micko» in Matičkom» so dobili Slovenci prvi dramatski deli trajne vrednosti. V sporazumu s Zoisom je Linhart vodil akcijo za ustanovitev Licejske knjižnice. Leta 1791 sta oba ta namen dosegla. Od 16. novembra 1810 dalje jo je vodil italijanski profesor retorike in zgodovine Hieronim Agapito. Zois se je pri svoji mentorski vnemi posebno zavzel za Vodnika, katerega je svaril pred mitologijo, bodisi klasično ali Pohlinovo slovensko, pred tragičnostjo, ponavljanjem in prenašanjem stavkov iz verza v verz. Priporočal mu je, naj se ozira na narodne potrebe, na ljudski ton, da bi bilo njegovo pisanje ljudstvu razumljivo, na ljudski okus, na upoštevanje enote časa in dejanja, na naglase in na rabo enajsterca. Sploh je Zois sporočal Vodniku svoje opombe k vsaki njegovi pesmi in tudi usmerjal njegovo pero.

Linhartova smrt 14. julija 1795 je Zoisa zelo prizadela. Obtičalo je tako nadaljevanje Linhartove kritične zgodovine Slovencev. Linhart jo je izpeljal do leta 788, to je do prihoda Slovencev pod bavarsko oblast. Smrt je Linhartu onemogočila tudi izvršitev raznih literarnih načrtov. Zoisu, ki je bil medtem zaradi bolezni priklenjen na voziček, je ostal kot sodelavec samo Kumerdej, ker sta Vodnik in Breckerfeld bivala daleč od Ljubljane. Zato je leta 1796 spravil Vodnika v Ljubljano. Po smrti svobodomiselnega Linharta se je Zois približal pozitivnemu katoličanstvu.

Janko Jež

(Nadaljevanje sledi)

Françoise Sagan: Utrip srca

Ubog, preprost a lep urednik založbe Antoine, najnovejši, morda celo plačani ljubček bogate pariške gospe, sreča na neki zabavi dekle. To dekle, Lucile, je prijateljica bogatega lastnika posredovalne pisarne Charlesa. Oba mlada človeka, odvisna od svojih bogatih ljubimcev se srečata in zaživita v vroči ljubezni. Njen žar je tako močan, da Antoine zanemarja svojo bogato gospo, Lucile pa slednjič celo zapusti razkošni dom svojega Charlesa in se preseli v skromno sobico. Antoine in Lucile užijeta vso srečo ljubezni, potem pa Lucile zanosi. To pa pomeni breme njune ljubezni, kajti Lucile si ne želi otroka, želi si le ljubezni, sreče, svobode. Skromna soba, izdatki za pestunjo, Antoinova majhna plača, vse to je nekaj nemogočega, razen tega pa Lucile ni ustvarjena za delo. Priložnostno službo, ki jo je preskrbel Antoine, je samovoljno zapustila po dveh tedniH. In tako se je v strahu zaradi bodočnosti, zaradi gmotnih težav, zaradi brezskrbne, svobodne ljubezni odločila za abortus. Še vedno je sicer ljubila Antoina, ta jo je še vedno imel rad, toda kakor je imela rada njuno skromno življenje, tako je pogrešala ves bliščpariškega razkošja, ki ga omogoča denar, drobne norosti, ki si jih z Antoinom nista mogla več privoščiti. In tako se je Lucila odločila, da se vrne k svojemu Charlesu, ki jo je ves čas samo čakal, kajti že ob njenem odhodu ji je napovedal, da se bo kmalu sama vrnila. Od takrat pa je poteklo komaj šest mesecev. Vrne se k njemu in se slednjič z njim poroči. Antoine pa je, potem ko je imel že dolgo časa občutek nemoči, priznal poraz. Poraz, ki ga je močno prizadel, kajti zavedal se je, da si od tega srečanja dolgo ne bo mogel opomoči.

Poraz so vojaki včasih sporočali z bobnanjem. Za tako bobnanje so Francozi imeli celo poseben izraz «la chamade». La chamade pa je tudi naslov romana Francoise Sagan, romana, ki ga je v slovenščini, v prevodu Mira Poča, pod naslovom Utrip srca, izdala koprska založba Lipa, posrednica Saganinih romanov. Saganova je medtem napisala že nov roman, toda z novim tekstom so slovenski prijatelji znamenite francoske pisateljice vendarle seznanjeni tudi z njenim delom, ki je po mnenju francoske kritike tehtnejša stvaritev kot njeni dosedanji romani. Pa čeprav gre za tekst, katerega poglavitna tema je tudi v novem romanu odnos med moškim in žensko in vse medsebojna vse osrečujoča in vse uničujoča ljubezen.

Saganova se nam tudi v romanu Utrip srca kaže taka kot v ostalih svojih delih. Prikazuje nam pariško družbo, njeno zlaganost, pa odnose v njej, ljubezenska srečanja med mladimi, ki se navadno kmalu končajo in prinesejo v srca protagonistov le grenak priokus in hrepenenje po novem srečanju, novi ljubezni in novi sreči. Preprosto, stvarno in trezno slikanje ljubezni, odnosov med ljudmi, pa Pariz s svojimi posebnostmi, to so zanimivosti romana, ki bralca pritegne, ki mu odkrije košček tujega, «velikega» sveta, ki pa ga posebno ne navduši. Vsaj novi roman Saganove, ki smo ga dobili v slovenščini, ni kako veliko delo, pa čeprav je morda res nekoliko tehtnejši in globlji od njenih prejšnjih tekstov. Vredno pa ga je vsekakor prebrati. Če že ne zaradi drugega zaradi zanimivosti.

Sl. Ru.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 27,5, najnižja 21,4, ob 19. uri 26,3, zračni tlak 1019,3 pada, veter 5 km severozahodni, vlaga 72 odst., nebo 4 desetinke pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 24,2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 30. junija Emilija Milica
Sonce vzide ob 5.19 in zatone ob 20.58 Dolžina dneva 15.39. Luna vzide ob 9.37 in zatone ob 23.56.
Jutri, PONEDELJEK, 1. julija Bogoslav

POMEMBNA MEDNARODNA SPECIALIZIRANA PRIREDITEV

Danes «4. mednarodni dan kave» v okviru tržaškega velesejma

Včeraj dve strokovni srečanji, posvečeni vprašanju javnih prevozov in vprašanjem stanovske organizacije Anagenti - Zanimiv prikaz razvoja mestnih prevozov v našem mestu

V okviru včerajšnjih prireditev na velesejmu sta bili na sporedu predvsem dve strokovni srečanji: prvo v dopoldanskih urah in v prostorih velesejemske uprave o problemih javnih prevozov na našem področju, drugo pa v popoldanskih urah v kongresni dvorani trgovinske zbornice, posvečeno problemom stanovske organizacije Anagenti.

Drugo srecanje se je nanašalo na specifična vprasanja prizadete stanovske organizacije, srečanje o prevozih pa se je nanašalo predvsem na področje prevozov na Tržaškem. Osrednji del zasedanja je bilo predavanje znanega strokovnjaka s tega področja dr. Alda Ancone o «sto letih prevozov v našem mestu», ki ga je spremljala vrsta zanimivih skioptičnih slik. Predavanje je bilo v okviru običajnega srečanja med ljubitelji železniških modelov iz vse Italije. Tržaške modeliste je zastopal ing. Di Santolo iz instituta za ceste in prevoze pri tržaski univerzi. Goste je v imenu velesejemske uprave pozdravil ing. Passagnoli.

Dr. Ancona je v svojem predavanju priklical v spomin davne čase iz preteklega stoletja, ko je področje prevozov po svetu doživelo preobrat z uvedbo najprej parnega, pozneje pa popolnejših in sodobnejših strojev. Govornik je v kratkih besedah prikazal razvoj železniških, cestnih in avtomobilskih zvez pri nas in širše po svetu, nato pa se je zadržal ob posameznih etapah, po katerih se je razvijalo to področje pri nas na Tržaškem. Kot dober poznavalec tržaške «prometne» zgodovine, je predavatelj za posamezne dobe navedel tudi vrsto zanimivosti, ki so sicer že zdavnaj pozabljene in ki bi zaslužile, da jih kdo zbere v posebni knjigi. Kajti Trst je glede prevozov, kakor glede drugih tehničnih novosti svoje dni prednjačil v Evropi. Dr. Ancona se je med svojim izvajanjem zadržal predvsem ob razvoju tržaške tramvajske službe in openskega tramvaja. Slike, s katerimi je okrepil svoja izvajanja, so bile v dobršni meri zanimive in tudi zaradi svoje redkosti.

V ostalem je včerajšnji dan na velesejmu potekel tudi v pripravah za skorajšnje dni, posvečene specializiranim prireditvam na področju lesa, pohištva in kave. Kar se tiče lesa, naj zabeležimo srečanje med avstrijskimi strokovnjaki s tega področja in predstavniki nigerijskih lesnih organizacij. Avstrijci so na sestanku pokazali veliko zanimanje za možnosti uvoza nigerijskih tropskih esenc, ki pridejo v poštev predvsem za proizvodnjo oplemenitenih vezanih plošč in raznih drugih polizdelkov za pohištveno industrijo. V Avstriji se gospodarski krogi menda nagibajo k temu, da bi ustanovili posebno podjetje, ki naj bi skrbelo za uvoz eksotov iz Nigerije in iz drugih afriških dežel. Če bi do tega res prišlo, potem obstajajo tudi velike možnosti, da bi se avstrijski uvoz eksotov preusmeril na naše pristanišče iz Hamburga, koder se vrši zdaj.

Danes pričakujejo na velesejmu prihod drugega avstrijskega odposlanstva s področja lesa. Gre za večjo skupino trgovcev in industrijcev iz vseh avstrijskih dežel, ki jih vodi predsednik avstrijskega združenja lesnih obdelovalcev H. Fundulus. Danes popoldne s pričetkom ob 17. uri pa bo v kongresni dvorani «razgovor o strokovnem izobraževanju na lesnem področju». Razgovor bo vodil ing. G. Giordano.

Danes je na vrsti zlasti prvo izmed specializiranih zasedanj mednarodno priznanih strokovnjakov, to je 4. mednarodni dan kave. Program zasedanj in strokovnih srečanj je zelo bogat: strokovnjaki bodo pričeli z delom ob 9.30, takoj po pozdravnih govorih v kongresni dvorani na velesejmu Nato si bodo ves dan sledila strokovna poročila.

Prvo na vrsti je poročilo zastopnika Food and Agricultural Organization iz Rima dr. G. Kawate, ki bo prikazal najnovejši razvoj mednarodne trgovine s kavo. Drugi bo spregovoril francoski strokovnjak F. Chevalier, ki bo razvil temo o razvoju povpraševanja po surovi kavi v Evropi. Glavni tajnik bruseljskega združenja, v katerem so včlanjeni evropski pražilci, bo govoril o različnih davčnih pravilih, ki veljajo za kavo v posameznih evropskih deželah, glavni tajnik pariškega sindikata za kavo R. Marcadet pa bo pozneje govoril o vpeljavi davka na dodatno vrednost na specifičnem področju kavine trgovine. Ravnatelj hamburškega združenja pražilcev K. Kahlstorff bo končno prikazal nedavno vpeljavo davka na dodatno vrednost na zahodnonemško tržišče.

21. julija v Saležu odkritje spomenika padlim

V nedeljo, 21. julija popoldne bo v Saležu proslava 20-letnice odkritja spomenika padlim v narodnoosvobodilni borbi. Ob tej priložnosti želi pripravljalni odbor, da bi se te proslave udeležilo čim več ljudstva in še posebno bivših partizanov. S tem bi dostojno počastili padle junake, ki so dali življenja za svoje ljudstvo.

OD JUTRI V MIRAMARSKEM PARKU

Razstava okrasnih rastlin za opremo naših stanovanj

Jutri se v okviru mednarodne cvetlične razstave začenja nov razstavni ciklus - Veliko zanimanje za vrtno pohištvo

Danes se zaključi v miramarskem parku razstava «Nove oblike pri opremi vrtov», ki je bila ena najbolj značilnih prireditev v okviru letošnje cvetlične razstave. V treh tednih otvoritve je razstava dosegla tudi izreden obisk

Jutri bodo ves dan pripravljali novo prireditev pod naslovom: «Vsedržavna razstava okrasnih rastlin za stanovanja», ki jo bo uredil Antonio Sciatti iz Pistoie. Razstavljeni bodo izredni primerki okrasnih rastlin za notranje prostore in za terase.

Naše gospodinje zelo ljubijo cvetlice, še posebno pa trajnice, ki jim krasijo stanovanjske prostore. Ta ljubezen do neposrednega stika z naravo je tudi znak omike in kulture. Na razstavi, ki bo v paviljonu miramarskega parka bodo Tržačani lahko občudovali tako rastline, ki jih že danes najdemo v mnogih stanovanjih, kakor tudi izbrane primerke, ki bodo marsikoga privabili, ki pa zahtevajo posebno urejene prostore in veliko nego, ker so izredno občutljive za klimo.

Danes je tržišče z okrasnimi rastlinami zelo razvito zlasti zaradi ugodnih pogojev predvsem v novih, zračnih stanovanjih, ki imajo terase in velika okna. Tudi v dnevnih sobah vidimo vedno več trajnic, ki krasijo sodobno pohištvo in so odraz okusa stanovalcev.

V oddelku «Umetnost in narava» si občinstvo lahko ogleda razstavo «Cvetlice Karnijskih Alp» slikarja Artura Cussicha, v oddelku otroške grafike pa imamo «Sončnice», delo otrok od 3. do 6. leta starosti. Tu je tudi razstava znamk na temo «Samonikla flora v zahodni Evropi» in okrasnih avstralskih ptic. Pred malim gradom še vedno cvetijo razne okrasne vrtne rastline, v gornjem delu parka pa je v polnem cvetju 6000 vrtnic iz vseh krajev sveta.

KONZORCIJ PRIDELOVALCEV VIN TRŽAŠKE OBČINE

vas vabi danes, 30. junija v KRIŽ na

PRAZNIK VINA IN RIB

Ribe — domače klobase in pršut — čevapčiči

Danes obiščite v prosvetnem domu «A. SIRK» fotografsko razstavo o kriških ribičih ter slikarsko razstavo R. Hlavatyja.

Spored:
2. RAZSTAVA DOMAČIH VIN
DANES, 30. junija
ob 9. uri otvoritev razstave
ob 17. uri nastop ansambla «Veseli rudarji» iz Trbovelj
od 20.30 dalje PLES

DANES V TREBČAH

Proslava 100-letnice šole v Trebčah

Učiteljstvo in učenci osnovne šole iz Trebč vabijo na proslavo stoletnice šole, ki bo danes, 30. junija ob 16. uri v prostorih prosvetnega društva Primorec.

Obenem vabijo na ogled razstave šolskih izdelkov in spominske razstave «100 let osnovne šole», ki bo odprta od 11. ure dalje.

Po šolski prireditvi nadaljuje kulturni program prosvetno društvo Primorec z nastopom domačega pevskega zbora in godbe na pihala.

ZVEZA PARTIZANOV — ANPI — OPČINE
priredi v NEDELJO, dne 7. julija 1968

III. PARTIZANSKI TABOR

z otvoritvijo razstave ob 10. uri in s kulturno-zabavnim sporedom, ki se bo začel ob 16. uri. Nastopili bodo:

1. Folklorna skupina KUD «TINE ROŽANC» iz Ljubljane
2. Domači pevski zbori
3. Godba na pihala iz Trebč

Sledila bo plesna zabava do 24. ure. Igral bo plesni ansambel «TINE ROŽANC».

Poskrbljeno bo z dobro založenimi kioski!

NA OSNOVI TREH PREDLOŽENIH RESOLUCIJ

Aktualna in pereča gospodarska vprašanja osrednja tema seje pokrajinskega sveta

Istočasno bo predsednik odgovoril na vprašanja glede sklepov CIPE - Pokrajinska komisija za šolske gradnje

V sredo se ponovno sestane tržaški pokrajinski svet. Še vedno je na dnevnem redu letošnji proračun, ki ga mora predložiti in obrazložiti pokrajinski predsednik dr. Savona, čeprav je že minilo pol poslovnega leta.

Na prihodnji seji se bo gotovo nadaljevala razprava o resoluciji komunističnih svetovalcev, ki jo je obrazložil na pretekli seji svetovalec Colli in ki zahteva od pokrajinskega odbora, da se obveže, da bo dal pobude v korist mestnega gospodarstva. O istem vprašanju sta vložila resolucijo tudi svetovalca Miani za PSU in Coslovich za KD. Tudi predstavnika leve sredine pozivata pokrajinski odbor, naj sprožI pobude za uresničitev novih gospodarskih struktur, ki bodo omogočile vključitev Trsta in celotne pokrajine v deželni, vsedržavni in evropski gospodarski razvoj. To resolucijo bosta omenjena svetovalca v sredo obrazložila, nakar se bo začela splošna razprava o obeh resolucijah. Hkrati pa bo predsednik odgovoril na vprašanja glede sklepov CIPE.

Razprava bo tem bolj zanimiva, ker so prav sedaj v teku delavske akcije in pobude z najrazličnejših strani v zvezi z zavlačevanjem uresničitve načrtov CIPE, o čemer smo že obširno poročali. Prav je, da tudi pokrajinski svet zavzame svoje stališče do tega važnega vprašanja in da hkrati poudari potrebo po novih pobudah za razvoj mestnega gospodarstva.

Na dnevnem redu je tudi resolucija demokristjana Franzina in socialista Mianija o zahtevi po izboljšanju zakonskih predlogov o davčni reformi in predvsem o krajevnih financah, ter resolucija misovcev Strudthoffa in De Vecchijeve z zahtevo po popolni uresničitvi načrtov CIPE. Na dnevnem redu je tudi razprava o poročilu, ki ga je podal predsednik na prejšnji seji o prvih zaključkih medobčinske komisije za uskladitev regulacijskih načrtov. To vprašanje je izredno zanimivo in bo dobro, da mu bodo svetovalci posvetili veliko pozornost. Zlasti zbujajo zanimanje nekateri predlogi in sklepi, do katerih je prišla komisija v pogledu zaščite Krasa, o čemer se toliko govori, malo pa se je do sedaj naredilo.

Na zadnji seji pokrajinskega sveta so izvolili pokrajinsko komisijo za šolske gradnje, ki jo sestavljajo za pokrajinsko upravo tržaški župan Spaccini, devinsko-nabrežinski župan Legiša in repentabrski župan Mihael Guštin za stranke odbora, za opozicijo pa miljski župan Millo in dolinski župan Lovrihа. Ostale člane komisije imenujejo državne in deželne oblasti.

Na dnevnem redu so tudi nekateri upravni sklepi, predvsem pa imenovanje pokrajinskih predstavnikov v razne javne ustanove. Razumljivo je torej, da na seji v sredo ne bodo izčrpali dnevnega reda in bodo nadaljevali z razpravami na prihodnjih sejah. Toda v drugi polovici julija bo pokrajinski svet prekinil zasedanje, ki se bo nadaljevalo šele po poletnih počitnicah.

Seja repentabrskega občinskega sveta

Občinski svet repentabrske občine se je sestal v torek na redno sejo, pa jo je prekinil v znak solidarnosti s stavkajočimi delavci. Ob tej priliki je občinski svet soglasno odobril resolucijo, v kateri izraža svojo solidarnost z delavci, ki se borijo za obstoj tržaškega gospodarstva.

Izjava sveta SS proti razlastitvam

Svet Slovenske skupnosti je po svoji zadnji seji izdal izjavo, v kateri pravi, da je med drugim razpravljal o nevarnosti novih razlastitev v dolinski občini za gradnjo tovarne GMT. V izjavi se poudarja, da razlastitve za naftovod in tovarno GMT ne bodo rešile vprašanja zaposlitve delavstva, da so odklonile izbire zemljišča pri Orehu upravičevali, češ da zemljišče ni primerno za gradnjo težkih obratov, kot je elivarna za GMT, zdaj pa se je zvedelo, da omenjene livarne sploh ne bodo gradili.

V izjavi je tudi polemika proti KPI, PSU, češ da sta prej zagotavljali, da ne bo razlastitev, zdaj pa da je že v teku postopek za razlaščevanje. Dolinski občinski upravi očita, da je celo pospešila razlastitveni postopek, «ko je prostovoljno ponudila prodajo obsežnih jusarskih zemljišč Boljunčanov», in to celo po nizkih cenah. Svet Slovenske skupnosti v svoji izjavi nato pravi, da so prizadeti lastniki zemljišč zdaj ostali sami v boju za pravične cene itd.

V izjavi je še poudarek, da SS ni proti gradnji industrijskih objektov, vendar morajo ti upoštevati domačo stvarnost in ustrezati potrebam širšega tržišča. Slovenska skupnost tudi izraža solidarnost s tržaškim delavstvom v njegovi borbi za ohranitev tradicionalnih dejavnosti

DOBITKI NA VELESEJMU

1. Anni Berginc, Ul. Santa Giustina 20, Trst — 2. Corrado Di Lernia, Ratto della Pileria 8, Trst — 3. Edoardo Panizzon, Ul. Piccardi 19, Trst — 4. Paolo Scopani, Ul. Capraro 3, Trst.

● **Finančna intendanca sporoča**, da je bilo z okrožnico ministrstva za industrijo, trgovino in obrtništvo določeno, da je od 1. julija letos prepovedano vsako nagradno žrebanje za nakup kavinih nadomestkov. Hkrati pa je ministrstvo določilo, da prizadeta podjetja lahko sprejemajo odrezke za dolčitev nagrad za nakup kavinih nadomestkov najkasneje do decembra letos, se pravi odrezke, ki so bili izdani potrošnikom do 1.6.1968.

● Pred dnevi je bil na trgovinski zbornici v Trstu sestanek italijanskih in jugoslovanskih proizvajalcev octove kisline. Sestanka, ki mu je predsedoval opolnomočeni minister Virgilio Gorga, se je udeležil tudi generalni inspektor Giuseppe Borgna, načelnik te službe. Razgovori so bili zelo prisrčni in so se razvijali v obojestranskem razumevanju. Dosegli so stvaren sporazum za rešitev obravnavanih vprašanj.

V splošni bolnišnici, kjer je bila že deset dni na zdravljenju, je 60-letna Anna Radin por. Fabris iz Ul. Calvara 22, včeraj poskusila napraviti samomor. V trenutku obupa je žena skočila s stopnišča na dvorišče, dva metra in pol niže, kjer je obležala hudo ranjena. Zaradi zloma reber in desne stegnenice so jo pridržali na ortopedskem oddelku, kjer se bo zdravila dva meseca.

Baletna šola «Dom» Škedenj

nastopi v ponedeljek, 1. VII. ob 20.30 v škedenjski kino dvorani

Na sporedu izbrane variacije baletov Petra Iljiča Čajkovskega.

Nastopa 21 učenk z dveh tečajev in njih vaditeljica Selma Micheluzzi.

Šolske vesti

TEČAJ ZA POPRAVNE IZPITE V DIJAŠKEM DOMU

Kakor vsako leto bo tudi letos tečaj za popravne izpite v Slovenskem dijaškem domu v Trstu. Trajal bo od 1. do 31. avgusta. Vpisovanje v tečaj se začenja takoj in se zaključi s 5. julijem. Vpisuje se vsak dan, razen nedelj in praznikov od 10. do 13. ure in od 16. do 18. ure v upravi v Ul. Ginnastica 72 ali Campo S. Luigi 11.

Fotografski natečaj p. d. «Škedenj»

Prosvetno društvo v Škednju razpisuje v okviru stoletnice slovenske čitalnice fotografski natečaj s tematiko «ŠKEDENJ V SLIKI».

Pravila so naslednja:

— slike naj vsebujejo katero koli karakteristiko vasi (panoramo, tipične stavbe, detajle, motive iz življenja, noše...) z območja Škednja in Kolonkovca;

— format naj bo od 24x30 cm dalje v črnobeli tehniki;

— udeleženci lahko sodelujejo na natečaju z več slikami;

— komisija, katero bo imenovalo društvo, bo nagradila 3 najboljša dela;

— prireditelj si pridržuje pravico, da katero koli predloženo sliko uporabi za reprodukcijo v razglednicah, bo dogovoru;

— vse slike morajo nositi na hrbtni strani vsebinski naslov in geslo. Dela istega avtorja morajo imeti isto geslo. Udeleženci naj vsem svojim delom priložijo zaprto ovojnico označeno z geslom, v kateri naj navedejo priimek, ime in naslov;

— dela je treba predložiti na sedežu p. d. v Škednju, Trst Ulica di Servola 124 poštni kodeks 34146 ali v Tržaški knjigarni, Ul sv. Frančiška 20, nepreklicno do 15. oktobra 1968.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

All'Escualpio, Ul. Roma 15; INAM, Al Cammello, Drevored XX. septembra 4; Alla Maddalena, Istrska ulica 43; dr. Codermatz, Ul. Tor San Piero 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

Busolini, Ul. P. Revoltella 41; Pizzul - Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. T. Vercellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1.

V letnem gledališču «Križanke» v Ljubljani bo v soboto, 13. julija, nastopil balet državne Opere iz Bukarešte z

LABODJIM JEZEROM

Na edinstveno predstavo, ki celo prekaša ruske izvedbe, opozarjamo vse ljubitelje baleta. Vstopnice po 1.250 in 1.000 lir lahko rezervirate pri potovalnem uradu «AURORA» v Ul. Cicerone 4, tel. 29-243. Začetek predstave ob 20. uri po jugoslovanskem času, oziroma ob 21. uri po našem času.

NE ZAMUDITE EDINSTVENE PRILOŽNOSTI!

OB SEJI DEŽELNEGA SVETA

Jutri enotna stavka delavcev v vseh ladjedelskih obratih

Stavka bo trajala od 9. do 11.30 ure in med njo pojdejo delavci po mestu v povorki - V torek drugi sestanek o načrtu CIPE na deželni upravi

Jutri bodo kovinarji ladjedelnice Sv. Marka, Tržaškega arzenala, Tovarne strojev in delavnice mostov in žerjavov (CMI) zopet stavkali z zahtevo po spremenitvi načrta CIPE za preureditev ladjedelstva in po ohranitvi zaposlitvene ravni v Italcantieri, zlasti pa v ladjedelnici Sv. Marka.

To je prva stavka po veliki in uspeli splošni stavki. Kot vse kaže, pa je njen neposredni namen, priklicati pozornost deželnega sveta, ki se jutri sestane, da izvoli deželni odbor, na položaj v ladjedelnicah. Prav tako bodo delavci s stavko podkrepili svoje zahteve v zvezi z načrtom CIPE, glede katerega bo v torek drugi sestanek na deželni upravi na pobudo predsednika Berzantija in vladnega komisarja dr. Cappellinija. Na tem sestanku se bodo kot zadnjič srečali predstavniki oblasti, poslovnih krogov, Italcantieri in tokrat tudi sindikatov ter nadaljevali s proučevanjem vzrokov zamud pri izvajanju načrta CIPE. Iz županovega odgovora na zadnji dolgotrajni seji občinskega sveta ni bilo še namreč nič razvidno, da se je stvar kaj spremenila na bolje, marveč je bil le potrjen neugoden vtis, ki so ga pred kratkim odnesli tržaški sindikalisti s pogovora z ministrom za državne udeležbe in z voditelji IRI. Spričo tega pričakujejo, da se bo ta teden kaj premaknilo, kajti sindikati so že izjavili, da se boj ne bo nehal, dokler ne bodo dosegli kaj stvarnega.

Stavka bo trajala od 9. do 11.30 ure, tako da pojdejo delavci v povorki po mestu in se zatem vrnejo na delo v svoje obrate. Stavkalo bo okrog 5.000 delavcev in tehnikov, ki branijo s svojim bojem predvsem svoja delovna mesta, s tem pa tudi bodočnost ladjedelske industrije.

Živahno razpoloženje včeraj ves dan v Križu

Včeraj, na praznik vaških patronov sv. Petra in Pavla, je bilo v Križu vse polno izletnikov in živahno razpoloženje Koder je šla procesija, so bile ulice okrašene, po stari navadi z zelenjem in vejami. Popoldne pa je bila gneča na razstavnem prostoru kjer je razstava domačih vin. Točijo domače belo in črno vino, za prigrizek, da vino kar teče, pa nudijo gostom kalamare, pršut, sir in čevapčiče Ko je sonce zahajalo in ni bilo več vročine so gostje prihajali z vsen strani. Igrala je domača godba na pihala, potem pa je nastopila folklorna skupina turističnega društva Piran-Portorož, ki jo je občinstvo večkrat nagradilo z aplavzom. Nato je bil na novem plešiču, ki ga je uredila občina, ples. Razstava bo odprta še danes. Ob 17. uri bo nastopil ansambel «Veseli rudarji» iz Trbovelj, nato bo ples.

Tudi včeraj si je marsikdo ogledal v prosvetnem domu «A. Sirk» slikarsko razstavo Roberta Hlavatyja fotografsko razstavo in razstavo o ribištvu.

V ponedeljek prekinitev toka v dolinski občini

Tržaška ENEL sporoča, da bo v ponedeljek, 1. julija, zaradi nujnih del na vodih visoke napetosti, prekinila dobavo toka od 13.30 do 15.30 na vsem področju dolinske občine z izjemo vasi Mačkovlje, Prebeneg in zaselka na «Križišču».

PO 30 LETIH POŽRTVOVALNEGA DELA

Bo tudi vzorni vrtnar Pasarit žrtvovan na oltar tovarne GMT?

Vzeli naj bi ves krasno obdelan vrt, s katerim se preživlja, in preko njega speljali novo cesto k bodoči tovarni

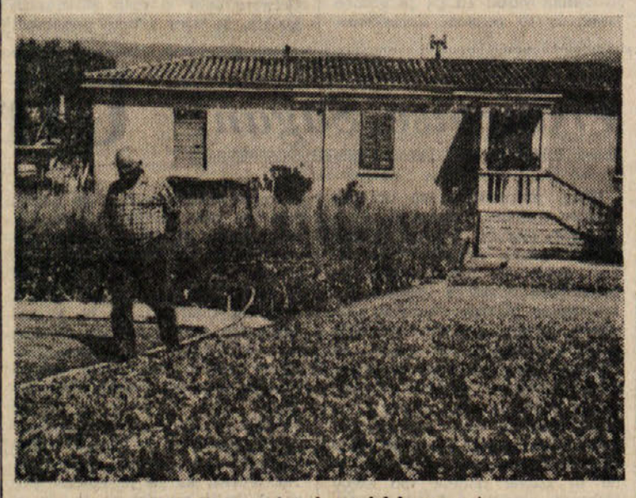

Pasarit na svojem lepo obdelanem vrtu

Na Krmenki, ob cesti Domjo-Dolina, ima čedno hišico in vzorno obdelan vrt (skupno 1800 kv. m) Ivan Pasarit, invalid in upokojen delavec. Pokojnina je zelo majhna, z vrtnarijo pa se Ivan in žena lahko preživljata. Delati je treba od zore do poznega večera, vendar je Pasaritu, ki tu živi in dela že 30 let, zelo pri srcu vrtnarstvo Brez vrta ne bi mogel živeti.

Zadnje čase je Pasarit precej zaskrbljen. Slišal je namreč, da mu bodo baje vzeli vrt za novo cesto k tovarni GMT, ki naj bi se odcepila od ceste Domjo-Dolina prav pred njegovo hišo. Te dni smo obiskali Pasarita, ki nam je razkazal svoj krasen vrt in kod nameravajo speljati novo cesto. Na velikih gredah pred hišo so radič, bledes, solata, trte. Vsaka bed je skrbno obdelana, škoda bi bilo uničiti tak vrt. To bi bilo konec za Pasarita.

Dokončen načrt menda še ni izdelan. Zdi se nam, da bi cesto lahko drugod speljali brez težav. Pasaritu želimo, da bi lahko še naprej obdeloval svoj vrt, in upamo, da bodo na pristojnem mestu pravočasno preprečili škodo in krivico.

Izšla je št. 10-11 ZALIVA, Dobite jo v knjigarnah v Trstu in v Gorici.

TRI NESREČE NA NAŠIH CESTAH

Avtomobilist hudo podrl žensko ki je prečkala cesto v Sesljanu

Ženska se v bolnišnici bori s smrtjo - Vespist v avto na Ul. Flavia

Včerajšnji sončni praznični dan je privabil na ceste naše pokrajine zelo veliko število avtomobilov, v kaotičnem prometu pa je prišlo do vrste nesreč, pri katerih so se tri osebe hudo poškodovale. Ena od teh se v bolnišnici še vedno bori med življenjem in smrtjo.

Najhujša nesreča se je pripetila še v nočnih urah, nekoliko pred drugo uro, na državni cesti št. 14 v Sesljanu. 41-letna Angela Nadlo por. Conti iz Sesljana št. 53 je sredi vasi preckala cesto, v tistem trenutku pa je iz Trsta privozil fiat 1100, za volanom katerega je sedel 22-letni Giorgio Bertozzi iz Ul. Martiri della Libertà 8. Mladenič je prepozno zagledal ženo: ostro je zavrl in skušal zaviti proti desni, toda bilo je zaman. S sprednjim delom avtomobila je silovito udaril ženo in jo zbil na tla, kjer je obležala hudo ranjena.

Na kraj nesreče so prihiteli karabinerji iz Devina, kmalu nato pa še bolničarji Rdečega križa z dežurnim zdravnikom ki je že po prvem pregledu ugotovil, da je stanje ponesrečenke zelo resno. Bolničarji so Contijevo previdno položili v rešilni avtomobil ter jo z vso brzino odpeljali v splošno bolnišnico. Tu so ženi ugotovili podplutbo na zatilju in verjetni zlom lobanjskega dna ter udarce po udih in trebuhu. S pridržano prognozo so jo sprejeli na nevrokirurški oddelek, kjer ji skušajo rešiti življenje.

Sesljan je bil včeraj prizorišče še ene prometne nesreče, katere žrtev je bil 33-letni pek Luciano Propetto iz Ločnika, Ul. della Valletta 1. Nesreča se je pripetila okrog 14. ure na cesti ob sesljanskem portiču Tu je Propetto s svojim mopedom trčil v vrata ustavljenega avtomobila, ki jih je bil nenadno odprl voznik Ferruccio Tommaseo, star 27 let, iz Ul. Zovenzoni 1. Mopedist se je zaradi trčenja zvrnil na asfalt ter se udaril po desnem ramenu in si je verjetno zlomil ključnico, poleg tega pa se poškodoval po desni nogi. Ponesrečenca so z rešilnim avtomobilom Rdečega križa odpeljali v splošno bolnišnico, kjer so ga pridržali na ortopedskem oddelku s prognozo okrevanja v dveh mesecih.

Na križišču med Ul. Flavia in cesto, ki pelje proti Boljuncu, je prišlo okrog poldne do trčenja med vespo in avtomobilom, pri katerem se je hudo poškodoval 48-letni delavec Mario De Rossi iz Ul. Budrio 24. Mož se je na vespi peljal proti Trstu, na omenjenem križišču pa je trčil v nasproti prihajajoč prinz, ki ga je šofiral 56-letni Ferdinando Mantese iz Trevisa, Ul. Longhin 1. Vespist se je pri trčenju poškodoval po prsnem košu in podrebrju, si izpahnil levo ramo ter se ranil po dlani desne roke, da so ga morali z rešilnim avtomobilom Rdečega križa odpeljati v bolnišnico, kjer so ga pridržali na oddelku za pljučno kirurgijo s prognozo okrevanja v dveh mesecih.

URARNA ZLATARNA
LAURENTI
TRST — Largo Santorio 4 — Tel. 723240
Pestra izbira najboljših ur švicarskih znamk in zlatnine za poroke, birme, krste, godove, rojstne dneve in druge priložnosti — Poseben popust.

Izleti

SPDT priredi v nedeljo 14. 7. izlet v Zapadne Julijce in sicer v skupino Kanina in dolino Belega potoka. Izhodišče točke bodo na Nevejskem sedlu z izleti na Kanin in Montaž iz koče Brunner v skupini Visoke bele špice. Vpisovanje v ul. Geppa.

* * *

SPDT vabi mladino, ki bi rada preživela nekaj dni v gorah v tednu velikega šmarna, naj se javi v Tržaški knjigarni do 15. julija.

Mali oglasi

«CITROEN» — mehanična delavnica Samaritani in Miceo in prodaja nadomestnih delov Ul. Rittmayer 4-a

SLOVENSKA DRUŽINA išče gospodinjo za jutranje ure. Telefonirati na št. 37-338 od 8.30 do 13. ure.

ISCE SE VAJENEC za trgovino železnine. Ul. Settefontane 37/d.

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE išče za zlatarno 15-letno vajenko z znanjem slovenščine. Stalnost zagotovljena, pogoji dobri.

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE išče vajenca, ki dobro obvlada slovenščino. Pogoji odlični, zagotovljena bodočnost in poklicna kvalifikacija.

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE išče vajenca za mehanično delavnico. Pogoji zelo dobri, poklic zagotovljen.

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE išče okoli 15 let starega vajenca za Bife Tomažič, Via Cassa di Risparmio št. 3. Dobri pogoji.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob pok. Lojzeta Tinčeta iz Gropade, darujeta družini Gornik in Počkar 1000 lir za športno društvo Zarja v Bazovici.

Šagra gorilnikov

na nafto, svetilni in tekoči plin (jeklenke), štedilnike Rex na drva z gorilnikom na plin, netto cena štirideset tisoč — zaradi zamenjave trgovskih prostorov razprodaja z velikimi popusti.

BAZZANELLA
UL. VENEZIAN 5 — TRST

Razna obvestila

Odhod otrok v kolonije

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu obvešča starše, da se prične prvi turnus obmorske kolonije v Nabrežini v torek 2. julija. Zato naj bodo deklice za 15.30 na sedežu društva v Ul. Macchiavelli 22 od koder bo odhod.

PARK MIRAMARSKEGA GRADU: predstave «Luči in zvoki». Ob 21.30 «Der Kaisertraum von Miramare» v nemščini; ob 22.45 «Massimiliano e Carlotta» v italijanščini. Avtobus «M» iz Barkovelj, postajališče tramvaja «6» proti parku ob 21. in ob 22.15 ter od parka proti Barkovljam po predstavah

Kino

Nazionale 16.00 «Vincitori e vinti», Spencer Tracy, Burt Lancaster, M. Dietrich. Techicolor.
Excelsior 16.00 «La mano che uccide», H. Andrews, Gordon Jakson. Techicolor.
Fenice 16.00 «Congiura di spie», Luis Jamdon, Senta Berger. Eastmacolor.
Eden 13.30 «I giovani lupi», Technicolor. H. Politaf, Cristine Hay.
Grattacielo 16.00 «Les amants», Jeanne Moreau. V integralni projekciji. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 15.30 «Io, due mille e 4 cacciatori», Luis de Funnes.
Alabarda 15.00 «Troppo per vivere poco per morire», D. Bianchi, Sidney Chaplin. Technicolor.
Filodrammatico 14.30 «Se tutte le donne del mondo», Margaret Lee, Marilu Tolo. Technicolor.
Moderno 14.30 «Quelli della San Pablo», Steve McQueen, Candice Bergen. Technicolor
Aurora 15.00 «I Nibelunghi», Nemški barvni film o germanskih sagah.
Cristallo 15.00 «Angelica ed il gran sultano», Technicolor.
Capitol 15.30 «I protagonisti», Pamela Tiffin, Jean Sorel. Technicolor.
Impero 15.00 «I tre affari del signor Duval», Luis de Funes.
Vittorio Veneto 15.00 «Vivere pe vivere», Ive Montand, Annie Girardot. Prepovedano mladini pod 14. letom. Technicolor.
Garibaldi 15.30 «La spietata colt di Gringo», Barvni italijanski western.
Astra 15.00 «Non stuzzicate la zanzara», Rita Pavone. Technicolor.
Ideale 14.30 «5 minuti per Singapore», Jan Gunt, Michelle Murin. Technicolor.
Abbazia 15.00 «Come rubare la corona d'Inghilterra»,

PRIZNANJE UČENCU IN NJEGOVEMU UČITELJU

24. t. m. je na tržaškem konservatoriju opravil diplomski izpit srednje šole iz violine Žarko Hrvatič, sicer gojenec šole naše Glasbene matice iz razreda prof. Oskarja Kjudra.

Mladi violinist je že toliko znan naši javnosti, da ga ob tej priložnosti ni treba posebej in ponovno predstavljati. Ljubitelji resne glasbe so ga imeli priložnost poslušati že na mnogih solističnih nastopih, najprej v šolskem okviru, nato pa tudi na raznih zahtevnih koncertih. Poznajo ga tudi v Sloveniji, kjer je že nastopal kot solist skupno z orkestrom GM, na ljubljanski televiziji pa tudi z orkestrom RTV pod vodstvom svojega profesorja dirigenta Kjudra. Njegovo umetniško rast smo spremljali tako rekoč od začetka ob vedno pričujočem in vsakokrat znova potrjenem občutku, da raste v naših zamejskih slovenskih vrstah violinist velikih sposobnosti in velikih možnosti.

V preteklih dneh je Žarko Hrvatič ta naš občutek znova potrdil, ko je pred strokovno komisijo znanih tržaških glasbenih pedagogov na konservatoriju «Tartini» kot so ravnatelj dr. Fiume, violinist-solist prof. Zanetovich, prvi violinist gledališča Verdi Simenone Baldassare in drugi opravil diplomski izpit z oceno 9,25 kar je doslej najvišja ocena, ki jo je na tržaškem konservatoriju dobil kak zunanji kandidat.

Pa tudi ne glede na samo izjemno visoko oceno, so se člani komisije o Hrvatičevih sposobnosti zelo laskavo izrekli, še posebej pa so poudarili njegovo vzorno pripravljenost, ki izpričuje resnost in zavzetost. Nedeljenih priznanj in čestitk pa je bil deležen tudi Hrvatičev učitelj prof. Oskar Kjuder. Člani komisije, zlasti pa dr. Fiume, niso štedili besed pohvale za Kjudrovo violinsko šolo, kar samo še potrjuje visoko kvalitetno raven profesorskega zbora naše Glasbene matice in visoko pedagoško stopnjo poučevanja na njej.

Žarko Hrvatič bo sedaj nadaljeval študije pri prof. Kjudru in mlademu violinistu seveda iz srca želimo, da bi s prav takšnim ali pa še večjim uspehom položil tudi izpit na visoki šoli, ko bo seveda prišel čas za to.

Obema, Žarku Hrvatiču in prof. Kjudru, zlasti seveda prvemu, iskreno čestitamo k uspehu, ki dviga ugled zamejskim Slovencem kot posameznikom pa tudi kot narodni skupnosti, v očeh naših kulturnih someščanov.

SEBOFLEX
VSE ZA KINO
IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
Trst, Ul. Mazzini 53 Tel. 733-361
Prijatelje in znance naprošamo da nas obiščejo

OB NAGRADITVI VINOGRADNIKOV ZGONIŠKE OBČINE

Poleg občinskih vinskih razstav bi bila koristna tudi pokrajinska

Novi ravnatelj kmetijskega nadzorništva dr. Bucco pozval vinogradnike, naj vztrajajo pri svojih naporih za izboljšanje kakovosti vinskega pridelka

Podelitev nagrad vinogradnikom iz zgoniške občine. Od leve župan zgoniške občine Guštin, dr. Bucco, sen. Sema, dr. Baša, poslanec Albin Škerk in deželni svetovalec Štoka.

V teh tednih se vrstijo občinske razstave domačih vin. V petek je bila otvoritev vinske razstave v Križu, ki bo odprta še danes, v Nabrežini bo občinska vinska razstava 6., 7. in 8. julija, v Repnu pa bo 13. in 14. tradicionalni praznik kraškega pršuta in terana, ki ga prireja repentabrska občina s sodelovanjem pokrajinske turistične ustanove. Kakor smo že poročali, je bila v četrtek v Griljanu otvoritev razstave in pokušnje vin iz dežele Furlanija Julijska krajina, ki bo odprta do konca septembra in spada v okvir prireditev mednarodne cvetlične razstave.

Zamisel o razstavah domačih vin se je porodila pred 14 leti v Miljskih hribih, ko so bili vinogradniki na našem področju zelo zaskrbljeni glede prodaje vina. Dogajalo se je, da so imeli nekateri kmetje komaj en mesec pred trgatvijo še polno klet vina, ker ga niso mogli prodati, pa tudi cene niso bile zadovoljive. Razmere so se od tedaj popolnoma spremenile in prepričani smo, da je treba ta uspeh pripisati prav vinskim razstavam.

Po občinski vinski razstavi v Miljah so na to zamisel prišli v dolinski občini, nato v nabrežinski, v repentabrski in zgoniški občini. Tržaška občina ni še dala take pobude, pač pa je prvo razstavo domačih vin iz predela tržaške občine priredil prvič lani v Križu Konzorcij pridelovalcev vina iz tržaške občine. Občinske vinske razstave so vzbudile tekmovanje med vinogradniki, ki so znatno zboljšali kakovost svojega vinskega pridelka, obnovili in uredili kleti ter posodo in upoštevali nasvete strokovnjakov. Kdor ima kolikor toliko dobro vino zdaj ni zaskrbljen, če ga bo lahko prodal ali ne, pa tudi cena je znatno višja, kot je bila pred leti. Prijatelji pristne domače kapljice, zlasti meščani, so prav na vinskih razstavah odkrili vino iz nekaterih predelov, za katere prej skoraj niso vedeli, kakor na primer kraško črnino v zgoniški in nabrežinski občini.

Kakor smo že poročali, je bilo v sredo v društveni gostilni v Gabrovcu razdeljevanje nagrad vinogradnikom iz zgoniške občine, ki so imeli svoja vina na letošnji občinski razstavi domačih vin v Zgoniku. Za črno vino je prejel prvo nagrado Karel Štubel (Salež 49), drugo Miroslav Žigon (Zgonik 36), tretjo Marija Doljak (Zgonik 18). Za belo vino je prejela prvo nagrado Albina Milič (Koludrovica 2), drugo Karlo Štolfa (Salež 40), tretjo Ivan Grilanc (Salež 2). Razdelitve nagrad se je udeležil tudi novi ravnatelj kmetijskega nadzorništva dr. Bucco, ki je izrekel priznanje

Karel Škabar
(I. nagrada za črna vina)

in pohvalo nagrajencem in sploh vsem vinogradnikom. Omenil je skrb deželne uprave za kmetijstvo in prispevke, ki so na razpolago zlasti za ureditev novih vinogradov. Vinogradnike je dr. Bucco pozval, naj pogostoma prihajajo na sedež kmetijskega nadzorništva, kjer naj se počutijo kot doma, saj je to njihov urad. Priporočal jim je, naj vprašajo za prispevke, ki so na razpolago za trte in za obnovo stanovanj in higienskih naprav.

Ko je pohvalil zamisel o prirejanju občinskih vinskih razstav je pripomnil, da je že pri prvi izbiri vin treba paziti na kakovost izbranih vin za razstavo in da morajo imeti razstave domač značaj, ker imajo takšne prireditve tudi turistični pomen. Pri tem je dr. Bucco tudi dejal, da bi bilo potrebno prirejati vsaj v presledku nekaj let tudi pokrajinsko razstavo domačih vin, na katero naj bi prišla najboljša vina iz vseh predelov naše pokrajine. Pripomnil pa je, da mora taka pobuda priti od samih vinogradnikov in njihovih organizacij. Zagotovil je vso podporo kmetijskega nadzorništva in dežele. Svoj nagovor je dr. Bucco zaključil s pozivom vinogradnikom, naj vztrajajo pri svojih naporih za izboljšanje kakovosti svojega vinskega pridelka. Dr. Bucco je tudi omenil problem kmečke mladine in pri tem svetoval dekletom s podeželja, naj ne zavračajo kmečkih fantov. Njegov nagovor so prisotni predstavniki oblasti in vinogradniki nagradili s toplim aplavzom. Kmetje so že ob tem prvem uradnem stiku, in nato še med osebnim razgovorom spoznali, da imajo zdaj na kmetijskem nadzorništvu človeka, ki z njimi čuti, pozna njihove probleme in jih popolnoma razume.

Z otvoritvene razstave in pokušnje vin iz dežele Furlanije Julijske krajine v Griljanu

Županovi odloki prometnega značaja

Župan je v zadnjih dneh izdal vrsto odločno prometnega značaja. Tako je z njegogvim odlokom uvedena v Ul. Denza prepoved postajanja za vsa vozila na obeh straneh na odseku med hišnimi številkami 3 in 7 samo ob delavnikih od 8. do 17. ure zato, ker tam gradijo novo poslopje in imajo zaradi ozke ceste tovornjaki težave pri dovažanju gradbenega materiala. Prepoved postajanja za vsa vozila je uvedel tudi v Ul. Caravaggio na strani lihih številk na odseku med Ul. San Pelagio in Trgom Gioberti, dovoljeno pa je postajanje na strani sodih številk. Zaradi nevarnosti, ki jo predstavlja obračanje na levo vozil, ki se iz Ul. delle Torri usmerjajo k Ul. San Lazzaro proti Korzu Italia, je uvedel prepoved obračanja levo za vozila, ki prihajajo iz Ul. delle Torri proti Ul. San Lazzaro - Ul. Ponchielli.

Da bi povečal število prostorov za parkiranje v bližini glavne bolnišnice, je župan s posebnim odlokom uvedel redno, časovno omejeno parkiranje v Ul. Parini na strani lihih številk od Ul. M. D'Azeglio do Ul. Pascoli.

Proti poletni vročini in da bi Vaše vozilo bilo bolj udobno, obrnite se na
Autoforniture ZANCHI
TRST, UL. CORONEO 4
TEL. 29-684
- Slamnate prevleke za sedeže
- Nadvse hladne blazine
- Poletne prevleke
- Zaščitne prevleke za avtomobile

I.t.d. . . . i.t.d. . . .

EXPORT
IMPORT
Slovenija Sadje
MIKLOŠIČEVA UL. 10 — Tel. 310-688, 311-335, 311-325, 311-326, 311-327
Telex Ljubljana 31379 Telegram: SLOVSAD
Hladilnice
ZALOG PRI LJUBLJANI BOHOVA PRI MARIBORU
Zastopstva in skladišča
MARIBOR, BEOGRAD, SUBOTICA, ZAGREB, VOLČJA DRAGA, KANAL, KOPER in BRČKO
Zahvaljujemo se trgovskim zvezam v Avstriji in Italiji za dosedanje zaupanje in se priporočamo tudi za naprej! Tudi v bodoče kakor doslej se bomo skupno s kmetijskimi zadrugami, ki proizvajajo sveže sadje in zelenjavo za izvoz, s trgovskimi podjetji in predelovalnimi obrati trudili, da izvršimo solidno in takoj vsa naročila naših inozemskih komitentov z najkvalitetnejšim blagom.

Poljoprivredni industrijski kombinat Umag
— TEL. 2174 - 2266 - 2246 —
PRIPOROČAMO NAŠA KVALITETNA ISTRSKA VINA
MALVAZIJA-REFOŠK-BURGUNDEC-PINOT-MERLOT
IN DRUGE PROIZVODE PREHRAMBENE INDUSTRIJE

Kino na Občinah

Tony Curtis · Claudia Cardinale
in una produzione MARTIN RANSOHOFF

predvaja danes 30. t.m. ob 16. uri film:

POČASI, POČASI, NIKAR SE NE RAZBURJAJ!

KINO «IRIS» PROSEK
predvaja danes, 30. t.m. ob 16. uri Cinemascope barvni avanturistični, dramatični film:
MISSIONE SPECIALE LADY CHAPLIN
(Izredna naloga Lady Chaplin)
Igrajo:
KEN CLARK, DANIELA BIANCHI, JACQUES BERGMAN

TOVARNA POHIŠTVA
Selva
MONFALCONE - TRŽIČ
UL. VALENTINIS 19
• ODPRTO TUDI OB NEDELJAH •

ČETRTEGA JULIJA V SEMEDELI

Prvo partizansko srečanje ob 25-letnici splošne vstaje

Na predvečer srečanja bodo na vrhovih ob Koprskem zalivu zagoreli kresovi

V počastitev 25. obletnice splošne ljudske vstaje in priključitve Slovenskega Primorja in Istre k matični domovini prireja krajevna organizacija Združenje borcev iz Semedele prvo partizansko srečanje ob letošnjem 4. juliju — dnevu borca.

Priprave za to pomembno srečanje so stekle pravočasno in so k sodelovanju pritegnjene vse krajevne družbeno-politične organizacije. Prvo partizansko srečanje v Semedeli bo 4. julija s pričetkom ob 17. uri. V izvedbi kulturnega programa bodo sodelovali godba na pihala iz Kopra, moški pevski zbor iz Kopra in koprski orkester.

Slavnostni govor bo imel predsednik Združenja borcev Semedela tov. Stanko Čičigoj.

Taborniška organizacija bo poskrbela, da bodo na večer pred partizanskim srečanjem zagoreli kresovi na vrhovih ob Koprskem zalivu. Krajevna skupnost pa izvaja akcijo po hišnih svetih za okrasitev in čiščenje Semedele. Pričakovati je, da se bodo vsi stanovalci Semedele odzvali pozivu ter da bodo prispevali k olepšavi svojega naselja.

Pritegnili so k sodelovanju nekaj gostinskih storitvenih organizacij, ki bodo ta dan postavile svoje paviljone ter prodajale obiskovalcem potrebna okrepčila. Tako bodo sodelovala podjetja Nanos, Galeb, Agraria itd. Podjetje Tobak iz Ljubljane pa je ob tej priložnosti postavilo nov kiosk, ki je bil prepotreben v tem novem razvijajočem se naselju.

Krajevni odbor ZB iz Semedele bo na dan borca ob 10. uri dopoldne imel slavnostno sejo, nato pa bodo priredili sprejem za matere padlih borcev. Celoten prostor, ki je določen za proslavo ob avtobusni postaji v Semedeli, bodo primerno uredili in očistili.

Organizacija ZB iz Semedele vabi vse občane, da se zborovanja udeležijo v čim večjem steviu. Posebej še vabijo vse nekdanje borce NOB, da se polnoštevilno udeležijo prvega partizanskega srečanja v Semedeli.

iščete darilo?...
POSKUSITE Z GARNITURO NOVUM
EMO CELJE
RAZSTAVLJAMO NAŠE PROIZVODE NA TRŽAŠKEM MEDNARODNEM VELESEJMU • JUGOSLOVANSKI PAVILJON

RADIO TELEVIZIJA

NEDELJA, 30. JUNIJA

Radio Trst A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 8.00 Koledar - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.00 Maša - 9.50 Harfistka Herbert - 10.15 Poslušali boste... - 10.45 V prazničnem tonu - 11.15 Oddaja za najmlajše - 12.00 Nabožna glasba - 12.30 in 13.30 Glasba po željah - 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... - 14.45 Glasba z vsega sveta - 15.55 De Vega: «Fuente Ovejuna» - 17.20 Orkestri - 18.05 Koncert - 19.00 Klavirski duo - 19.30 Zbor T. Tomšič - 20.00 Šport - 20.30 Bednařik: Pratika - 21.00 Ritmi - 21.50 Sodobna glasba - 22.00 Šport - 22.10 Zabavna glasba.

Trst

9.30 Kmetijska oddaja - 9.45 Nabožna oddaja in maša - 11.30 Za prijatelje cvetja - 12.15 Šport - 14.00 Orkester

Koper

8.30, 12.30, 15.00, 17.00, 20.15 Poročila - 8.10 Jutranja glasba - 9.00 Prenos RL - 10.10 Zabavni zvoki - 10.30 Nedeljsko srečanje - 10.00 Prenos RL - 11.30 Današnji pevci - 12.05, 12.50, 15.30 in 16.07 Glasba po željah - 12.35 Zunanjepolitični pregled - 14.00 Dogodki in odmevi - 14.45 Orkester - 15.10 Sosedni kraji in ljudje - 17.00 Prenos RL - 20.00 Cordovox - 20.30 Prenos RL - 23.10 Plesna glasba - 23.35 Športna nedelja.

Nacionalni program

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.10 Nabožna oddaja in maša - 10.45 Glasbeno tekmovanje - 11.40 Roditeljski krožek - 13.20 Pojeta S. Endrigo in G. Cinquetti - 14.30 Popevke - 15.30 Lirika in zanimivosti - 16.00 Popoldne z Mino - 17.30 Plošča za poletje - 18.00 Simf. koncert - 20.00 Nabožna oddaja - 21.05 Neapeljske - 21.30 Beethovnove skladbe.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila - 8.45 Oddaja za ženske - 9.35 Variete - 11.05 Plošča za poletje - 11.30 Juke box - 12.00 Neapeljske pesmi - 13.00 Radijski kvizi - 13.35 Vaša prijateljica Catherine - 14.30 Iz oper - 15.05 Glasba - 16.20 Preizkušajo se diletanti - 17.05 Glasba in šport - 18.45 in 20.04 Glasbeno-govorni spored - 20.55 O državljanski vojni v ZDA - 22.10 «Il gambero», kvizi.

III. program

10.00 Orgle - 11.10 Operni koncert - 12.20 Narodna glasba - 13.00 Koncert - 15.30 Trojanke - 18.45 Kulturni pregled - 19.15 Koncert - 20.30 Kulturna antropologija in vrednote v moderni družbi.

Filodifuzija

8.00 Schubert in Beethoven - 9.20 Portret G. F. Ghedinija - 10.10 Schumannove skladbe - 10.55 Antologija interpretov - 12.30 Komorna glasba - 15.30 Simf. glasba - (Lahka glasba): 7.00 Orkestri in solisti - 8.30 Glasba z vsega sveta - 10.00 Jazz in orkestri - 11.30 Glasba za mladino

Slovenija

7.00, 8.00, 14.00, 20.30 Poročila - 7.30 Informativna oddaja - 8.30 Za kmetijske proizvajalce - 9.05 Radijska igra za otroke - 10.00 Še pomnite, tovariši... — N. Grom: «Sutjeska v zgodovini NOB» - 11.45 Lepe melodije - 14.15 Iz operetnih partitur - 14.40 Nedeljska reportaža - 15.00 Glasba ne pozna meja 15.35 Marian Vanek: «Stavba», humoreska - 15.50 Veliki orkestri - 16.05 Zabavna glasba - 17.00 F. Dürrenmatt: Pravda za oslovo senco - 18.05 Športno popoldne - 20.00 Lahko noč, otroci! - 20.15 Godala v ritmu - 21.00 «V nedeljo zvečer» - 23.15 Serenadni večer - 24.05 Literarni nokturno.

Ital. televizija

13.30, 18.30, 20.30, 23.15 Dnevnik - 11.00 Maša - 12.00 Verjeti ni stvar mode - 12.30 Settevoci - 14.00 Kmetijska oddaja - 15.30 Športni popoldan - 16.00 Oddaja za mladino - 17.30 Nedeljski spored - 19.50 Šport in kronike - 21.00 A. Tulke in E. Paice: «Un grosso affare» - 22.45 Športna nedelja.

II. kanal

16.45 T. S. Eliot: «Il ministro a riposo» - 19.30 Nabožna oddaja - 21.00 Dnevnik - 21.15 Znanost in tehnika - 22.25 Settevoci.

PONEDELJEK, 1. JULIJA

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 11.35 Šopek slovenskih - 12.00 Pianist Tatum - 12.10 Poletna srečanja - 12.20 Za vsakogar nekaj - 13.30 Motivi in melodije - 17.00 Orkester - 17.20 Enciklopedija - 17.30 Glasba za tranzistornik - 18.00 Zbor - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 Iz Haydnovega in Skrjabinovega opusa - 19.30 S Plečnikom po Italiji - 19.40 Glasovi in slogi - 20.00 Športna tribuna - 20.35 Folklora - 20.50 Finžgar: Golobova njiva - 21.10 Popevke - 21.30 Slov. solisti - 21.55 Tamburaški ansambli - 22.05 Zabavna glasba.

Trst

12.05 Hilde Mauri - 12.25 Tretja stran - 13.15 Popularne pesmi - 13.40 Folklorne pesmi - 13.55 Simfonični koncert.

Koper

7.30, 8.30, 12.30, 15.00, 17.00, 20.15 Poročila - 8.40 Jutranja glasba - 9.00 Popevke - 10.00 Pod senčnikom - 11.00 Vesela glasba - 11.30 Današnji pevci - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.00 Športni ponedeljek - 14.30 Prisluhnimo jim - 15.10 Za oddih in razvedrilo - 15.30 Zvoki in barve - 16.30 Popularne skladbe - 17.00 Športni pregled - 17.30 Mozaik glasov - 18.00 Otroški kotiček - 18.40 Torelli in Vivaldi - 19.00 in 20.30 Prenos RL - 20.00 Orkester Dorsey - 23.10 Motivi za vsakogar - 23.35 Večerni koncert.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Plošča za poletje - 9.10 Zvočni trak - 10.05 Ura glasbe - 12.05 Kontrapunkt - 13.10 Hit parade - 14.45 in 15.15 Plošča za poletje - 16.00 Oddaja za bolnike - 17.05 A. Lanoux: «Il ballo della Grange aux belles» - 18.15 Glasba za mladino - 19.15 Radijska priredba - 20.15 Orkestri - 21.00 Koncert - 22.30 Varietejski program.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.45 Orkestri - 9.40 Glasbeni album - 10.00 Roman - 10.15 Jazz - 11.41 Pesmi desetletja - 13.35 Plošča za poletje - 14.05 Juke box - 14.45 Plošče - 15.15 Sopranistka M. Caniglia in tenorist B. Gigli - 16.00 Popoldanski spored - 18.20 Enciklopedija - 19.00 Glasbeno-govorni spored - 20.04 Lahka glasba - 21.10 20 tisoč milj nad morjem - 22.40 Neapeljske pesmi.

III. program

10.00 Nabožna glasba - 12.45 Antologija interpretov - 14.45 Umotvori iz 19. stoletja - 15.55 Mozart: «Lo sposo deluso» - 17.15 Mozart - 18.30 Lahka glasba - 18.45 Kulturni pregled - 19.15 Koncert - 20.00 G. Pistilli: Capo Finisterre - 22.30 Glasba danes.

Filodifuzija

8.00 Viottijeve skladbe - 8.30 Orgle - 10.20 Folklorne pesmi - 12.30 Bazzini in Barraud - 13.30 Antologija interpretov - 15.30 Simf. glasba - (Lahka glasba): 7.00 Orkestri in solisti - 8.30 Glasba z vsega sveta - 10.00 Jazz, orkestri in solisti - 11.30 Glasba za mladino.

Slovenija

7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 20.30 Poročila - 8.25 Informativna oddaja - 9.08 Glasbena matineja - 10.00 Za mlade radovedneže - 10.15 Iz albuma za mladino - 11.15 Pri vas doma - 12.00 Turistični napotki - 13.10 Kitara in violina - 13.30 Kmetijski nasveti - 13.40 Pihalni orkestri - 14.30 Priporočajo vam... - 15.05 Lahka glasba - 16.40 Moški zbor - 17.00 Vsak dan za vas - 18.05 Operni koncert - 19.00 Aktualnosti - 19.15 «Signali» - 19.35 Mladinska oddaja - 20.00 Lahko noč, otroci! 20.15 Poje J. Svetè - 21.00 Orkester Slovenske filharmonije - 23.10 Radi ste jih poslušali - 24.05 L. Mrzel: Pesmi.

Ital. televizija

13.30, 17.30, 20.30, 23.00 Dnevnik - 18.15 Program za mladino - 19.45 Šport in kronike - 21.00 Film: Moby Dick.

II. kanal

21.00 Dnevnik - 21.15 Športni pregled - 22.00 Recital G. Guelfija.

JUG. TELEVIZIJA OD 30.-VI. DO 6.-VII. 1968

NEDELJA, 30. junija

21.00 in 23.20 Dnevnik - 9.10 Kolesarska dirka po Jugoslaviji - 10.30 Dobro nedeljo voščimo - 11.00 Kmetijska oddaja - 11.45 Srebrni lisjak in Sam Dawnport — film - 12.35 Cirkus — film - 16.15 Športne reportaže - 20.15 Zadnji dvoboj — film - 20.45 Milijonti izdelek Gorenja - 21.50 Zabavno-glasbena oddaja - 22.50 Športni pregled - 22.50 Atletska tekmovanja.

PONEDELJEK, 1. julija

21.00 in 23.05 Poročila - 19.30 Po Sloveniji - 19.50 Živa pesem Koroške - 20.20 Obrežje — oddaja za ital. narodnostno skupino - 20.40 Plošča za počtnice - 20.56 Pesem poletja - 21.35 F. Vidas: Kje je duša mojega otroštva — drama - 22.35 Glasbena oddaja.

TOREK, 2. julija

21.00 in 23.35 Poročila - 19.20 Risanke - 19.40 Pihalna godba RTV - 20.00 Bonnye in Clyde — filmski mozaik - 20.56 Pesem poletja - 22.00 Angeli garjavih lic — film - 23.40 Melodije Kvarnerja.

SREDA, 3. julija

14.55 in 21.00 Poročila - 15.00 Wimbledon: Teniški turnir - 19.00 19.00 25 let bitke na Sutjeski - 21.35 Orkestri JLA - 21.05 Baletna lepljenka - 23.45 Rokometna tekma za pokal Zagreba.

ČETRTEK, 4. julija

9.10, 21.00 in 23.10 Poročila - 9.15 in 9.45 25 let bitke na Sutjeski - 17.30 Deček iz džungle — film - 18.00 Evropsko prvenstvo v rokoborbi - 19.05 Po sledeh napredka - 19.20 V narodnem ritmu - 19.50 Skrb za borce - 20.05 Festival zabavnih melodij - 20.56 Pesem poletja - 21.40 Pri pisatelju «Ukane», T. Svetini - 22.00 Če bogovi hočejo — roman - 22.50 Letalski miting - 23.25 Rokometna tekmovanja.

PETEK, 5. julija

14.55 in 21.00 Poročila - 15.00 Wimbledon: Teniški turnir - 19.15 Oddaja za otroke - 20.00 Športna oddaja - 20.56 Pesem poletja - 21.55 Dame iz Bulonjskega gozda — po filmu: V. A. Mozart: Klavirski koncert v es-duru.

SOBOTA, 6. julija

14.55, 21.00 in 24.50 Poročila - 15.00 Wimbledon: Teniški turnir — finale - 19.20 En dan v vodah ob Tetonskem pogorju — film - 20.10 Sprehod skozi čas - 20.56 Pesem poletja - 21.35 G. Verdi: Aida - 23.00 Osvajalci — film.

Goriško-beneški dnevnik

Z GLASOVI SVETOVALCEV LEVEGA CENTRA

Odobrili so poročilo, ki spremlja proračun goriške občinske uprave za leto 1968

Proti so glasovali svetovalci KPI, PLI in MSI - Jutri nadaljevanje seje ter odobritev računovodskega dela proračuna

Goriški občinski svet je v petek zvečer z glasovi svetovalcev levega centra (23 glasov svetovalcev KD, PSU in SDZ) odobril poročilo k proračunu goriške občine za leto 1968; proti je glasovalo sedem svetovalcev KPI, PLI in MSI. Na seji, ki se je pričela nekaj pred 19. uro ter je s polurnim odmorom okoli 21. ure trajala skoraj do polnoči, so odobrili tudi 116 postavk v dohodkih računovodskega dela proračuna. Občinski svet se bo znova sestal v ponedeljek zvečer, da bi lahko odobril še preostali 302 postavki izdatkov, nakar bodo sledile glasovalne izjave, odgovor župana in odbornika za finance ter ponovne volitve o računovodskem delu proračuna.

Petkova seja občinskega sveta se je pričela z izvajanjem odbornika za finance De Simona, ki je odgovarjal na pripombe, kritike in pohvale posameznih svetovalcev. Tako je odbornik dejal, da je za proračun važnega političnega pomena dejstvo, da so pristojne oblasti dvakrat podaljšale zakon o prosti coni. Ko je govoril o naporih občinske uprave za stike s sosedi, je omenil, da je bil pred meseci v Gorici ustanovljen organizem za stike z vzhodnimi državami, nekaj sličnega kot so ustanovili na vseučilišču v Trstu. Pri tem se je odbornik skliceval predvsem na predloge svetovalca *dr. Devetaga (PSU), ki je na zadnji občinski seji pri ocenjevanju proračuna dejal, da v njem ni zasledil postavke, ki bi ustrezala kulturnim potrebam našega mesta, ki ga je svetovalec označil za most prihodnosti nasproti našim vzhodnim sosedom.*

Župan Martina je poleg ostalih tem prav tako obravnaval vlogo našega mesta v mednarodnem in deželnem kontekstu ter dejal, da se bo Gorica toliko bolj odpirala proti podonavskim državam, kolikor bolj bo izgrajevala svoje infrastrukture ter bila pri tem deležna tudi obljubljene deželne pomoči. Župan je nato postregel z nekaterimi podatki o najvažnejših potrebah ter ukrepih. Ustanovili so mednarodni študijski center, zahtevali odprtje novega mejnega prehoda prve kategorije, glede avtoceste so že določena sredstva za izstopno postajo pri Villessah (120 milijonov), gradnjo avtoceste do kraja Grotta (1,5 milijarde lir), dežela je določila pol milijarde za cesto od mednarodnega prehoda v Štandrežu do Soče, obstaja pa tudi obveza, da bosta povezana oba cestna odseka. Za ureditev parkirišča in cest pri Rdeči hiši je določenih 120 milijonov.

Dr. Devetagu je župan odgovoril, (upoštevajoč njegov predlog po kvalitetnejši kulturni prisotnosti), da so ustanovili center za mednarodno preučevanje vprašanj odv. Battellu (KPI) pa je dejal, da ni razlogov za zaskrbljenost glede odprtja novega prehoda, ker so že pred meseci pričeli predstavniki četrte mejne cone, prefekture in občine razpravljati o odprtju novih prehodov, najprej začasnega prehoda prve kategorije v Solkanu (občina je po mestu že namestila smerokaze proti Solkanu in Sveti gori op. ur.) ki bo odprt za lastnike potnih listov, pozneje pa bodo odprli še prehod v Štandrežu. Vse to delamo z željo, da bi bil promet s sodenjim področjem urejen čim bolje. Odgovoril je tudi liberalcu odv. Maju, ki bi moral, če bi hotel biti dosleden lanski izjavi, letos glasovati za proračun, ker je uravnovešen.

Sledile so glasovalne izjave. Liberalec Majo je dejal, da sedanji proračun v prihodnosti ne bo mogoče ohraniti ter utrditi, Pedroni je zatrjeval, da so edina nacionalna sila misini, odv. Sfiligoj je napovedal svojo podporo proračunu. Komunist Battello je odgovarjal načelniku skupine KD dr. Cianu, češ da ni mogoče vedno gledati samo na način glasovanja v občinskem svetu, kjer različne sile različno glasujejo, ampak je potrebno upoštevati tudi vsakodnevno dogajanje v javnem življenju, kjer nasprotujoče si sile vodijo pogovor in sodelujejo v skupnih akcijah. Dejal je, da kritizira proračun zaradi pomanjkanja političnega poročila, ki bi iz njega lahko spoznali politično voljo in namere predlagateljev proračuna. Zanikal je pravilnost liberalnega ter socialdemokratskega stališča, ki sta ga zagovarjala Majo in Zucalli, češ da bi morale postati javne ustanove neke vrste tovarne, kjer je potrebno imeti pred očmi samo storilnost, ne pa tudi družbeni značaj ustanove, izhajajoč pri tem iz krščansko socialnih kot iz socialističnih humanitarnih stališč.

Prof. Zucalli (PSU) je napovedal svoj pritrdilni glas, da bi odbor napravil vedno več dela ter upošteval potrebe ljudi. Prihranek občinske uprave ne bi šel v žepe zasebnikov (pri tem je svetovalec odgovarjal odv. Battellu), ampak v korist skupnosti. Demokristjan prof. Pagura je napovedal svojo podporo proračunu obenem pa je dejal, da socialnosti ni moč podrediti zakonom proizvodnje.

Po glasovalnih izjavah in samem glasovanju, o katerem smo pisali na začetku, je župan pričel čitati posamezne postavke iz dohodkov, h katerim so svetovalci razstavljali svoje pripombe. Tako je prof. Bonnes (KPI) zahtevala odločnejšo davčno politiko, ki naj razbremeni davkoplačevalce s stalnimi prejemki, obenem pa trdneje privije ljudi z visokimi dohodki. Odgovoril ji je župan, ki je navedel nekaj podatkov o reviziji davčnih seznamov in davčne odmere v letu 1966, kjer so pregledali dohodke nekaj nad 13.000 družinskih poglavarjev. Od tega jih je bilo 4.000 oproščenih plačevanja kakršnega koli davka, obdavčili pa so 9.275 družin; prizivov je bilo samo 98.

Kakor smo že uvodoma zapisali, se bo seja nadaljevala v ponedeljek zvečer ter se zaključila z dokončno odobritvijo letošnjega proračuna.

Povozil ga je avtomobil

Žrtev prometne nesreče je včeraj popoldne postal kmečki delavec 28-letni Luigi Zanutin iz Gradiške. V Ul. Roma ga je podrl avtomobil. Udaril se je v glavo in v desno stegno; v bolnišnici se bo zdravil 15 dni.

CISL obravnaval vrsto važnih vprašanj

Za zadnji seji izvršnega odbora CISL v Gorici so preučevali sindikalni položaj, odnose z delodajalci ter bolniškimi blagajnami. Sestanku je predsedoval pokrajinski tajnik Padovan. Najprej so obravnavali zaposlovanje delovne sile, izvajanje pogodb ter še prav posebej spore okoli pogodb v podjetjih Solvay in Italcantieri ter podpis novih pogodb, sklenjenih med drugim tudi v Cotonificio Goriziano v Sovodnjah. Kar zadeva ostale sektorje kot so državni uradi, krajevne ustanove, bolnišnice, vprašanja upokojencev, kmetovalcev, obrtnikov itd. je izvršni odbor sklenil, da bo z delom pri javnih oblasteh, ustanovah itd. zagovarjal potrebe zaposlenih oseb. Na sestanku, ki je trajal pet ur, so govorili o zastopstvih CISL v raznih odborih in komisijah ter obravnavali razmere v prosti coni, zlasti spremembo pravilnika ter razdeljevnaje jestvin namenjenih prebivalstvu.

IZPRED SODIŠČA V TRŽIČU

Prodajali so pralni prašek in obljubljali gospod. stroje

Najmanj 22 gospodinj je nasedlo in zaman so čakale na obljubljeno darilo

Najmanj 22 gospodinj iz Tržiča in bližnje okolice je pred dobrima dvema letoma nasedlo trem prodajalcem pralnega praška, ki so hodili po hišah in ponujali prašek «novi Dex za dom». Kdor ga je vzel najmanj 25 in do 150 paketov, so mu zagotovili, da bo dobil kot dodatno nagrado razne gospodinjske stroje. Ko so gospodinje, ki so kupile prašek, več mesecev zaman čakale na obljubljeno nagrado, so končno uvidele, da so bile osleparjene ter so zadevo prijavile karabinjerjem v Tržiču. Ti so v resnici aretirali trojico prodajalcev, ki so bili 43-letna Zaida Montagner por. Mattiussi iz Mestor, 24-letna Luigia Senigallia od istotam ter 32-letni Piergiorgio Zorzetto iz Scorzé.

Vsi trije so se morali zagovarjati na okrajnem sodišču v Tržiču, kjer je sodnik Mazzarella ugotovil, da so obljubljali nagrade samo zato, da so prodali blago in tako prejeli provizijo, ki je znašala po 80 lir pri vsakem paketu praška. Ker pa je bil prekršek napravljen pred amnestijo, je sodnik ustavil sodni postopek proti podjetni trojici, ki se je morala zagovarjati tudi zaradi prodaje brez dovoljenja. Branili so jih odv. Ginaldi iz Tržiča in Martorana iz Benetk.

Odlikovanje veteranov v Tržiču

Tržiški župan Romani je včeraj opoldne na županstvu odlikoval z zlato kolajno tri občinske uslužbence veterane, ki so bili v občinski službi po 30 in več let. Vsi trije so iz Ronk.

Ugotavljanje gostote prometa na goriških križiščih

Poveljstvo mestnih stražnikov v Gorici občasno nadzoruje gostoto prometa na najpomembnejših križiščih. V zadnjem tednu so mestni stražniki v civilu ter uradniki občinske uprave nadzorovali promet na križišču pred sodiščem, pred Hranilnico in morda še kje. Najbolj zanimive so jutranje in opoldanske konice. Na posebne obrazce zaznamujejo prehod vseh vozil (tovornjakov, avtobusov, avtomobilov, motociklov in koles) kakor tudi pešcev. Takšna statistika je potrebna predvsem zavoljo ugotavljanja naraščanja ali padanja gostote prometa. Na osnovi izvidov pa je moč uravnavati semaforske naprave ali pa sprejemati odločitve o nameščanju novih.

Razdeljevanje bencinskih bonov

Trgovinska zbornica sporoča, da bodo od 1. julija do 14. avgusta razdeljevali bone za bencin in nafto proste cone na račun tretjega trimesečja 1968. Razdeljevali bodo bone za štiri mesece.

Potrošniki iz Gorice, Sovodenj in Števerjana z vozili za prevoz oseb na bencin lahko dvignejo bone pri avtomobilskem klubu v Gorici; potrošniki z vozili za tovorne in mešane prevoze na bencin ali nafto pa dobijo bone pri uradu proste cone na trgovinski zbornici.

Za druge občine na Goriškem delijo bone na okrajnih centrih v Krminu, Gradiški, Tržiču in Gradežu.

Kino

Gorica

VERDI. 15.15—22: «L'oro del mondo», R. Power, Albano, C. Ingrassia in F. Franchi. Italijanski barvni film.

CORSO. 15—22: «Arabella», V. Lisi in J. Fox. Barvni film.

MODERNISSIMO. 15.15—22: «Arabesque», S. Loren in G. Peck. Ameriški kinemaskope v barvah.

VITTORIA. 16.30-20.45: «I dieci comandamenti», Yul Brynner in Ann Beter; barvni film.

CENTRALE. 15.30-21.30: «Io ti amo», Dalida in Alberto Lupo. Italijanski kinemaskopski film.

Tržič

AZZURRO. 16—22.30: «L'oro del mondo», R. Power, Franchi in Ingrassia; v barvah.

EXCELSIOR. 14—22: «Fai presto ad uccidermi... ho freddo», J. Sorel in M. Vitti, v barvah.

MARCELLIANA. 14.30: «Johnny Reno», D. Andrews in J. Russel, v barvah.

PRINCIPE. 16.00: «Assalto finale», Glen Ford in G. Hamilton. Kinemaskope v barvah.

SAN MICHELE. 14—22: «Inno di bataglia», Rock Hudson.

Ronke

EXCELSIOR. 16—22: «Nel sole», Albano in R. Power. Barvni film.

RIO. 16—22: «Il sergente Ryker», Lee Marvin, v barvah.

NA SEJI SVETA V DOBERDOBU

Odobren osnutek za občinski prapor ki bo imel tudi slovenski napis

Načrt za kanalizacijo v Doberdobu predvideva 71 milijonov lir izdatkov Ureditev pokopališča v Jamljah - Odhod otrok v počitniške kolonije

Prejšnji teden je imel občinski svet v Doberdobu pod vodstvom župana Andreja Jarca sejo, na kateri so svetovalci odobrili več važnih sklepov. Med temi naj omenimo odobritev načrta za ureditev kanalizacije po Doberdobu, za katerega izvedbo nameravajo potrošiti 71 milijonov lir. Dalje bodo s posebnim deloviščem za brezposelne, ki ga bo delno finansirala dežela, uredili pokopališče v Jamljah.

Odobrili so nadalje nakup nekaj zasebnega zemljišča pri športnem igrišču na katerem bodo postavili oblačilnico za igralce. Županu Jarcu so svetovalci poverili nalogo, da vloži prošnjo v imenu občinske uprave na predsednika vlade, da bi odobril občinski prapor z grbom, po predloženem načrtu. V grbu na praporu bo hrastova vejica kot simbol Doberdoba, katerega ime izhaja prav iz hrasta (dob). Osnutek prapora predvideva tudi dvojezičen napis. Kadar bo prošnja ugodno rešena in upamo, da ne bo treba čakati predolgo, bo končno Doberdob imel svoj prapor in grb tudi s slovenskim napisom ter se bo z njim lahko dostojno predstavil na raznih manifestacijah in svečanostih.

Odobrili so tudi pogodbo z ustanovo ONAIRC za otroški vrtec za nadaljnjih pet let in sicer do 1. septembra 1973. Vodovodnemu konzorciju CAFO pa bo občina jamčila najetje eventualnega posojila za tekoče potrebe do višine 49 milijonov lir za leto 1968. Pravtako so odobrili sklep da bo občina krila svoj delež eventualnega primanjkljaja pri tržiškem industrijskem konzorciju, katerega član je postala skupaj z drugimi občinami tržiškega okraja.

Na tajnem delu seje so uredili še nekatere zadeve občinskih uslužbencev, v skladu z obstoječimi zakonskimi predpisi.

Odhod otrok v kolonije. Jutri, v ponedeljek 1. julija, bo odšlo 6 dečkov iz doberdoske občine v počitniško kolonijo v Forni di Sopra. Odhod avtobusa ob 8. uri zjutraj iz Gorice, izpred italijanskega učiteljišča na Korzu Verdi. Dne 5. julija pa bo odšlo 7 doberdobskih deklic v obmorsko počitniško kolonijo v Gradežu. Odhod avtobusa izpred županstva v Ronkah ob 15.40.

Končno asfalt na cesti Oslavje-Števerjan

Končno so zaključili osnovna zemeljska dela pri urejevanju pokrajinske ceste Oslavje-Števerjan-dr. meja in pred tednom dni začeli polagati tudi prvo plast asfaltne prevleke. V nekaj dneh bo pokrito z asfaltom celotno cestišče od Števerjana do Oslavja. Tako bodo končno vaščani povezani po dobri cesti z Gorico in tudi turisti bodo prišli še v večjem številu v to briško središče, kjer bodo deležni krasnega razgleda, dobre in pristne pijače ter prav tako dobrega prigrizka.

Ko bodo, kot imajo v načrtu, asfaltirali tudi košček ceste od Dvora do Britofa in trg pred cerkvijo, bo števerjansko središče dobilo popolnoma drugo lice.

Podpore za obrtnike na pordenonskem sejmu

Ustanova za pospeševanje obrti (ESA) bo materialno podprla obrtnike, ki bodo sodelovali na pordenonskem sejmu od 25. avgusta do 8. septembra. Podatke za dosego prispevka daje urad ESA v Vidmu, Viale Venezia 100.

Počitniške kolonije za otroke iz Števerjana

V petek je občinski zdravnik v Števerjanu cepil otroke, ki so bili izbrani, da bodo odšli v poletne počitniške kolonije.

Jutri, v ponedeljek, 1. julija, bosta skupaj z dečki iz drugih krajev odšla tudi dva dečka iz Števerjana v gorsko kolonijo Forni di Sopra. V petek, 5. julija bosta odšli dve deklici k morju v Gradežu. V drugi izmeni pa bodo odpremili dve deklici na počitnice v Forni di Sopra ter pet dečkov k morju v Gradežu. Skupaj bodo torej poslali iz te občine na počitnice 11 otrok.

Vpisovanje v enotno slovensko srednjo šolo

Na enotni slovenski srednji šoli v Ul. Randaccio v Gorici so začeli z vpisovanjem učencev za šolsko leto 1968-69. Vpisovanje bodo zaključili do 25. julija, vendar staršem priporočajo, naj ne čakajo zadnjih dni. Pri vpisu je treba predložiti rojstni list dijaka, potrdilo o cepljenju, spričevalo o dovršenem 5. razredu osnovne šole ter še 400 lir za vpisnino. Eventualne podrobnejše informacije dobijo prizadeti na tajništvu šole.

V ponedeljek tekmovanje narodnih noš v valčku

Jutri, v ponedeljek zvečer bo prosvetno društvo Sovodnje priredilo zanimivo tekmovanje narodnih noš v valčku. Prireditev bo okoli 22.30 ter bo zanimiva zavoljo tega, ker so nanjo povabili narodne noše iz domače vasi kakor iz bližnje Furlanije ter s Tržaškega. Za prve tri pare, ki bodo po sodbi razsodišča najbolje plesali valček, so na voljo lepe nagrade. Prireditelji so se obrnili na nas, naj povabimo k udeležbi vse tiste, ki imajo narodne noše, da bi bilo na tekmovanju čimveč noš.

TEKMOVANJE VINOGRADNIKOV V TRŽIČU

Oskarja za vino so podelili Bužinelu iz Krmina priznanji Primožiču (Oslavje) in Kebru (Plešivo)

Takšna uveljavitev odpira slovenskim vinogradnikom boljše možnosti za prodajo kvalitetnega vina, ki ga pridelujejo v Brdih

Slovenski vinogradniki so se znova izkazali na vinski razstavi v Tržiču ter s tem pokazali, da na našem briškem področju proizvajajo izredna vina, katere vedno bolj spoznavajo potrošniki naše dežele in tudi ostalih delov države. Na razstavi Tržiškega društva za vzajemno pomoč so se namreč uveljavili vinogradniki Bužinel iz Krmina, Silvan Primožič z Oslavja ter brata Keber s Plešivega pri Krminu. Bužinel je prejel oskarja za vino, ker je zbral največ točk za prva tri nagrajena vina. Nagrade je prejel za vino Muller Turgan, pinot in merlot. Z malenkostno razliko točk so se takoj za njim uvrstili Silvan Primožič in brata Keber. Primožič je prejel naslednja priznanja: zlati medalji za tokaj in beli pinot ter srebrno medaljo za merlot. Brata Keber sta prejela zlato medaljo za beli pinot ter pozlačeno medaljo za tokaj. Bužinel pa je prejel zlati medalji za beli pinot in vino Muller Turgan ter srebrno medaljo za merlot.

Izven natečaja so sodelovale še nekatere druge kmetije; tako je svoj pridelek razstavil tudi Gradnik s Plešivega, ki so va tudi pohvalili. Sploh pa so organizatorji bili zelo presenečeni nad izredno kakovostjo briških vin, ki ustrezajo zahtevam najbolj izbirčnih potrošnikov. S tem so vinogradniki briškega območja znova dokazali, kolišna gospodarska sila je skrita v Brdih kjer se vedno bolj uveljavlja specializirano vinogradništvo. Z racionalno proizvodnjo, z mehanizacijo, izkoriščanjem strokovnjakov ter lastnim strokovnim usposabljanjem, je moč v Brdih zaslužiti dober kos kruha. To ne dokazujejo le najnovejši nagrajenci z vinske razstave v Tržiču, ki se letos imenujejo Bužinel, Primožič in Keber, ampak tudi nekateri ostali priznani vinski proizvajalci kot sta večkratni odlikovanec z oskarjem Gradnik s Plešivega in nagrajenec na ljubljanskem vinskem sejmu Karlo Drufovka z Oslavja, ki že nekaj časa razstavlja svoje ustekleničeno etiketirano vino v goriški pasaži, da omenimo le dva, ki sta se v hudi konkurenci dobro izkazala. Prijetno nam je ob misli, da naši vinogradniki s priznanji na tako zahtevnih tekmovanjih ustvarjajo pogoje za boljšo prodajo svojega blaga, kar je istočasno tudi najboljša nagrada za njihov vsakodnevni trud pri vodenju kmetije.

Na postaji v Krminu je kradel vozne listke

Goriško okrožno sodišče je na svojem zadnjem zasedanju obsodilo vojaka 22-letnega Vincenza La Gumina iz pokrajine Trapani na Siciliji na osem mesecev zapora in 40 tisoč lir globe, ker je na železniški postaji v Krminu izmaknil iz urada štiri vozne listke, da bi jih izkoristil za brezplačno vožnjo, ko bo šel na dopust. Kazen je pogojna in brez vpisa v kazenski list.

Službujoči uradnik je dne 21. avgusta lani okrog 21. ure odšel na peron, da bi signaliral odhod vlaka. To priliko je vojak izkoristil, da je stopil v urad in izmaknil štiri vozne listke. Ko je postajenačelnik ugotovil tatvino in serijo ukradenih listkov, je obvestil policijo, ki je oprezovala za zmikavtom. Že naslednji dan se je v resnici prikazal na postaji La Gumina in skušal žigosati enega izmed ukradenih listkov. Takoj so ga pridržali in kmalu je priznal tatvino ter obljubil, da bo vrnil še ostale tri listke.

Pred sodniki je mladenič izjavil, da sploh ne ve, kaj je ga gnalo k tako nenavadni tatvini. Branil ga je odv. Pascoli.

Drž. tož. dr. La Greca; preds. sodišča dr. Cenisi; sodnika Mancuso in Bassi.

Padec kolesarja

V Ul. Duca d'Aosta je v petek zvečer padel s kolesa zidar 29-letni Bruno Fiore, ki stanuuje v Ascolijevi ulici 5. Udaril se je v glavo ter bo okreval v šestih dneh.

Ko je krmil zajce si je zlomil nogo

Prejšnji večer nekaj po 21. uri so z rešilnim vozom Zelenega križa pripeljali v goriško splošno bolnišnico 60-letnega Guida Brandolina iz Gorice, Ul. d'Aosta 113. Zdravniki so mu ugotovili zlom desnega stopala ter so ga pridržali za 15 dni na zdravljenju.

Brandolin, ki je uslužben pri pokrajinskem preizkusnem zavodu je povedal, da je bil malo prej v hlevu zavoda, kjer je krmil poizkusne kunce. Pri tem pa mu je spodrsnilo in padel je tako nesrečno, da si je zlomil stopalo.

GOSTILNA PRI MIROTU
V SOVODNJAH

Obveščamo svoje cenjene goste, da bo zaradi popravil ostala gostilna zaprta od 1. do 30. julija

Miro Hmeljak

PROSVETNO DRUŠTVO SOVODNJE
priredi dne 30. junija in 1. julija

VESELICO S PLESOM

na športnem igrišču v SOVODNJAH

Program:

Danes in jutri ples od 21. do 1. ure po polnoči
Danes ob 16. uri tekma v briškoli; prva nagrada dva domača pršuta; druga nagrada 1 pršut; 3. nagrada 50 litrov vina itd.

V ponedeljek: zvečer tekma v valčku v narodnih nošah.

Deloval bo dobro založen bifé s čevapčiči, domačimi klobasami, dobrim domačim vinom itd.

Parkirni prostor je zagotovljen. — V primeru slabega vremena se prireditev preloži za teden dni.

K številni udeležbi vabi odbor!

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna «Cristofoletti», Travnik, tel. 29-72.

TRŽIČ

Danes je v Tržiču odprta lekarna «S. Nicolò» dr. Olivetti, via I. Maggio 94, tel. 73328.

RONKE

Danes je odprta lekarna All'Angelo — Sergio Olivetti — Ul. Roma 22 — tel. 77019.

DEŽURNA CVETLIČARNA

GORICA

Danes je odprta v Gorici cvetličarna Jožef Bandelj, Travnik, tel. 54-42.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V tednu od 23. do 29. junija se je v goriški občini rodilo 27 otrok, umrlo je 10 ljudi, poročili so se 4 pari in 9 parov so oklicali.

ROJSTVA: Annalisa Lorenzon, Andrea Zerbin, Maria Zorzin, Sonia Lenarduzzi, Gianna Bellucci, Paolo Stufano, Antonella Billani Conti, Fabio Gioia, Davide Malaroda (mrtvorojen), Laura Leban, Roberta Serino, Nicola Piconi, Daniela Ricciardi, Massimo Vecchiet, Claudia Sari, Alessio Bosch, Monica Tellini, Monica Tofful, Massimiliano Maggio, Carlo Bucovini, Pietro Paolo Miani, Cristina Cargnel, Alessandra Sandrin, Paola Sannino, Ezio Bella (mrtvorojena); Dario Bernardis in Alberto Persic.

UMRLI: 64-letna Giovanna Covacig por. Vida; mehanični vajenec 16-letni Bruno Macchitella; upokojenka 82-letna Caterina Antonia Comiz; 57-letna Linda Maria Cargnelutti; upokojenec 87-letni Francesco Suchanek; šofer 44-letni Francesco Persolia; 64-letna Maria Chinese por. Roiatti; upokojenka 81-letna Caterina Rauch vd. Buch; upokojenka 55-letna Giorgia Bazzeu; upokojenec 82-letni Luigi Ventura.

POROKE: mehanik Luigi Makuc in gospodinja Nadja Comiz; karabinjerski brigadir Cesare Catalani in delavka Sonia Ozbot; zidar Enzo Barbano in gospodinja Adriana Godeas; uradnik Giovanni Huala in bolničarka Loreta Bulfon.

OKLICI: profesor Ermanno Gasparini in delavka Gabriella Tabaj; tolmač Remigio Starz in uradnica Maja Munich; kapetan Salvatore Capochiani in gospodinja Luciana Pagon; prodajalec Attilio Storniolo in študentka Ilma Carpino; učitelj Enzo Gismano in frizerka Loredana Valacco; uradnik Vittorino Rossi in uradnica Adriana Tomadin; zdravnik Mario Grignetti in gospodinja Maria Bucconi; krojač Pietro Nanut in uradnica Ida Egger.

Razstave ob koncu šolskega leta v slovenskih osnovnih šolah

Saležu

Sv. Jakob - Trst

Dolina

Boršt

Štivan

Trst - Ul. sv. Frančiška

Mačkovlje

Otroški vrtec Boršt

Devin

Trst - Ul. Donadoni

Boljunec

Pesek

Sv. Križ

Domjo

Boršt

S šolske prireditve v Boljuncu

Zgonik

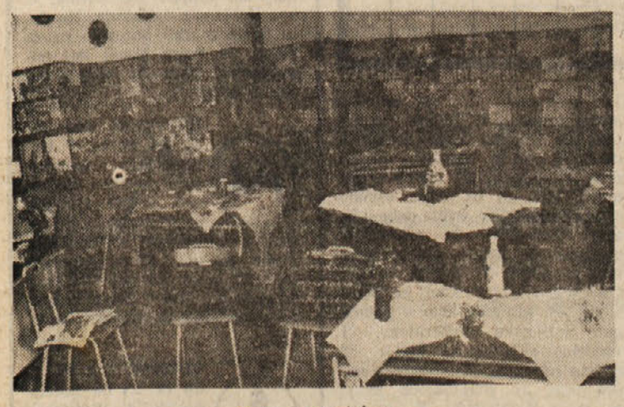
Col - Repentabor

Sv. Jakob - Trst

VSAK NAROD IMA SVOJE „KRALJE MATJAŽE"

«Belovodje», pravljična dežela svobode in pravice

Ruske carske oblasti so namenoma dopuščale širjenje legende o zlati deželi, da so lahko kolonizirale Sibirijo

MOSKVA — maj.

Srednji vek prevečkrat imenujemo pri nas «temna leta» zgodovine in skušamo na tak način zagovarjati meglenost, nejasnost in prevelikokrat tudi neznanstvenost zgodovinskih tekstov o življenju ljudi, zgodovinskih dogajanjih.

Sovjetski zgodovinarji, časopisi in revije se ne zaman stalno povračajo v to dobo z razjasnjevanjem, preučevanjem in objavljanjem člankov, ki so plod dolgih raziskav. Sami pisatelji prejšnjega stoletja so razumeli, da je vir današnjih dogodkov tesno povezan s stoletnimi značilnostmi ne samo ruskega naroda, temveč vseh narodov. Te značilnosti so izraz zgodovinskega družbenega in gospodarskega razvoja. Dejanja Ivana Groznega, Petra Velikega in drugih ruskih carjev niso nikoli bila poglavitno psihološko pogojena, nasprotno, njih značaj je le redko igral tako važno vlogo, kakor prikovanost ruskega kmeta na zemljo v fevdalizmu, obstoj svobodnih «občin» (pri nas bi jih imenovali «srenje») in podobno. Je mar mogoče razumeti rusko folkloro, pesmi, običaje, ako ne vidimo za njimi vsega, kar je pravzaprav bilo? In to, mislim, ne velja samo za ruski narod — nasprotno, tembolj velja to za naše, evropske narode, pri katerih je preučevanje življenja ljudi, družbeno gospodarskega ustroja in vplivanja zgodovinskih dogajanj na kulturno, folklorno in drugo izražanje zanemarjeno. Naj omenim, da preučuje italijansko narodno pesem stihijno in brez sredstev samo skupina turinskih muzicistov in da ni slučajno njih delo strogo obremenjeno z ideološkim svetovnim n a z o r o m marksizma.

Za bralce «Primorskega dnevnika» sem priredil, po celi vrsti člankov, poljudnoznanstven opis, ki nima velikih pretenzij. Hoče, čeprav dvomim v uspešnost svojih besed, biti vsaj spodbuda kakemu našemu zgodovinarju, da bi se lotil (nekateri so to delo že začeli, a je našlo samo deloma mesto v dijaških «Literarnih vajah», kar je premalo, saj smo prav mi, tržaški Slovenci, potrebni tega spoznavanja samega sebe, svoje samoniklosti in svoje zgodovinske biti.

Vsak narod ima svoje «kralje Matjaže», svoje legende, v katerih je iskal uteho trpeči in skrivenčeni tlačan, ko mu stroga in preprosta vera v Boga in pravičnega vladarja ni dovoljevala odločnega upora družbi, ki je sploh ni poznal.

Kmečki upori na Tolminskem, kakor po Povolžju, so se končali vedno s poslanci na Dunaj ali v Moskvo, ki so redno končali zaradi zaupanja v «dobrega vladarja» na vislicah.

Dolga leta po uporih je kmet, za plugom, ko je molče oral graščakovo zemljo, mislil in premišljal to, kar se je zgodilo. Vnebovpijoča tragedija njegovega položaja se je mešala s stoletnim optimizmom preprostega človeka. Če mu ni pomagal Bog, v tem optimizmu, so mu pomagale zemeljske legende, ki so redno imele tesno zvezo s stvarnostjo, in nemalokrat jih je prav državna oblast podpirala, ali celo izkoriščala.

Ljudje, ki so med ruskimi tlačani širili legende, niso bili kaznovani, nasprotno, žandarji so imeli v svojih predalih okrožnice, ki so iz Peterburga ukazovale, naj se orožniki zanje ne brigajo.

Kaj pa je bila sploh vsebina teh legend?

In kakšne posledice zgodovinskega in političnega značaja so te legende imele za Rusijo?

Omejil se bom samo na eno, najbolj razširjeno, najzanimivejšo legendo.

Po tej legendi naj bi nekje, «za devetimi gorami, za devetimi morji bila pravljična dežela svobode, pravice, bratstva, enakosti. Res je tam tudi mraz, a poleti je vreme toplo, spomladi deževno, in pšenica in riž rasteta v zelo velikih količinah na zemlji, ki je dovolj za vse...». Pravljica, bo rekel naivni bralec. Res, za nas je to pravljica, toda ta legenda je spremenila del Azije, spremenila brezupne pohode celih vasi, celih narodov, v brezupnem iskanju dežele, ki je nosila tudi svoje ime, in v katero so ljudje verjeli, trdno verjeli: «Belovodje». Belovodje je bila država, razpoložena na sedmih velikih otokih sredi Tihega oceana, in na teh otokih, do katerih naj bi bili prišli ti, ki so zapustili svoje rodne vasi v Rusiji, vlada pravica in svoboda. Kaj je pomenila «svoboda» in «pravica» za ruskega mužika, tlačana 19. stoletja, so vedeli celo dvorjani in malomeščani, ki so prav v tistih letih začeli svoja prva, nedorasla, a vseeno važna revolucionarna dejanja.

Vsak narod tedanje Evrope je poznal dobo, ko je osvajanje daljnih zemelj, kolonializem, vzbujal upanje v revnih, v vseh teh, ki so trpeli Gesla, kot «v Ameriko», «v Afriko» so pomenila za našega brezposelnega, ali za italijanskega kmeta utopijo, ki pa je kljub vsemu služila svojemu cilju, organizirati naseljevanje področij, ki so jih zasedle vojske evropskih držav.

V Rusiji je šla stvar nekoliko drugače. Ruski kolonializem ni iskal novih zemelj za morji, temveč za Uralom, v polpraznih azijskih stepah, v sibirskih tajgah.

Zgodovina ruskega tlačanstva pozna najenostavnejši način upora tlačana svojemu zemljiškemu gospodarju: beg Odnos do bega tlačana, ki je po zakonu pripadal graščaku, je bil pri ruskih oblasteh dvoličen: z ene strani so ga zasledovali in je veljala za pooeglega smrtna ali telesna kazen, drugi pa so ga izkoriščali v politične namene. Tako je carizem uradno priznaval «kozačestvo», sistem svobodnih kmetov ob Donu, Dnjepru in na Uralu, ki so v svojih časih zbežali z grajske zemlje, naselili kraje ob teh rekah in tako pirdobili svobodo, ki so jo odplačevali carju z obrambo meja, na kateri je tedaj prežal Turek.

Tako se tudi carizem ni protivil širjenju bajk o zlati deželi, ki naj bi bila od reki Darji, v Srednji Aziji. Širili so jih menihi, potujoči pridigarji, predstavniki raznih verskih sekt. Pa so se neke noči dvignile cele vasi, natovorile na vozove vse svoje revno imetje, otroke in starce, ter krenile z grajske zemlje na vzhod k reki Darji...

Tako je med narodom vznikla tudi legenda o Belovodju.

Leta 1807 je poslanec tomske gubernije, neki Bobiljev, poročal predstavnikom notranjega ministrstva njegovega veličanstva, da je sredi Tihega oceana država, imenovana Belovodje, da je njenih prebivalcev več kot pol milijona, in da so ti prebivalci pripravljeni podrediti se ruskemu carju, če jim bo car priznal privilegije, med temi pravico ostati «starooobredci» po razkolu v ruski cerkvi).

Tedanji notranji minister je zadevo vzel zelo resno. Belovodje naj bi namreč bila država, naseljena z Rusi, bivšimi mužiki, ki naj bi bili zbežali izpod tlačanstva v časih carja Alekseja v 17. stoletju, po zatretju kmečke vstaje Soloveckega

Trenutno prevarani notranji minister ni nič več nič manj upal, da se bo spet zgodilo nekaj takega, kar se je že često dogajalo: da so prav ti presneti tlačani, pobeglice, zedinjali in osvajali v imenu dobrega carja cele dežele na vzhodu... Tako je bilo za Altaj, tako za evropski sever, za katere ni carska vlada uporabila niti enega vojaka...

A Belovodja ni bilo, nikoli ni bilo.

Bila pa je legenda. Širili so jo v raznih oblikah. V zimskih večerih so tlačani popravljali orodje, lesene pluge, rubili revno koruzo in redki, ki so znali čitati, marsikdaj sami duhovniki ali pridigarji, so glasno brali «Pot Marka Topojezerskega», ki naj bi bil poboval v «zlati deželi». Trdi se, v knjižici, da v tej zlati deželi vlada pravica, «ni sodnij»... Neopredeljenost družbenega ustroja dežele je danes dokaz, kakor je legenda v bistvu izražala neopredeljenost kmečke politike, ki je res, zavračala tlačanstvo, a le ni znala najti izhoda iz okvirov podrejanja Bogu in dobremu carju...

V Belovodju vlada anarhija, ni oblasti, ni države, celo cerkve ni, saj so duhovniki staroobredci, torej «služijo bosi» in širijo blagovest demokratično, brez mogočne cerkvene oblasti v zemeljskem vidu.

Da bi imela legenda bolj resno podlago, je imela v vsebini tudi negativne strani: v Belovodju je vladal pozimi mraz, kar pa je opozarjalo kmeta, da bo moral zgraditi izbo, orati, mučiti se, sekati drevesa... a na svoji zemlji.

Ni slučaj, da so tedanji državni in cerkveni krogi dobrohotno gledali na vse to. Glavno je bilo, da je ostala nedotaknjena tista lastnina, ki jo je tedanji tlačan obdeloval in da je ni zahteval zase... Dokler pa je hodil osvajati novo zemljo, nič zato; če pa je o njej sanjal, je pomenilo, da ni delal za svoje odrešenje, ampak živel v iluziji, in kmečkih uporov se ni bilo bati...

In so ponoči vstajale vasi in se odpravljale na pot, ob nevarnosti žandarmerije, glada, zime, mraza. Redko so cele družine dosegle «cilj», ki pa v resnici ni bil njihov cilj, a cilj carja — Sibirske zemlje, ki jo je bilo treba kolonizirati.

Vodje romanj v «zaželeno deželo» so skoraj vedno vodili ljudi v smeri, ki jo je začrtalo splošno preseljevanje tedanjih desetletij: Kazanj, Jekaterinburg, Tjumenj, Bijsk, za Uralom pa čez stepe k Altaju in mimo dolin Buhtarminska in Ujmonska...

Hodili so, kmetje, in spraševali po Bjelovodsku... In bolj so se ciju približevali, manj so ljudje vedeli zanj, za teh sedemdeset zlatih otokov.

Na oni strani Urala niso kmetje že več spraševali po Bjelovodsku. Utrujeni so začenjali že misliti, da je vseeno, le proč od ruske države morajo... In so spraševali v vaseh, ko so nakupovali hrane: «Ruska oblast se tu še nadaljuje? Se ji podrejate?» Dokler je bil odgovor «da», so kolone raztrganih, lačnih in premraženih kolonov nadaljevale križev pot, vedno bolj na vzhod, k Bjelovodsku!

In tako so se kolonizirali Sibirija... Srednja Azija... Altaj...

Brezupje jim je dajalo tudi dejstvo, da so njih predniki, ki so prav tako brez upanja končali svojo pot v teh dveh kolinah, imenovali svoje vasi «Bjelovodsk»... a sladkega življenja, utopistične svobode vseeno ni bilo. Nekega dne so se spet pojavili izterjevalci, trgovci.

A tudi to Belovodje ni dolgo obstajalo. Čez nekaj desetletij, ko je dvakratna suša uničila žetev, so začeli na doline pritiskati Kirgizi in Kazahi, pred iztrebljenjem so se morali prebivalci zateči k carici Katarini, ki je poslala tja svojo vojsko in zedinila dežele z ruskim carstvom. Pot v Bjelovodje se je spet začela zgubljati med sibirskimi tajgami, k tajinstvenem morju...

Leta 1839 je skupina, ki sta jo vodila brata Bobrova, poskusila najti pot v daljno zaželeno deželo. Pot jih je uničila, a up je bil silnejši od trpljenja... In čez 29 let se starejši Bobrov spet odpravi na čelu večje skupine kmetov iskati Bjelovodje. Ubežniki so prehodili že ogromno razdaljo. Uspelo jim je preiti mongolske dežele in na bregih reke Ust najti rusko vas.

«Podrejamo se ruskim oblastem.» Odgovor jih je potrl, da so še istega dne zapustili vas. O njih ni bilo več slišati.

Morda je najzanimivejši poskus najti Bjelovodje — poskus uralskih kozakov. Uralski kozaki, že delno svobodni ljudje, so bolj «znanstveno» preučili vpračanje obstoja Bjelovodja in prišli do zaključkov: če je Bjelovodje na sedemdesetih otokih, tedaj je na drugem bregu Evrazije, na drugi strani Sibirije. Zakaj se spravljati na pot z vozovi? Zbrali so denar in se vkrcali. Bilo je že leto 1897, tri leta pozneje je svet stopil v XX. stoletje...

Kozaki so se vkrcali v Odesi, na črnem morju, spremljal jih je neki član Zemljepisnega društva Rusije. Pot jih je peljala iz Odese v Carigrad, nato dalje k Smirni, Rodosu, Cipru, v Bejrut, Akro, Jafo, Jeruzalem, nato skozi Sueški prekop do Cejlona, Sumatre, Singapura, Sajgona, Hongkonga, Šanghaja, Nagasaki in Vladivostoka. V Vladivostoku so zbegani padli v roke carskim vojakom in tako ugotovili, da ni točno, da bi tam bila zlata dežela Bjelovodje.

Legendo je to potovanje zamajalo, pa celo protagonistov potovanja ni rešilo vseh dvomov, vseh upanj. Tako zasledimo iste kozake leta 1903 pri Levu N. Tolstoju v Jasni Poljani. Do njih je namreč prišel glas, češ da je znani pisatelj bil v tujini in na svojih potovanjih videl tudi Belovodje.

Ni slučaj, da so tako potovanje pripisali prav Tolstoju, ki se je tako zavzemal za ruskega mužika in daroval svojo zemljo «občini».

Tako se je končala stoletna legenda, ki je bila osnovana na delno socialnih, delno verskih osnovah, delno pa na stvarnosti.

Verso so legendo najbolj podpirale sekte «beguncev», ki so pridigale brezkompromisen boj tlačanstvu, vrnitev ljudstva v zaželeno deželo (Bjelovodje) in začetek novega življenja. Delno je Bjelovodje ustrezalo bledim predstavam Tihega oceana. Vsakomur je jasno, da je zemljepisno možno istovetiti (a samo zemljepisno!) Bjelovodje z japonskimi otoki, Kurili in dalje Aljasko... Ni slučaj, da so do Aljaske drli prav ruski iskalci zlata s te strani oceana.

Da se oriše vloga «iskanja Bjelovodja», s katerim je carska vlada vabila, čeprav neposredno, na vzhod, je zgovoren primer A.S. Piguljevskega, preprostega goljufa, ki se je skoraj 40 let izdajal za Arkadija Bjelovodskega, škofa svobodne cerkve staroobredcev Bjelovodje. Staroobredci niso priznavali ruske cerkve in so se protivili, a niso imeli možnosti «posvečati» duhovnikov, ker tedaj med njimi ni bilo škofov. Tako priložnost je izkoristil Arkadij Bjelovodski in vsepovsod «polagal roke» na glave novih duhovnikov starega obreda, ki jih je tako primanjkovalo... Denarja si je nabral v izobilju. Ko so ga odkrili, je kazalo, da bi moral najmanj na vislice, toda carsko sodišče je po nasvetu višjih oblasti Arkadija osvobodilo vsake krivde... Bilo je leto 1885 in legenda o Belovodju je bila prekoristna, da bi zavrgli tako važen dokaz o njeni resničnosti.

STOJAN SPETIČ

KAJ VPLIVA NA DOLGOST ŽIVLJENJA?

V Sovjetski zvezi je nad 21 tisoč starčkov z več kot sto leti starosti

Največ stoletnikov je v Azerbejdžanu in v Georgiji - Zdravo življenje na prostem in zmernost v vsem podaljšujeta življenje

Znano je, da je v Rusiji zelo veliko število ljudi, ki dosežejo visoko starost. Med vsemi prednjači dežela Azerbejdžan, kjer je zelo veliko število stoletnikov. Od najbolj skritih kotičkov Kavkaških gora do Črnega morja srečuje človek te močne starčke, ki so plešasti in imajo kožo na obrazih vso zgrbančeno in razrito. Opirajo se na palice, nosijo težka bremena in hodijo po kamnitih stezah gora, pazijo na živino, govedo in koze, zvečer pa pijejo v vaških gostilnah močno domače vino. V svojih pesmih proslavljajo junaška dejanja iz preteklega stoletja ter pripovedujejo o zatiranju in bedi. Vsi so kmetje in mnogo je med njimi nepismenih, a o svoji zemlji, kateri so darovali toliko truda, govorijo z veliko ljubeznijo. Živeli in delali so še v na pol fevdalnem sistemu, sedaj pa živijo skupno zadovoljno življenje. Čeprav imajo obraze prepredene z gubami, so videti tako čili in krepki, da jih le malo kaže več kakor 80 let.

Kakor vsi starčki tudi oni radi pripovedujejo o svojem življenju. Tako na primer pripoveduje Širali Muslimov, da se je rodil v vasi Barzavo v letu 1805. Pravi, da ni bil nikoli bolan, spominja se imen vseh svojih 23 otrok in raznih dogodkov izpred 150 let. Dela ves dan in zdravniki pravijo, da ima dober vid in sluh. Je pa nepismen in vprašanje je, ali je letnica rojstva, ki jo navaja, točna. Vsekakor je zelo star, toda 153 let se zdi le nekam preveč.

V georgijski vasi Tamiš živi Kut Zanatarija, ki pravi, da mu je 120 let. Ko so ga vprašali, kako se počuti pri teh letih, je odgovoril: «Smrt se nas boji!» Je suh, temne oči mu vedno begajo na vse strani in še ni dolgo od tega, ko je jahal po vasi, pa čeprav je lilo kot iz škafa.

Njegova soseda Lasurija Kafaf je stara 125 let in je še vedno zelo živahna. Še pred dvema letoma je nabrala nad 10 stotov čajnih listov. Pravi, da se ji mladi smilijo, ker tako naglo umirajo, ter se potoži, ker je zgubila skoro vse svoje otroke razen sina Tartuka. On je star 78 let in pravkar zajema vino v vrč iz velike glinaste posode, ki je zakopana na dvorišču, tako da ostaja pijača hladna. Ko se vrne z dvorišča, napolni starki kozarec. Tartuk pravzaprav ni njen pravi sin, marveč pastorek. Bilo mu je komaj tri leta, ko je ona poročila njegovega očeta. Tedaj je imela 50 let.

Neki drug sosed Nestor Ašuba jih ima 95 in je vdovec. Pravi, da se namerava ponovno poročiti in vzeti mnogo mlajšo ženo. Pravi tudi, da namerava imeti še dosti otrok. Stvar je res nekam čudna, zlasti ker tam na Kavkazu nimajo «moške vode». Tiste, ki ga vprašajo nekam v dvomu, kako mora misliti kaj takega, jezno nagovori, češ da jih ne smejo motiti sivi lasje.

Seveda se ljudje sprašujejo, ali so ti starčki res tako stari, kakor pravijo. Celo med samimi prebivalci se najdejo dvomljivci. Toda sovjetski znanstveniki, ki se ukvarjajo s starostno znanostjo (gerontologijo) verjamejo njihovim trditvam ter omenjajo podatke iz ljudskega štetja v letu 1959. Ker ni mogoče z zdravniškim pregledom ugotoviti starosti, na primer med starčkom 90 ali 110 let, si je treba pomagati drugače. Deset odstotkov stoletnikov je lahko dokazala svojo starost z dokumenti. Drugi so lahko doprinesli posredne dokaze, kot na primer nekateri muslimanci za katere so starši zaznamovali dan rojstva v koranu. Računali so tudi starost stoletnikov s primerjanjem starosti njihovih naslednikov. Poleg tega so tudi ugotavljali starost s tem, kolikor so se starčki sploh spominjali. Mnogi med njimi so se jasno spominjali dogodkov izpred 80 let. Številni starčki sploh niso vedeli, koliko so stari. Med njimi so bili tudi taki, ki so dejali za časa carske vladavine, da so stari 25 let več samo zato, da jim ni bilo treba služiti v carski vojski. Po natančnem proučevanju so ugotovili, da živi v Sovjetski zvezi 21.708 oseb, ki so starejše od 100 let, kar pomeni, da je na vsakih 100.000 prebivalcev 10 stoletnikov. Največ jih je bilo v Azerbejdžanu, to je 3.099, kar pomeni 84 na sto tisoč, v Georgiji pa 2.080, to je na sto tisoč.

Kako si lahko razlagamo to osredotočenje starčkov. Odgovor je vedno enak. Zdravo življenje in prehrana, čist zrak, tu pa tam kozarec pristnega vina ter trdo delo. Sovjetski gerontologi so istega mnenja in omenjajo slavnega fiziologa Ivana Pavlova, ki pravi, da bi morali vsi ljudje prekoračiti sto let. Ljudje ne dosežejo te starosti samo zaradi nezmernosti, nerednega življenja in naravnost zločinskega ravnanja nasproti svojemu telesu.

Dr. Georgij Pišelauri, ravnatelj centra za gerontologijo v Georgiji je ugotovil, da imajo vsi stoletniki nekaj skupnega: so poročeni in imajo nešteto otrok in vnukov. Med njimi ni samcev niti lenuhov. Vse njihovo življenje je razdeljeno zelo smotrno, to je z delom na prostem, počitkom in razvedrilom. Ciklusi dela, počitka in razvedrila se nikoli ne spremenijo.

Dr. Nina Sačuk, načelnica oddelka za statistiko inštituta za biologijo in patologijo v Kijevu, pravi, da je treba upoštevati vrsto dejavnikov. Če človek živi visoko v hribih in mnogo hodi, se s tem okrepi njegovo ožilje in sploh srce z obtočili. Po neki drugi teoriji vpliva nižji pritisk v gorah tudi ugodno na organizem in kri ima vedno dovolj kisika. Vendarle je vprašanje, ali ta teorija vedno drži, kajti najmanj stoletnikov živi v Karpatih. Gerontologi dodajajo, da je dolgo življenje pravzaprav dedno, vendarle se ne smejo spremeniti življenjske razmere iz enega pokolenja v drugo. Drugi važni dejavniki so zmernost v hrani, pijači in pri kajenju. Tudi družabno in skupinsko življenje podaljšujeta življenje, saj je znano, da je človek po navadi v družbi bolj vesel, žalost pa škoduje vsaj srcu, če že ne jetrom in drugim organom. Važen psihološki dejavnik je stalno zanimanje za življenje. Ti stoletniki namreč ne zgubijo v svoji skupnosti svojega vpliva in ugleda niti takrat, ko nehajo delati. Bolj je star bolj ga imajo za pametnega in v vasi se radi obračajo nanj za razne nasvete.

Vendar pravijo v Kavkazu mnogi starci, da jih v družabnem življenju moti le to, da so nepismeni. Tako pravi Teb Šarmat, živahen starček 115 let, rojen v obalni vasi Didžerdži, da mladina danes mnogo bere in da se zanima za vprašanja, o katerih njegovo pokolenje sploh ni nič vedelo. Morda ne bodo ti mladi ljudje dolgo živeli, pravi, vendar bi on raje živel nekaj let manj, le da bi znal, kar znajo oni. Šarmat in drugi starčki menijo, da ne bodo njihovi vnuki dosegli njihovih let. Tudi k njim je prodrla civilizacija, ki prinaša s seboj tudi slabe strani in s tem tudi konec pastirskega življenja. Poleg tega mladini ne ugaja način življenja starčkov. Hodijo raje v mesto, postanejo inženirji, zdravniki in tehniki. Zrak v mestu pa ni čist in zdrav. Ljudje se vozijo z avtomobili, vdihavajo izpuh bencina in vsemu temu se ni moč izogniti.

Starčki na Kavkazu se ne bojijo smrti. Vsi pravijo, da umirajo zelo vedro in zdravniki pravijo, da sedijo pred smrtjo več dni v svojih posteljah ter umrejo, kakor če bi mirno zaspali.

To dekle je Igli Villani, ima komaj 16 let in je sestrična Sofie Loren. Saj ji je tudi podobna: iste velike oči, nos, ki nekoliko izstopa, mesnate ustnice. Tudi Igli je stopila na pot filma. Dobila je malo vlogo v filmu «Bambolona», v katerem nastopa z Ugom Tognazzijem. Pravijo, «da brez priporočila sestrične...»

TRAGIČNO ŽIVLJENJE SLAVNEGA RUSKEGA PESNIKA

Tatjana Jakovljeva - velika ljubezen in hkrati poguba za Majakovskega

Čeprav «ji je zaoral globoko brazdo v dušo», ga je kmalu pozabila in se omožila z drugim - Pred svojim samomorom se je čutil silno zapuščenega

Pred dobrima dvema mesecema je sovjetska revija «Ogoniok» objavila zanimiv članek o čustvenem življenju velikega pesnika Majakovskega pod naslovom «Ljubezen pesnika». V njem opisujeta dva časnikarja, kako je bil Majakovskij strastno zaljubljen v rusko dekle, Tatjano Jakovljevo, ki je živela kot izseljenka v Parizu. V istem članku pa kritizirata pisca obnašanje Lilje Brik, intimne pisateljeve prijateljice, češ da je po njegovi smrti sama sebe nazivala za «vdovo Majakovskega».

Ta članek pa je naletel na zgražanje v Parizu, kjer je pisateljica Elsa Triolet, žena pisatelja Aragona, izjavila, da je članek lažniv in opolzek, kar je povzročilo pravo književno polemiko. Elsa Triolet je namreč po poreklu Rusinja in sestra obrekovane Lilje Brik. Ta se je leta 1912 poročila s kritikom Osipom Brikom, leta 1917 pa postala prijateljica Majakovskega. Med njimi je nastal nekakšen zakonski trikotnik, njihovo življenje pa je bilo zelo burno in polno sporov.

Člankarja sta brskala po raznih spominih in iz njih sklepata, da je bila ljubezen Majakovskega do Jakovljeve vedra in tolažilna, medtem ko so bili njegovi odnosi z Liljo napeti in burni. Toda pri tem je treba upoštevati, da je Majakovskij posvetil Lilji skoraj vse svoje pesmi, Tatjani pa samo dve, a iz teh dveh pesmi da naravnost žari globoka in iskrena ljubezen.

Tatjana živi sedaj v ZDA, kjer se je poročila z nekim Poljakom, ki izdaja vrsto revij. Rodila se je v Penzi leta 1906 v družini nekega inženirja, ki se je izselil v ZDA še pred revolucijo. Iz ZDA se je preselila v dvajsetih letih v Pariz k stricu, znanemu slikarju Aleksandru Jakovljevu, njena mati Ljuba Orlova pa je ostala z drugo hčerko Ljudmilo v Rusiji. V Parizu je bila Tatjana model in je bila zelo elegantna in očarljiva. Majakovskij se je seznanil z njo 25. oktobra 1928 in se je takoj zaljubil vanjo. O tem pripoveduje slikar Vasilij Suhajev, ki je živel takrat v Parizu, takole: «Majakovskij in Tatjana sta se spoznala leta 1928 za časa bivanja pesnika v Parizu, neki večer pri nekem slikarju na Montparnassu. Majakovskij se je zaljubil vanjo na prvi pogled. Tatjana ga je pripeljala k našim znancem, v katerih stanovanju sem bil tudi jaz z ženo. Prišla nam je naproti vesela in vsa žareča ter nam dejala: «Predstavljam vam Majakovskega, recitiral vam bo nekaj verzov.»

Videvala sta se vsak dan, dokler ni 3. decembra odpotoval. Ko je bil daleč, je trpel silne ljubezenske muke ter ji je vsak dan pisal pisma in pošiljal brzojavke. Odgovori Tatjane na ta pisma so izginili. Medtem pa so tudi na Zahodu objavili odlomke iz njegovih pisem. V «Ogonioku» pa so sedaj objavili odlomke iz pisem, ki jih je Tatjana pisala svoji materi v Rusijo. V enem izmed teh pisem pravi:

«Je čudovit človek. Predstavljala sem si ga čisto drugačnega. Z menoj se je čudovito vedel in zanj je bilo zelo hudo, ko je moral odpotovati vsaj za 6 mesecev. Njegov telefonski pogovor iz Berlina je bil silno žalosten. Vsak dan dobivam brzojavke in ob nedeljah rože. Naročil je, da mi vsako nedeljo do njegove vrnitve pošiljajo vrtnice. Moja soba je polna cvetja.»

V drugem pismu od 24. decembra pravi Tatjana materi: «Če sem se zaljubila kdaj v kakšnega izmed svojih ‚občudovalcev' je to on. To je mnogo odvisno od njegovega talenta, toda še v večji meri od njegove čudovite in ganljive nežnosti nasproti meni. Čeprav sem razvajena, še ni bil nihče tako pozore do mene. Še sedaj čutim, da mi manjka. Majakovskij me je prisilil, da sem se duhovno izpopolnjevala, hkrati pa mi je zbudil silno domotožje po Rusiji in po vas vseh, tako da je malo manjkalo, da se nisem vrnila. Tudi sedaj se mi zdi vse pusto in plehko. Fizično in duhovno je takšen velikan, da je ostala po njem prava puščava. Je prvi moški, ki je zaoral globoko brazdo v moji duši in pustil v njej neizbrisno sled».

Medtem pa se je Majakovskij žalostil. Pisal ji je: «Pisma so tako počasna, jaz pa moram vsako minuto vedeti, kaj delaš in kaj misliš Zato ti brzojavim. Ti pa mi pošiljaj brzojavke: kupe brzojavk in pisem.»

Med pisanjem komedije «Stenica» pravi, da je naravnost zasut z delom in misli vedno na Tatjano. Piše ji: «Le kaj mi pišeš za Novo leto? Norica! Kako naj kaj praznujem brez tebe? Delam, to je edino moje zadoščenje.» «Ne pišem rad,» pravi v drugem pismu, «toda če bi zapisal vse pogovore, ki jih imam o tebi sam s seboj, vsa nezapisana pisma, vse neizražene nežnosti, bi se moja zbrana dela potrojila in vse to bi bila sama lirika.»

14. februarja 1929 po prvi predstavi «Stenice» teče pesnik v Pariz in se vrne 2. maja v Moskvo, kjer napiše drugo komedijo «Kopel», toda že se namerava vrniti v oktobru v Pariz ter piše Tatjani: «Septembra meseca si bom začel pritrjevati peruti, da poletim k tebi.» Ves ta čas jo naravnost obleguje z brzojavkami, v katerih pravi, da «medli» in «koprni». Septembra je vložil prošnjo za potni list, a so mu jo zavrnili. In Tatjana je vsa žalostna zaman čakala na pesnika. Toda zdi se, da pri nekaterih ženskah čim više plamen ljubezni buhne, tem prej ugasne. Že kmalu zatem se je poročila z grofom Duplessisem ter odšla z njim na Poljsko. Vrnila se je v Pariz z lepo deklico, a od moža se je ločila.

Člankarja v «Ogonioku» namigujeta, da je imela pri odklonitvi potnega lista Majakovskemu prste vmes Lilja Brik in omenjata pri tem, da sta pet mesecev zatem zakonca Brik šla na dolgo potovanje v Anglijo.

Naslednje leto je pesnik napravil samomor. Prijatelji pravijo, da se je čutil silno zapuščenega ter da se je iz obupa predal pijači. A v njej ni našel tolažbe.

Nova slovenska lepotica Korošica Breda Keber

Precej turistov je v soboto 22. junija zvečer obiskalo Lucijo, kjer je bila na sporedu volitev miss Slovenije. V organizaciji «Politike Bazar» iz Beograda, časopisa «Antena» iz Ljubljane, turističnega društva Portorož, portoroške igralnice Casino in lucijskega hotela Metropol se je v konkurenci pojavilo 18 lepotic iz raznih krajev Slovenije. Naj naštejemo njihova imena: 19-letna stenografka Zdenka Radosavljevič iz Šoštanja, 19-letna manekenka Mirijana Peternel iz Celja, 18-letna zobna tehnica Tončka Kristan iz Ljubljane, 17-letna dijakinja Majda Grajser iz Ptuja, 21-letna prodajalka Hedvika Pirc iz Maribora, 22-letna manekenka Anka Senčar z Jesenic, 17-letna dijakinja Breda Keber iz Raven, 17-letna dijakinja Majda Goršek iz Celja, 17-letna dijakinja Sinja Cirer iz Zagorja, 20-letna študentka Dragica Kukovec iz Maribora, 19-letna študentka Radmila Slatnik iz Celja, 19-letna uslužbenka Nada Briški iz Kočevja, 18-letna delavka Ančka Rajber iz Tržiča, 20-letna natakarica Marinka Dajčman iz Maribora, 21-letna delavka Janja Koter iz Škofje Loke, 20-letna uslužbenka Dragica Modre iz Ljubljane, 17-letna študentka Joža Zuratovec iz Ljubljane in 19-letna Zorana Pesek iz Ljubljane.

Žirija ni imela lahkega dela, saj je bilo več konkurentk dokaj izenačenih. Končno so po sistemu selekcije le prišli do 12, potem do 6 in končno do treh tekmovalk. Naslov mis Slovenije je osvojila 17-letna dijakinja iz Raven Breda Keber. Njeni spremljevalki sta Zorana Pesek in Mirijana Peternel. Zmagovalka je dejala našemu sodelavcu, da ni bila na nobenem predtekmovanju in da se je sploh prvič udeležila take prireditve, povsem po naključju. Zato je bilo njeno presenečenje še toliko večje. Breda je dijakinja prvega razreda gimnazije in trenutno nima drugih ambicij, kot da bi uspešno dokončala šolo. Udeležila pa se bo tekmovanja za naslov mis Jugoslavije.

V žiriji so bili režiser František Čap, akademski slikar Apolonio Zvest, predstavnik tujih turistov Wolfgang Glaubricht, novinar Tone Fornezzi, novinar David Husič in direktor hotela Riviera Joža Senica.

Prireditev je vsekakor organizacijsko zelo dobro uspela, le nekoliko visoke cene so preprečile množičnejši obisk mladine. V zabavnem delu programa je sodeloval odlični orkester Saše Subote ter pevci Minja Subota, Lado Leskovar, Nada Kneževič, Lola Novakovič in Jimmy Stanič.

O.

Breda Keber, očarljiva temnolaska, vitke postave in zelo simpatična pozira na portoroški plaži za fotoreporterje.

Kratke zanimivosti

Bernard Shaw je moral neki večer iti gledat komedijo nekega mladega pisatelja, ki je bil zelo domišljav in brez resničnega talenta. Slavni dramaturg je spal skoraj ves čas predstave. Nad tem se je pritoževal mladi avtor, ki je med drugim dejal: «In vendar je bilo meni zelo mnogo na tem, da bi zvedel za Vaše mnenje!»

Shaw mu je odgovoril: «Tudi če človek spi v gledališču, pove svoje mnenje!» Kaže, da je mladi pisatelj hlinil, da odgovora ni razumel.

* * *

Vrhovni poveljnik francoskih vojaških sil v prvi svetovni vojni Ferdinand Foch je imel šoferja Pierra, katerega so vsi prijatelji vpraševali: «Kdaj se bo po mnenju tvojega maršala končala vojna?» Šofer jim je odgovoril, da jim bo povedal, kadar mu bo kaj dejal. Nekega večera je Pierre prišel v običajno gostilno in vzkliknil: «Govoril mi je o tem!» «Povej nam takoj, kaj je rekel?» so ga vprašali prijatelji. Ko sem ga vozil v avtu, me je vprašal: «Povej mi Pierre, kdaj misliš, da se bo nehala ta prekleta vojna?»

KRIŽANKA

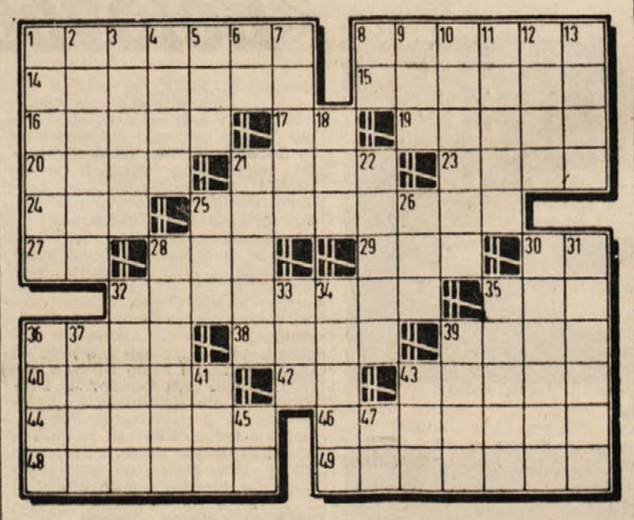

VODORAVNO: 1. punčka, 8. zalivka votlega zoba, 14. ime ameriške filmske igralke Parker, 15. ruska specialiteta iz iker, 16. žida, 17. avtomobilska oznaka Zagreba, 19. črnilo, 20 vrsta močnate jedi, 21. odličen angleški filmski režiser (Carol), 23. alkaloid v čaju, 24. Talisova oranžada, 25. polmilijonsko mesto v Zvezni republiki Nemčiji 27. kemični znak za tantal, 28. mongolski vladarski naslov, 29. vodna žival s kleščami, 30. kratica za «delavski svet», 32. zdravilo zoper gliste, 35. del imena drugega največjega mesta v Braziliji, 36. glavno mesto Jordanije, 38. vodna rastlina, 39. največji levi pritok Rena, 40. cenjeno pecivo, 42. začetnici slovenskega skladatelja («Tatarska suita»), 43. obvodna žival z dragim krznom, 44. mešanje tekočin in plinov skozi luknjičasto steno, 46. inšpektor v kriminalnih romanih francoskega pisatelja Simenona, 48. pred leti umrla slovenska gledališka in filmska igralka (Julka), 49. država v severozahodnem delu ZDA.

NAVPIČNO: 1. samovladar, samodržec, nasilnik, 2. glavna ženska vloga v Bellinijevih «Puritancih», 3. premier afriške države (Modibo), 4. naziv za Vojvodinca, 5. ime nemške pesnice Seidel, 6. kemični znak za kobalt, 7. kemična prvina (znak As), 8. kratica za «plavalni klub», 9. vrsta razcvetja, 10. paket, zavoj, 11. podkopnik, 12. del parnega stroja (mnoz.), 13. otočje v Atlantiku ob zahodni irski obali, 18. dedna zasnova, 21. dolg prečen drog v kozolcu, 22. genovski admiral, ena od največjih osebnosti med condotieri svoje dobe (Andrea, 1466-1560), 25 orientalsko gostišče, 26. pogost del nizozemskih priimkov, 28. moška oseba v Cankarjevi drami «Kralj na Betajnovi», 30. kitajska luka s poldrugim milijonom prebivalcev, 31. večdelna skladba za klavir, 32. nadeto zelje, 33. skandinavsko moško ime, 34. presihajoče jezero ob robu Kalaharija, 35. mavec, gips, 36. gora na grškem polotoku Halkidiki, 37. prometni objekt, 35. kretnje, 41. skupno ime za tri najvišja božanstva v nordijski mitologiji, 43. eden od čutov, 45. začetnici ruskega pisatelja in dramatika («Striček Vanja»), 47. začetnici izumitelja dinamita.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. strop, 6. oktan, 11. sprint, 12. Borneo, 14. golota, 15. Porta, 16. Tl, 18. unija, 19. Kolpa, 20. Noe, 21. Mata, 22. Samoa, 23. Zola, 24. in, 25. Paros, 26. teror, 27. Telstar, 30. nalog, 31. peket, 32. patos, 33. Miron, 34. Minatti, 36. Titov, 37. dekor, 38. no, 40. Ares, 41. notes, 42. Ladd, 44. Nil, 45. Marat, 46. tiger, 47. KA, 48. Karin, 49. Topeka, 50. Morava, 52. Rubens, 53. Hasan, 54. Prica.

HOROSKOP

Veljaven od 30. junija do 6. julija

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Zvezde bodo ugodno vplivale na ljubezenske sestanke in na sklepanje novih prijateljstev. Odgovorite na ljubezensko pismo. Na delu boste imeli neko sijaj no priložnost, da uresničite zelo star načrt. Zdravi boste kakor riba.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V čustvenih zadevah boste zelo zadovoljni in tudi v družini boste imeli lepo zadoščenje. Ne smete preveč razmišljati o svojih odnosih, kajti to bi vam le škodovalo. V gospodarskih razmerah boste doživeli uspehe, pa tudi poraze. Trenutno boste potrti.

DVOJČKA (od 21. 5. do 21. 6.) Ne razburjajte se preveč zaradi ravnanja ljubljene osebe, ki vam ne bo preveč ugajalo. Neko srečanje vas bo spravilo v hudo zadrego. Na delu bodite potrpežljivi in boste s tem mnogo več dosegli. Trpeli boste za revmatizmom.

RAK (od 22. 6. do 22. 7.) V čustvenih zadevah vas ljubljena oseba ne bo hotela razumeti. Zato zaprite se vase, ne prepirajte se z njo, pa tudi poniževati se ne smete. Čustvenost vam utegne škodovati. Čas je zelo ugoden za poslovne zadeve. Telovadite!

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) V čustvenih zadevah bo to, kar boste storili ta teden, prineslo izvrstne sadove in pripomoglo k sklenitvi trajnih zvez. Na delu boste dosegli zelo lepe uspehe. Če hočete ostati zdravi, bodite skromni v jedi in pijači. Ne zamujajte prilik.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Preveč bodo zahtevali od vas, ker vedo, da ste potrpežljivi. Svetujemo vam, da raje pokažete zobe. Le tako boste kaj dosegli. Na delu boste doživeli prijetne trenutke, možna so tudi potovanja, ki prinesejo dobiček. Z zdravjem boste zadovoljni.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Za ljubezenske odnose bo položaj zelo ugoden, toda potrebni bosta previdnost in spretnost, saj bo treba prikriti nekatere stare napake. Na delu se vam bo položaj občutno izboljšal. Ne pretiravajte v naporih, sicer boste zboleli.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 21. 11.) V ljubezenskih zadevah boste pritegnili nase pozornost in občudovali vas bodo. Paziti pa morate, da ne vzbudite ljubosumnosti. Na delu boste dosegli stvari, o katerih se vam ni niti sanjalo, zdravje se vam bo popolnoma izboljšalo.

STRELEC (od 22. 11. do 21. 12.) V čustvenih odnosih boste morali poravnati neke manjše spore, tako da boste laže nadaljevali skupno pot. Oseba, ki vas ljubi, vas pričakuje. Na delu boste morali biti zelo prizadevni, če boste hoteli kaj napredovati. Ravnajte se po nasvetih zdravnika.

KOZOROG (od 22. 12. do 20. 1.) V ljubezenskih odnosih ne morete doseči več, kakor ste dosegli doslej. Zato se morate zadovoljiti s tem, kar imate. Na delu ali v poslovnih zadevah boste morali biti bolj ustvarjalni. Imeli boste bolečine v trebuhu in črevesne motnje.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Če hočete doseči v ljubezenskih odnosih soglasje in odstraniti razne dvome, se morate odločiti za izbiro, ki vam je dejansko najbolj pri srcu. Vsako kolebanje bi vam škodovalo. Tudi na delu se morate zavezati do kraja. Zdravje bo izvrstno.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Neka oseba, ki vas ima rada, vas bo povabila na sestanek. Sprejmite vabilo. Vedite, da pomenijo v ljubezni več dejanja kakor besede. Na delu se položaj ne bo spremenil. Sicer pa se boste trudili, da si pripravite lepšo bodočnost. Svetujemo vam več počitka.

turizem

Hotel LEV Ljubljana
VOŠNJAKOVA 1
TELEF. 310-555
Telegram LEVHOTEL
Telex 31350
KATEGORIJA «A»
Sodobno opremljene sobe · Apartmaji · Restavracije · Restavracijske terase · Dancing kavarna · Zabavni in artistični program · plesna glasba · Aperitiv bar · Razgledna terasa · Terasa za sončenje · Banketne in konferenčne dvorane Čitalnica · Frizerski salon · Menjalnica · Taksi služba Lasten parkirni prostor · Pristajališče za helikopterje · Boksi za pse · Hladilnica za divjačino.

OBIŠČITE NAJVEČJO TRGOVSKO HIŠO V SLOVENIJI
NAMA LJUBLJANA
v LJUBLJANI, TOMŠIČEVA ULICA (nasproti hotela Slon)

POLEG VSEH POTREBŠČIN ZA DOM, DRUŽINO IN ZA GOSPODINJSTVO VAM JE NA IZBIRO
— V PRITLIČJU:
USNJENA GALANTERIJA: KOVČKI, TORBICE, POTOVALKE, TORBE, ROKAVICE, PASOVI, DENARNICE
— V II. NADSTROPJU:
EKSKLUZIVNI MODELI MOŠKE IN ŽENSKE USNJENE KONFEKCIJE: PLAŠČI, SUKNJIČI, KOSTIMI, KRILA — ZA VSAK OKUS IN ZA VSAKO POSTAVO
LASTNA MENJALNICA
10 % POPUST PRI NAKUPU ZA TUJA PLAČILNA SREDSTVA

Obiščite
POSTOJNSKO JAMO
Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30, 13.30, 16., 18.

ŠKOCJANSKE JAME
odprte vsak dan ob: 10., 13., 15., 17.
v maju in oktobru samo ob 10. in 15. uri

ARETTA
ULTRA THIN
med elegantnimi in preciznimi urami je najcenejša znamka
Generalno zastopstvo «LA CLESSIDRA»
Trst · Piazza S. Antonio Nuovo N. 4-I. nadstropje
IMPORT EXPORT
Prodaja na veliko in drobno
Velika izbira zlatnine po tovarniških cenah!
Izreden popust — Garancija —

CASINO
PORTOROŽ
PORTOROSE
ROULETTE
CHEMIN DE FER
BACCARÀ
TRENTE ET QUARANTE
ODPRTO VSE LETO

Hotel «Grad Mokrice»
ob avto cesti Ljubljana - Zagreb
32 konfortnih sob-restavracija - Angleški park - Gostom na voljo jahalni konji - dvovprega s kočijo - Dnevno glasba s plesom.

Hotel «Krn» Tolmin

Modernizirani hotel B kat., 54 ležišč. V vseh sobah telefon, kopalnica, delno lastni WC. Centralna kurjava. V vsakem nadstropju družabni prostor. Velika restavracija s kvalitetno kuhinjo. Specialitete na žaru. Soške postrvi. Kavarna. Aperitiv bar. Atraktivna stilno opremljena grajska klet iz 17. stoletja. Zraven stalna razstava slik «Zlatorog». Lepo urejen vrt. Tel. 87-039.

RESTAVRACIJA ☎ 21.114 ALBERGO AJŠEVICA
Šterk (NOVA GORICA)

Raki, ribe in vse specialitete na žaru

GOSTIŠČE PRI ODDIHU
SOLKAN SKALNIŠKA 10 (Nova Gorica)
Vam nudi dobro pripravljene domače in tuje specialitete. Sprejemamo naročila za slavnostne pojedine (poroke, skupinske izlete, rojstne dneve itd.)
Konkurenčne cene

HOTEL SLON LJUBLJANA
TITOVA UL. 10 TEL. 20641-43

HOTEL Z MODERNIM KONFORTOM ● PRIZNANA MEDNARODNA IN NARODNA RESTAVRACIJA ● NOČNI BAR Z MEDNARODNIM ARTISTIČNIM PROGRAMOM ● KAVARNA ● SLAŠČIČARNA ● KLUBSKI IN BANKETNI PROSTORI

HOTEL GALEB tel. 21605
RESTAVRACIJA RIBA — 21182
RESTAVRACIJA TAVERNA — 21322
KAVARNA LOŽA — 21189
BIFE-RESTAVRACIJA SEMEDELA
V HOTELU GALEB IN RESTAVRACIJI RIBA DNEVNO PLES

Hotel «SOČA» MOST NA SOČI tel. 7
Moderno urejen hotel — Pristna kuhinja s specialitetami na žaru . goriška postrv — Lep vrt — Vsak dan glasba in ples — Ribolov celo leto — Lastna čolnarna

ZLATARNA
«GALA»
TRST - UL. VALDIRIVO 36/a
Bogata izbira zlatnine za vsako priložnost - Ure «La Martine» - Cene zmerne -
Obiščite nas!

BLED

s svojimi lepotami Vas vabi

PARK HOTEL NA BLEDU

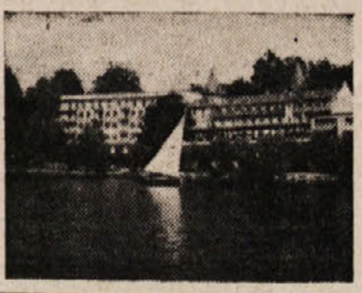

Tel. 77-521 - Kat. B 134 sob, 239 postelj, 4 apartmaji. Udobne sobe s kopalnicami, tuši in WC, s prelepim razgledom na jezero. Kuhinja z mednarodnimi jedili in domačimi specialitetami. Kavarna s teraso do jezera. Nočni lokali-Družabni prostori. PRIDITE NA PRIJETNE POČITNICE ALI NA WEEK-END V NAŠ HOTEL

HOTEL CENTRAL-RIVIERA PORTOROŽ

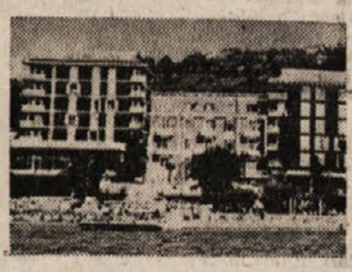

Moderne sobe, mednarodna kuhinja, «GIRL BAR» z mednarodnim programom odprt vsako noč razen ob sredah.

HOTEL «Grad Otočec»
Otočec ob Krki - Telefoni: 068 — 21-512, 21-321
Hotel s 60 sobami, 122 ležišč, renomirana restavracija, ugodnosti za rekreacijo - ribolov in izleti - camping

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN
vzdržuje s svojimi tovorno-potniškimi ladjami:
redno linijo okoli sveta, redno linijo z Južno Ameriko, redno linijo z zahodno Afriko ter nudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja: «SPLOŠNA PLOVBA», Piran, Župančičeva ul. 24 in na naše agente po vsem svetu.
Telexi: 341-23; 341-22 Plovba
Telegrami: Plovba Piran
Telefon: 73-470 do 73-477

— Restavracija MARINELLA —
TRST, Viale Miramare 323 (Barkovlje) ob morju v bližini miramarskega dvorca — Tel. 36366
Nudimo gostom vse ribje specialitete. — Za slavnostna kosila obletnice, poroke, krste, birme ter skupinam, dajemo izreden popust. — Vsak večer godba s plesom

RESTAVRACIJA Lipa
Šempeter pri Novi Gorici
ima vedno na razpolago izbrane jedi z domačimi specialitetami, pristen kraški pršut in salame ter izbrana domača vipavska in briška vina.
SPREJEMAJO SE NAROČILA ZA SKUPINSKA SLAVNOSTNA KOSILA

Oglašujte v PRIMORSKEM DNEVNIKU

ROULETTE · BACCARA CHEMIN DE FER

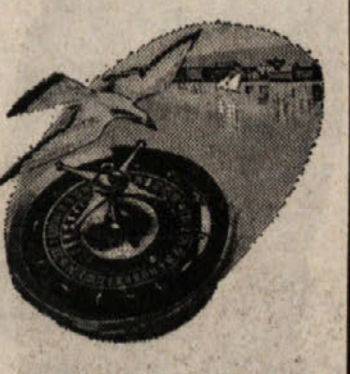

OPATIJA ABBAZIA Jugoslavija

PARK HOTEL GORICA
NOVA GORICA - Tel. 21-442, 21-462
s svojimi sobami, restavracijo, kavarno
Prvorazredna kuhinja - Ples vsak večer razen torka in barski program
★ In gostilna «Pri hrastu» gostilna «Zvezda» telefon 21-239

AVTOPROMET GORICA NOVA GORICA TEL. 21443
priporoča zimovanje na LOKVAH
dnevno obratujejo vse štiri vlečnice (najmanj 5 oseb) — lepa smučišča in tereni za druge zimsko - športne dejavnosti.
HOTEL POLDANOVEC z več kot 100 ležišči in restavracijo z domačo hrano, vinom in drugimi pijačami — Tel. 21-314
Turistično društvo ima na razpolago tudi privatne sobe.

NOVO GOSTIŠČE «PR KRIŠKI GARDI»
Vipavski Križ
dobra domača kuhinja izbrane pijače - solidne cene
prepričajte se!

KVALITETNO SVEŽE MESO, VSE VRSTE SVEŽE PERUTNINE, SUHOMESNATI IN MLEČNI IZDELKI, PRISTNA USTEKLENIČENA ISTRSKA VINA VAM NUDI
PREKO SVOJIH TRGOVIN NA ŠKOFIJAH IN V KOPRU
Agrotehna Koper

STEFAN OLIVIER

NOVI ŠEF

69.

«Da so na primer šef zdravnik, izredni profesor, redni profesor itd. tako pomembne stvari?»

«O, Willi,» je rekla Gina, «pravzaprav si zame pomemben samo ti.»

«Zelo lepo,» je rekel resno in dvignil kozarec proti sveči. Pila je z užitkom, z vzdihom je postavila kozarec na mizo. Sedaj, je pomislil, sedaj ji lahko povem. Prijel jo je za roko, trdno jo je držal. «Gina, ker že govoriva o teh stvareh, bi ti rad nekaj povedal.»

«Tako slovesno? No, kaj?»

«Gina, dovolj mi je — vsega.»

Ni ga razumela. «Na kaj misliš?»

Še jo je držal za roko. «Zame je to preveč. Ubijam se, zelo. In kaj imava od tega?»

«Pri Paulu Ehrlichu, misliš?»

«Da.»

«Willi? Mislim...»

«Naj končam. Kaj praviš — ali bi se umaknila v lepo, majhno vas? Na primer v kako zdravilišče na Bavarskem ali pa pri Severnem morju? Imel bi majhno prakso. Nihče se ne bi vmešaval, ne bilo bi operacij, in to celo ponoči, ko imava svoje načrte, ne...» Tako ga je pogledala, da je umolknil.

«Saj ne govoriš, resno, Willi, ali ne?»

«Da, seveda. Mislim, da si tudi ti rekla, da imam preveč dela. In to je res. Nisem človek, ki...»

«Willi,» govorila je ostro, «to je vendar popolnoma nemogoče. Ali nisi opazil, kako so te pozdravljali, prav zdajle, v gledališču? Ali ne veš, kako velik ugled uživaš? Oh, kakšen smisel ima takole govorjenje?» Zasmejala se je — trdo, nenaravno — take še ni videl. «Kakšen nesmisel! Oprosti, to sem ti morala resno povedati.» Pobožala ga je po obrazu. «Smešno! Utrujen si. Ali pa ti predstava ni bila všeč? Tudi meni ni bila, nisem je razumela.»

Jaz sem jo razumel, je pomislil Feldhusen.

«Willi, zdraj se pogovarjajva o čem drugem. Kaj vendar misliš — majhna praksa v majhni vasi na Bavarskem ali ob Severnem morju? — povej mi kaj o Mandersovih.»

Srknil je požirek vina. Brezupno, je pomislil, ne bom ji mogel povedati. Ne bi razumela. Premlada je. Tako rad bi se s kom pogovoril, prav z njo bi se rad pogovoril — a se ne more. Sedel je ves zmeden. Na vprašanja o Veri Manders ji je zelo kratko odgovarjal. Končno je rekel: «Oprosti, draga, strašno sem truden. Pojdiva domov.»

Ko je vstala, je bila očitno razočarana. Spregovorila sta le še nekaj besed. Prvič se z njo ni strinjal. Ni mogel pomagati. Neka druga stvar je ležala na njem, težka kot gora. In Gina mu ni pomagala, ni vzela del bremena nase — saj tega ni mogla, le zakaj naj bi ga?

Pozneje, doma, ko je ugasila luč, se je stisnila k njemu. «Willi, tako sem nesrečna, ves večer je bil pokvarjen. Jaz sem kriva, ali ne?»

Z roko ji je segel pod vrat, v njene mehke, spuščene lase. «Ne, nikoli ni kriv en sam človek, kriva sta vedno dva.»

«Oh, Willi, tako rada te imam.»

Privil jo je k sebi. «Ali imaš rada mene ali šefa zdravnika?»

«Rada imam šefa zdravnika Willema Feldhusna.»

Sedaj je bil res obupan, trpko se je nasmehnil. Dobro, da je bila tema. Jutri, je pomislil, bom spet poklical Fehlinga. Nekje mora biti kak izhod. In če ga ni? Iz temne globine je nenadoma zrasla črna, zadnja misel — upiral se ji je, odganjal jo je z vso močjo. Fehling, je pomislil, Scharff. In še enkrat bom moral govoriti z Warzinom — morda se bo vse nekako uredilo.

Dolgo ni zaspal, jutra se je bal

* * *

Vendar se je zdanilo — kot vsak dan. Feldhusen je odšel v bolnišnico. Na mizi je opazil Trudino pismo. Ni se ga dotaknil. Takoj je telefoniral Fehlingu. Tajnica se je oglasila kot prejšnji dan: «Trenutek, doktor.» Potem je čakal, nato pa: «Dr. Feldhusen? Gospod Fehling je pravkar odšel. Zelo mi je žal. Danes ga ves dan ne bo. Naj mu kaj sporočim?»

«Ne, hvala lepa. Pravzaprav: če bi se slučajno vrnil, naj me pokliče, prosim. Gre za važno stvar.» Feldhusen je položil slušalko, roko je imel potno. Fehling noče govoriti z njim, to je bilo sedaj popolnoma jasno. Za vse že ve. Fehling je politik, politiki pa so previdni, kadar gre za stvari, kakršna je ta. Ne dregaj, si mislijo, ostani v primerni razdalji, dokler ne bo vse urejeno. Zavrtel je številko dr. Scharffa. Tudi njega ni mogel dobiti — bilo je prav tako kot prejšnji dan. V Feldhusnu se je vse uprlo, bil je besen. Tukaj je še Warzin — z njim se mora pomeniti. Vrag vzemi Fehlinga in Scharffa.

Nekaj časa je razmišljal, kaj naj mu reče. Vse je pretehtal, točko za točko, zavračal misli in iskal nove. Da, tako bo to izpeljal. Potem je vstal, bil je že čas za vizito.

Na hodniku so ga že čakali. Skupina belih plaščev z doktorjem Scholzem na čelu ga je spoštljivo pozdravila. Feldhusen jim je pomahal: Dobro jutro, dobro jutro. Z očmi je iskal Warzina, a ga ni opazil. Nekaj ga je zelo zaskrbelo. «Kje je dr. Warzin?»

Vsi so se spogledali, a za Warzina ni nihče vedel. Sedaj se je res bal, vendar pa se je zbral. Vizita je potekala kot običajno. Toda kje je Warzin? Ali so ga že aretirali? Pomiri se, pomiri!

Kljub temu, da ga je mučil črn strah, je bil Feldhusen stari, veseli šef zdravnik, ki je osvojil vsako srce. Smejal se je in se šalil. Nihče ni videl oblaka, ki je visel nad njim. Warzin — kje je Warzin?

Ko je bilo vizite konec, so se na hodniku vsi zbrali okrog šefa zdravnika. Feldhusen je dajal navodila, svetoval, odločal — in ves čas upal, da se bo Warzin le od kod pokazal.

Toda Warzina ni bilo.

«Hvala lepa, gospe in gospodje,» je končno rekel Feldhusen in se s prožnim korakom poslovil, temu in onemu je živahno pomahal. Nihče ni slutil, da je bila to njegova zadnja vizita.

V tajništvu se je ustavil. «Gospodična Rieck, ali bi, prosim poizvedeli, kje je dr. Warzin? Takoj naj pride k meni.»

«Da, doktor.»

Zaprl je vrata, sedel za mizo in čakal.

Pogled mu je obstal na Trudinem pismu. Z mirno roko ga je odprl

Dragi Willem,

junija sem ti pisala o težavah, ki jih imam z otroki. Vse doslej sem pričakovala odgovor, a prejela nisem niti besede...

Telefon je rezko zazvonil. Feldhusen je poskočil. Warzin? Morda Fehling? Čutil je, kako mu bije srce. Preden je prijel slušalko, si je obrisal dlan v snežno belo haljo. «Da?»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst

ENI 1967

Večja skrb za dobavo energije državi

Sporazum s Saudovo Arabijo, ki je bil sklenjen v okviru načrta za dobave energetskih virov italijanskemu Tržišču, odpira novo pot sodelovanju z deželami v razvoju.

Družbe iz grupe ENI so v letu 1967 prodale tretjim koristnikom za 1.112 milijard lir blaga in storitev. Vrednost dobav je brez posrednih davkov dosegla 809 milijard, kar predstavlja napredek za 17,8 odsto v primeri z letom 1966. Skupna vrednost izvoza je dosegla 221 milijard lir, kar predstavlja 27,5 odsto celotne vrednosti opravljenih dobav. K omenjeni vrednosti bi bilo treba dodati okoli 53 milijard lir notranjih investicijskih posegov, kar je povečal obseg notranje tehnične opreme, grupe, namesto da bi ga prodali tretjim koristnikom. Družbe iz grupe ENI so v lanskem letu investirale v nove naprave in tehnično opremo 199 milijard lir, od tega 167 milijard na področju ogljikovodikov. Nad 40 odsto vseh opravljenih investicij se nanaša na zemeljska raziskovalna dela doma in v tujini. Odpisi za tehnično opremo so presegli 130 milijard lir; amortizacijski sklad krije tako 40 odsto vrednosti vseh tehničnih investicij Grupe. V lanskem letu se ENI ni zatekel k italijanskemu tržišču z obveznicami. Nasprotno, grupa je v tem času izdala 26 milijard lir za povračila prejšnjih vrednotnic. Nasprotno s tem pa je lansirala na tujih tržiščih za 30,5 milijarde lir novih obveznic. Konec leta 1967 je znašala vrednost vseh naložb Grupe 1.975 milijard lir; kritje za to so v razmerju 62,5 odsto zagotavljala lastna sredstva, ki jih predstavljajo vplačila v dotacijski sklad (10,3 odsto vseh investicij), amortizacijski sklad (39,9 odsto), razni odpisi (5,1 odsto), prispevki zunanjih delničarjev (6,3 odsto) in, v ostalem, razne rezerve in dobiček.

Nabave energije

Grupa je v letu 1967 pospešila svoja prizadevanja za dobavljanje energije italijanskemu tržišču. Politika povezovanja na mnogotere vire, ki jo grupa izvaja že nekaj let, je zmanjšala odvisnost Italije od Sueškega prekopa in je preprečila, da bi kriza na Srednjem Vzhodu ogrožala redno dobavljanje energije domačemu tržišču. Rudarska dejavnost Grupe se je lani občutno razmahnila. Kljub blokadi sinajskih in nigerijskih ležišč, je Grupa proizvedla 6,8 milijona ton surovega petroleja, od tega 5,1 milijona na tujih tleh. Proizvodnja naravnega plina na domačih tleh je dosegla novo rekordno višino 9,1 milijarde kubičnih metrov; raziskave na kopnem in na morju pa so odkrile nova nahajališča plina za 23 milijard kubičnih metrov.

Družba AGIP je začela z raziskovalnim delom širokih razsežnosti na italijanskih morjih, ter je opravila pripravljalno raziskovalno delo, ki ga italijanska zakonodaja zahteva od ENI, ter začela brez odlašanja vrtati za energijo na tistih področjih, za katera je prejela ustrezna dovoljenja. V tujini je raziskovalno delo omogočilo odkritje velikega nahajališča plina v Egiptu in proučitev dveh večjih nahajališč v Iranu. Grupa si je zagotovila nova raziskovalna dovoljenja v Saudovi Arabiji in v Abu Dhabiju. Sporazum, sklenjen s Saudovo Arabijo, predstavlja korak naprej v odnosih z deželami proizvajalkami in ga po njegovem pomenu lahko primerjamo s sporazumom, ki ga je ENI leta 1957 sklenil z Iranom. Sporazum se namreč ne nanaša le na minerarno raziskovanje in proizvodnjo, temveč tudi na faze sodelovanja v drugih naprednih fazah petrolejske industrijske proizvodnje, vštevši področje kemične predelave surovine. Sporazum predstavlja po vsem tem osnovo za pravo industrijsko in trgovinsko sodelovanje med Italijo in Saudovo Arabijo. Grupa ENI je poleg tega na tem, da zaključi svoje raziskovalno delo v zvezi z jedrskimi gorivi in pripravlja obširen načrt za iskanje ležišč uranske rude in za gradnjo obratov za proizvodnjo in predelavo goriv za centrale na jedrski pogon.

Na področju prevozov gradi SNAM dve novi petrolejski ladji po 85.000 ton bruto nosilnosti, s čimer se bo skupna zmogljivost njenega ladjevja dvignila na 560.000 ton. Poleg tega gradi Grupa brez odlašanja državno omrežje plinovodov, katero je konec lanskega leta doseglo skupno dolžino 6.000 kilometrov. Lani se je nadaljevala gradnja industrijskega obrata pri Panigaglii, ki bo izkoriščal naravni plin libijskega izvora; nikrati s tem so se lani nadaljevala pogajanja s Sovjetsko zvezo in z drugimi proizvajalci za nadaljnje povečanje uvoza.

Petrolejske čistilnice, pri katerih je ENI zainteresiran, so lani predelale v Italiji in v tujini 21 milijonov ton surovega petroleja. Začela je obratovati čistilnica v Moandi (Kongo Kinshasa). V Italiji so se prodaje bencina AGIP povečale za 11,2 odsto, to je v večji meri kakor se je povečala domača potrošnja goriva (10,4 odsto). Prodaje «Supercortemaggiore» so se povečale za 18,5 odsto. AGIP je izvozila 1,3 milijona ton petrolejskih proizvodov; njene pridružene organizacije v tujini, ki so prisotne na 25 tržiščih, so skupno povečale obseg svojih prodaj za 3,7 odsto.

Druga področja

Na kemičnem področju so ANIC in pridružene organizacije lani med drugim proizvedle 110 tisoč ton sinteticnega kavčuka, 366 tisoč ton dušičnih gnojil, 31 tisoč ton industrijskih saj in 162 tisoč ton organskih proizvodov (metanola, etilnih glikolov, itd.). Sprejet je bil načrt za gradnjo novega obrata za proizvodnjo amonijaka v pokrajini Foggia. Obrat, katerega zmogljivost je preračunana na 1.000 ton amonijaka na dan, bo izkoriščal naravni plin iz lokalnih nahajališč. Grupa je nadalje prevzela družbo A. B. C. D., ki proizvaja v Ragusi plastične mase in cement.

SNAM PROGETTI je dokončala več važnih del za vrsto naročnikov v Belgiji, Franciji, na Norveškem, v Španiji, Indiji in Pakistanu, ter je začela z novimi gradnjami v Indiji in na Ceylonu.

NUOVO PIGNONE je uspešno razvila svojo proizvodnjo sredobežnih stiskalnic ter je izvozila 64 odsto vse dosežene proizvodnje. Obrat LANEROSSI je izpopolnil svoje proizvodne naprave s tem, da je pognal drugi nov obrat v Schiu.

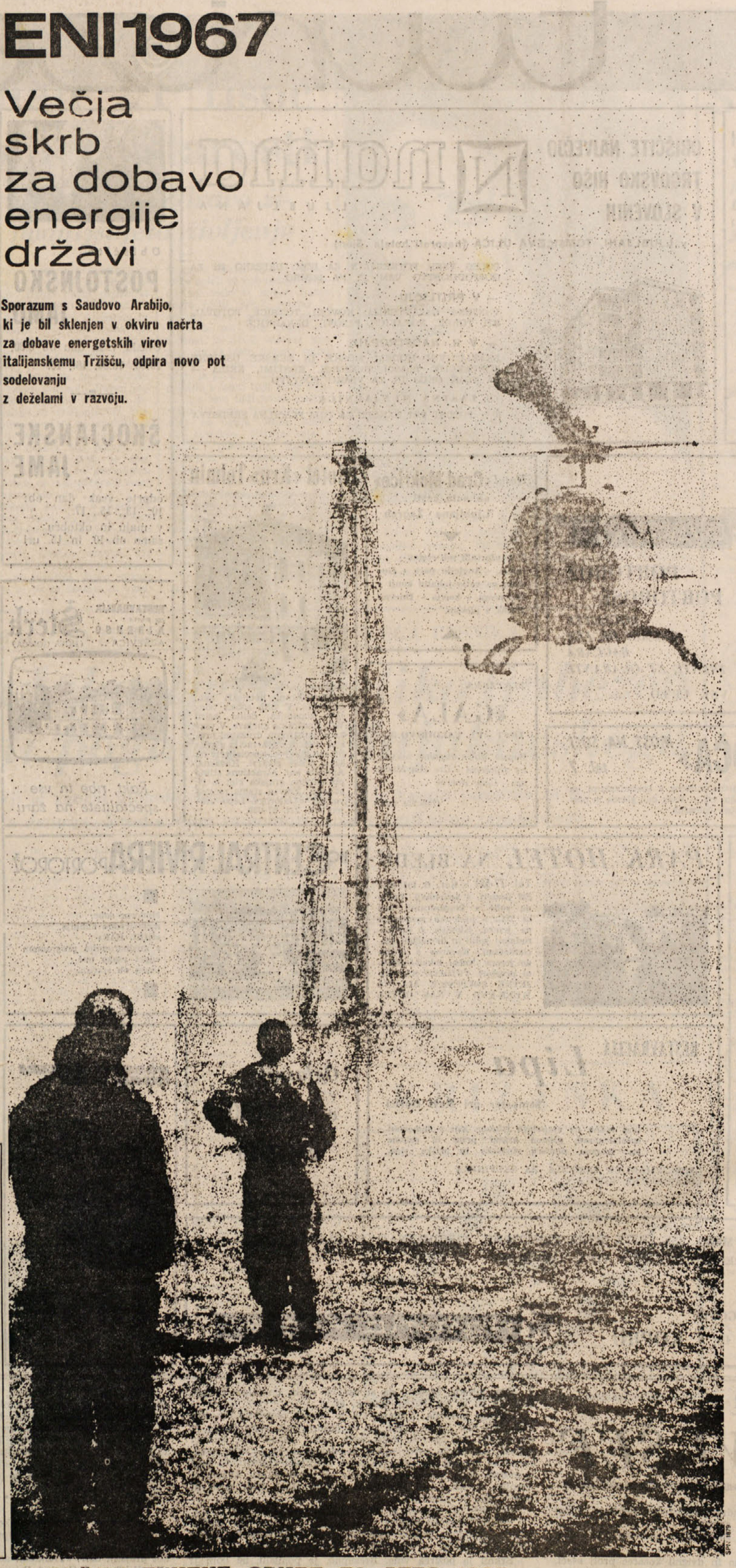

SKUPEN OBRAČUN ENIJEVE GRUPE ZA LETO 1967

PREMOŽENJSKO STANJE

AKTIVA	milijarde lir	razlike v primeri z letom 1966 (milijarde lir)
Tehnične investicije	1.870,2	+ 221,1
Predujmi dobaviteljem za tehnične investicije	3,8	— 0,4
Neodpisani stroški	62,3	— 4,0
Nekonsolidarne soudeležbe	38,4	— 5,1
Skupaj tehnične investicije	1.974,7	+ 211,6
Blago na zalogi	169,2	+ 10,3
Likvidna sredstva	68,6	+ 36,3
Vrednostni papirji s stalnim dohodkom	17,6	+ 10,3
Krediti in druge aktivne postavke	455,7	+ 32,1
SKUPAJ AKTIVA	2.685,8	+ 300,6

PASIVA	milijarde lir	razlike v primeri z letom 1966 (milijarde lir)
Dotacijski sklad in rezerve ENI	217,2	+ 73,1
Dobiček poslovne dobe, ki pripada ENI	3,6	+ 2,1
Čisto ENIJEVO premoženje	220,8	+ 75,2
Soudeležbe tretjih	125,4	— 10,4
Amortizacijski sklad	787,7	+ 118,4
Drugi skladi	100,9	+ 18,0
Posojila	342,5	+ 9,2
Obveznice	596,7	+ 6,5
Banke - pasivni saldi	144,8	+ 36,9
Dolgovi in druge pasivne postavke	367,0	+ 46,8
SKUPAJ PASIVA	2.685,8	+ 300,6

EKONOMSKI RAČUN

IZDATKI	milijarde lir	razlike v primeri z letom 1966 (milijarde lir)
Nakup blaga in storitev	663,2	+ 132,5
Plače in mezde	165,4	+ 14,2
Pasivne obresti	73,6	+ 3,0
Dobiček tretjih delničarjev	8,0	+ 1,8
Čisti ENIJEVI rezultati	3,6	+ 2,1
Izdatki za seizmično raziskovanje	0,7	—
Odpisi poslovne dobe	130,3	+ 14,0
Državne kompetence:		
Posredni davki	302,8	+ 32,3
Neposredni davki	18,9	+ 8,5
SKUPAJ IZDATKI	1.366,5	+ 209,1

DOHODKI	milijarde lir	razlike v primeri z letom 1966 (milijarde lir)
Prodaja blaga in storitev	1.112,1	+ 154,7
Finančni dohodki	16,2	+ 4,4
Razni dohodki	51,2	+ 13,3
Čisti napredek aktive v poslovnem letu:		
Tehnične naložbe	184,3	+ 48,0
Blago in zaloge	2,7	— 11,3
SKUPAJ DOHODKI	1.366,5	+ 209,1